

01 INTRODUKSJON

Les førerhåndboken.....	2
Volvo Action Service.....	4

02 OPPSTART OG KJØRING

Førerens ansvar.....	10
Kjøretips.....	11
Starte.....	14
Parkering.....	16
Dører og luker.....	17
Førerstøttesystem.....	20

03 FØRERMILJØ

Førerasetet.....	26
Ratt.....	27

INNHOLDSFORTEGNELSE

04 INSTRUMENTER OG KONTROLLER

Kontroller.....	32
Instrumentgruppe.....	44
Display.....	49
Brytere.....	62
Girvelger.....	67
Klimastyring.....	68
Fartsskriver.....	76

05 UTSTYR

Infotainment.....	80
Innvendig informasjonssystem.....	86
Kamera.....	87
Rullestolheis.....	88
Toalett.....	94
Hvilerom.....	97
Trekkrok.....	99

06 SIKKERHETS- OG NØDTILTAK

I tilfelle brann.....	102
Nødutgang.....	103
Utstyr.....	104
Berging og sleping.....	107
Punkteringer.....	110
Nødstart.....	113
Motorens kontrollpanel.....	114

07 VEDLIKEHOLD OG SERVICE

Daglig inspeksjon av bussen.....	118
Fylling av drivstoff.....	120
Rengjøring av kjøretøyet.....	123
Hjul og dekk.....	132
Elektrisk anlegg.....	134
Langtidsparkering.....	136
Enkle reparasjoner.....	137

08 DRIVSTOFFSTYRING OG UTSLIPPSKONTROLL

Drivstoff.....	140
AdBlue.....	143
System for etterbehandling av eksos..	144
Selektiv katalysatorreduksjon.....	145
Dieselpartikkelfilter.....	147
Regenerering.....	148

09 TEKNISKE DATA

Tekniske spesifikasjoner.....	154
-------------------------------	-----

INNHALDSFORTEGNELSE

10 FUNKSJONSBESKRIVELSER

Bremser.....	160
Girkasse.....	164
Batterier.....	168

INTRODUKSJON

LES FØRERHÅNDBOKEN

Les gjennom førerhåndboken før du kjører bussen for første gang. Det er viktig av hensyn til passasjerenes og andre veibrukeres sikkerhet, og for å holde bussen i kjørbær stand.

Innholdet i førerhåndboken er bestemt av utstyret, systemene og funksjonene som bussen har (såkalt chassiskontroll). Bussens chassissnummer er trykt nederst på hver side. På grunn av chassiskontrollen gjelder førerhåndboken spesifikt for bussen med dette chassissnummeret, og den må oppbevares i den bussen den tilhører.

Innholdsfortegnelsen foran i håndboken gir en oversikt over kapitteinndelingen og innholdet. Det alfabetiske registeret bak kan brukes for å slå opp på bestemte egenskaper eller funksjoner.

Advarsler

Førerhåndboken bruker følgende advarselsnivåer og varseltekster.

FARE

Viser til en potensielt farlig situasjon som kan føre til død eller alvorlig personskade hvis den ikke unngås.

ADVARSEL

Viser til en potensielt farlig situasjon som kan føre til livsfarlig skade, alvorlig personskade eller skade på produktet hvis den ikke unngås.

FORSIKTIG

Viser til en potensielt farlig situasjon som kan føre til mindre eller moderate personskader eller skade på produktet hvis den ikke unngås.

OBS

Viser til en situasjon, praksis eller omstendighet som krever spesiell oppmerksomhet.

Loggført kjøretøydata (LVD)

Kjøretøyet er utstyrt med programvaresystemer som registrerer informasjon om kjøretøyet og hvordan det brukes, f.eks. informasjon om kjørelengde, hastighet, drivstofforbruk, valgt gir og motorturtall.

Informasjonen overføres til Volvo Bus Corporation og brukes i forbindelse med utbedring av kvalitetsproblemer, proaktivt vedlikehold og diagnose, produkt- og tjenesteundersøkelser og -utvikling, undersøkelser og garanti i forbindelse med ulykker samt overvåking av kontrakter og regelverk.

Volvo Bus Corporation, tilknyttede selskaper og sertifiserte verksteder kan bruke informasjon.

Spørsmål om bruk av denne informasjonen kan stilles til ditt lokale Volvo-verksted eller markedsføringsselskap.

Personvernerklæring for Kjøretøydata

Når du kjører lastebil eller buss solgt eller produsert av selskaper tilhørende Volvo-konsernet, genererer kjøretøyet opplysninger som disse selskapene kan gjenfinne og behandle. Opplysningene kan omfatte personopplysninger om deg som sjåfør.

Opplysningene behandles av Volvo-konsernet for å utvikle og forbedre produktene og tjenestene til selskapene våre. Volvo-konsernselskapene kan behandle personopplysninger for formålene som behandlingsansvarlig etter EUs generelle personvernforordning. Det rettslige grunnlaget for behandling er basert på Volvo-konsernselskapenes berettigede interesser eller i visse tilfeller behovet for å overholde lovgivningen. Vi vil gjerne at du er fullt ut informert om hvordan Volvo-konsernselskapene kan behandle opplysningene, og om dine rettigheter. Vi anerkjenner enkeltpersonens rettigheter i forbindelse med databehandlingsaktiviteter og tar

disse rettighetene alvorlig. Vi skal alltid være åpne om hvilke opplysninger som samles inn, hvordan de benyttes, med hvem de deles, og hvem som bør kontaktes ved eventuelle spørsmål.

Hvis du ønsker mer informasjon om hva slags personopplysninger Volvo-konsernselskapene behandler, kan du besøke Volvo-konsernets nettsted – www.volvogroup.com/privacy.

VOLVO ACTION SERVICE

Volvo Action Service

Volvo Action Service (VAS) er en vaktjeneste som tilbyr veiassistanse døgnet rundt, sju dager i uken, og er tilgjengelig langs alle europeiske hovedtransportruter. Et hundretalls verksteder rundt om i Europa kan bistå med å få bussen tilbake i drift.

Ring vårt flerspråklige servicetelefon, og hjelpen er ikke langt unna. Teamet på driftstidsenteret hjelper med å lokalisere bussen samt finne det nærmeste verksted og den raskeste reiseruten for mekanikeren frem til bussen.

Slik bruker du Volvo Action Service

- 1 Hvis du får problemer langs veien, behøver du bare å ta en telefon, uansett om du er i ditt eget land eller utenlands. Telefonnumrene står på neste side.

Hvis du ønsker assistanse langs veien, ber vi deg gi oss følgende opplysninger:

- Nærmere opplysninger om kjøretøyet, f. eks. chassisnummer.
- Feilsymptomer og eventuelle feilkoder.

- Posisjon, fortrinnsvis i GPS-koordinater.
- Betalingsopplysninger.

- 2 Du kobles til en saksbehandler på vårt flerspråklige kontaktsenter, som vil være din kontaktperson gjennom hele saken. Saksbehandleren vil holde deg oppdatert om det som skjer.
- 3 Så snart vi har fått alle nødvendige opplysninger om feilen og har sikret betalingsmetoden, vil vi kontakte det Volvo-verkstedet som passer best til å ordne med det nødvendige reparasjonsarbeidet.

Hvis det ikke er mulig å reparere ved veien der bussen din står, ordnes det med sleping, og reparasjonen utføres på verkstedet.

- 4 Saksbehandleren fortsetter å ta hånd om saken til bussen er tilbake på veien. Når arbeidet er ferdig, vil mekanikeren ta kontakt med saksbehandleren og sende inn en statusrapport.

Bedriften din mottar deretter en faktura fra den lokale forhandleren, hvis ikke en annen betalingsmåte er avtalt.

Land	Telefonnummer	Land	Telefonnummer
Argentina	800 666 46 39	Mexico	1-800-528-6586
Australia	1 800 086 586	Nederland	0800 022 52 41 00800 335 577 99
Østerrike	0800 29 89 64	Norge	800 114 06 00800 335 577 99
Belgia	0800 159 45 00800 335 577 99	Peru	800 533 86
Brasil	800 41 61 61	Portugal	800 80 50 32
Hviterussland	8 820 0321 0003**** 8 800 1000 7788*****	Russland	8 800 333 7400 8 800 100 7799*****
Canada	1-800-528-6586	Sør-Afrika	0860 11 22 12
Tsjekkia	0800 18 72 93	Spania	900 99 32 47 900 983251*
Chile	800 64 68 15	Sverige	020 79 58 27 00800 335 577 99
Danmark	800 101 57 00800 335 577 99	Sveits	0800 55 11 78 00800 335 577 99
Finland	0800 11 32 02	Tyrkia	00800 329 13 22
Frankrike	0800 90 75 18 00800 335 577 99	Ukraina (til Gent)	8 800 502 9710*****
Tyskland	0800 181 03 00 00800 335 577 99	Uruguay	000 40 55 125
Storbritannia	0800 89 88 39 0800 92 92 92**	USA	1-800-463-7738
Hellas	00800 321 23 22		
Ungarn	06800 123 61		
Italia	800 87 83 56		
Irland	1800 55 32 07 1800 70 92 92***		
Kasakhstan (til Gent)	8 800 1000 7788***** 88 002 007 766		
Luxembourg	0800 2560		

* Skal bare brukes av spanske og portugisiske kunder i Spania

*** Skal bare brukes av irske og britiske kunder i Irland

**** Fungerer bare for fasttelefoner, ikke mobiltelefoner.

***** Skal bare brukes av kunder fra BY, KZ, RU og UA i BY, KZ, RU og UA

Andre land +32 9 255 67 11
(ikke gratisnummer)

VOLVO ACTION SERVICE

Veihjelp på franske motorveier

Fransk lovgivning tillater bare at autoriserte teknikere "Dépanneur Agréé" (DA) kan utføre reparasjoner og sleping på motorveier merket med A (f.eks. A12), og noen nasjonale veier merket N (f.eks. N1). Dette gjelder også for parkeringsplasser, bensinstasjoner, avkjøringer, påkjøringer og nødfiler, og slutter ved den første rundkjøringen etter bomstasjonen. I de fleste tilfeller er det ikke lov å utføre reparasjoner langs motorveier, men sleping er obligatorisk.

1. Ring Volvo Action Service som vil starte koordineringen med eieren av bussen, lokal forhandler osv.

2. Ta kontakt med dem som har ansvar for sikkerheten på motorveien ved hjelp av følgende måter:

- Finn en nødtelefonboks og trykk på knappen. Sikkerhetstjenesten for motorveien vil se din posisjon. Bare si "camion" i høyttaleren. Dette er tilstrekkelig til å varsle sikkerhetstjenesten for motorveien om et busshavari.

- Eller ring 17 med telefonen (kun fransk).

- Eller stopp sikkerhetstjenesten for motorveien eller politi som passerer.

- Eller varsle personalet på en bensinstasjon eller butikk langs veien.

3. Når sikkerhetstjenesten for motorveien kommer til stedet, tar du kontakt med Volvo Action Service igjen. De koordinerer hvor lastebilen skal slepes, betaling, bestiller verksted osv. i samarbeid med eieren av kjøretøyet og sikkerhetstjenesten for motorveien.

4. Når DA kommer for å slepe kjøretøyet ringer du Volvo Action igjen for å forsikre deg om at DA har riktige instruksjoner.

OPPSTART OG KJØRING

FØRERENS ANSVAR

Føreren må lese førerhåndboken for å bli godt kjent med alle indikator- og varsellysene, og for å vite hva som skal gjøres hvis det skjer noe uforventet.

Føreren er ansvarlig:

- For passasjerenes sikkerhet og komfort underveis.
- Å forutse og unngå forhold som kan sette passasjerene i fare.
- For å sikre at bussens sikkerhetsutstyr er på plass, brannslukningsapparater, varseltrekant og førstehjelpssett.

Føreren må passe spesielt på:

- Bremses – en buss uten tilstrekkelig lufttrykk i bremsene bør ikke settes i trafikk.
- Feil med styringen – en buss kan styres også hvis servostyringen ikke virker, selv om rattet blir tungt.
- Eksos- og drivstofflukt – lekkasjer må umiddelbart sjekkes av en mekaniker.

Kjøretips

Sikker kjøring

- Sjekk at instrumentene oppgir normalverdier etter start, og sjekk regelmessig under kjøring.
- Du må aldri ruse en kald motor. Varm motor og girkasse bruker mindre drivstoff enn en kald.
- Unngå tomgangskjøring over lengre perioder fordi det forbruker betydelige mengder med drivstoff.
- Radiatoren må aldri dekkes til. Termostaten opprettholder en konstant temperatur uavhengig av de ytre forholdene.
- Ikke kjør bussen før varsellampene har slukket, fordi bremsesystemet må ha korrekt lufttrykk for å fungere som det skal.
- Forlat aldri bussen uten å ha sett på parkeringsbremsen.
- Dersom ett av forhjulene er blokkert sideveis, må du aldri forsøke å presse det til å svinge ved å bruke unødvendig makt på rattet, fordi dette kan skade oljepumpen.
- Bruk retarderfunksjonen ved kjøring i nedoverbakke og ved gradvis oppbremsing. Gjøres ikke dette vil

det føre til økt slitasje på bremsebelegget.

Økonomisk kjøring

- En myk kjørestil fører til økt trafiksikkerhet, fornøye passasjerer, lavere drivstofforbruk og mindre slitasje på bussen.
- Følg de anbefalte verdiene i turbotrykkmåleren og fartsskriveren under kjøring for å oppnå best mulig drivstofføkonomi.
- Hvis lufttrykket i dekkene er for lavt, gir det økt rullemotstand og dermed økt drivstofforbruk.
- Tomgangskjøring eller kald motor, girkasse og kaldt elektrisk utstyr forbruker en betydelig mengde drivstoff. Slå av motoren når bussen står parkert.
- Forsøk å varme opp motoren så raskt som mulig. En varm motor bruker mindre drivstoff enn en kald.
- Slå av elektrisk utstyr det ikke er behov for når bussen står parkert.
- Ujevn kjøring og høy hastighet øker drivstofforbruket betydelig. Hold avstand til kjøretøyet foran deg for å få en mykere kjørestil. Ikke kjør for fort.

- Å trække gasspedalen helt i bunn og presse girkassen til å skifte ned, kickdown, forbruker også ekstra med drivstoff. Velg riktig tidspunkt for å skifte gir avhengig av akselerasjonen. Gjør myke, jevne girskift.
- Kraftig akselerasjon og sen oppbremsing gir både dårlig kjøreøkonomi og lav passasjerkomfort. Akselerer jevnt og rolig når du starter fra stillestående og følg med på trafikksituasjonen. Slipp opp gassen tidlig og la farten reduseres gradvis.
- Bruk alltid retarderfunksjonen. Hjulbremsene kan bli overopphetet ved langvarig bremsing i nedoverbakke, og det kan føre til økt slitasje på bremsebelegget.
- Trykkluftsystemet drives også av drivstoff. For bedre drivstofføkonomi bør du bruke dørbremsen på bussholdeplasser - bruk bare kneling når passasjerer stiger av og på - ikke pump med bremsepedalen.

Kjøring når det er kaldt

- Kjølevæsken i kjølesystemet må ha korrekt tilsetning av konsentrert frostvæske.
- Sjekk at radiatoren og risten på radiatorluken er fri for snø og is.
- Spylervæsketanken må fylles med vinterspylervæske.
- Fyll tankene med vinterdrivstoff som reduserer faren for dannelse av parafin i drivstoffsystemet. Hvis dette allerede har skjedd, må drivstoffiltrene byttes og tankene fylles med vinterdrivstoff.
- Trykkluftsystemet er følsomt for lave temperaturer. Hvis det er mye kondensvann i primærtanken, må tanken dreneres og beholderen med lufttørkemiddel byttes ut.

Servostyring

Hvis hjulene er blokkert sideveis, for eksempel mot en fortauskant, må du kjøre forover og dreie rattet forsiktig slik at bussen kjører vekk fra kanten. Bruk aldri makt for å få hjulene til å svinge.

FORSIKTIG

Dersom bussen presses til å svinge ved å bruke makt på rattet, kan det føre til skade på oljepumpen.

Hvis servostyringen av en eller annen grunn er ute av drift eller det føles som om styremekanismen er fastlåst, kan bussen fortsatt styres dersom det brukes litt makt på rattet.

Dynamisk styring

Dynamisk styring forbedrer følgende karakteristikker:

- Styringen er lettere ved lav hastighet.
- Styringen ved sidevind eller på skrått veidekke er lettere og mer stabil. Systemet kompenserer for den konstante kraften i rattet etter behov.
- Kjøring på røft veidekke blir mer stabilt. Systemet kompenserer for røffheten i veien, noe som gir mindre risting i rattet.
- Styring under rygging går lettere, fordi rattet også går tilbake til opprinnelig posisjon under rygging.
- Ved kraftig oppbremsing, når hjulene som bremses er på forskjellig underlag, forsøker systemet å styre bussen rett forover.

Hvis det oppstår en feil i systemet, slås den elektriske motoren av og styringen fungerer ved hjelp av hydraulisk assistanse.

En feil i systemet indikeres med en meldingen i displayet.

Hvis systemet oppdager at en buss trekker til en av siden og at dette kan skyldes feil hjulstilling, vises meldingen "Feil hjulstilling" i førerens informasjonsdisplay.

Kontakt et autorisert Volvo-verksted for å rette opp feilen.

Utkobling av gasspedalen

Hvis føreren trækker på bremsepedalen (eller aktiverer parkeringsbremsen) og gasspedalen samtidig, vil ikke gasspedalen fungere.

Så fremt hastigheten er høyere enn 5 km/t, kobles gasspedalen ut og forblir utkoblet helt til både bremsepedalen og gasspedalen slippes helt opp.

Så lenge gasspedalen er utkoblet vises et symbol i displayet.

Utkobling av gasspedalen.

Boggiløft

Bryteren for avlasting av boggien brukes til å overføre noe vekt fra boggiakselen til drivakselen. Dette kan hjelpe føreren når den trekkes bort fra glatt underlag.

For å aktivere boggiløft kreves følgende:

- Tenningen er på.
- Luftfjæringssystemet har tilstrekkelig trykk.
- Hastigheten er under 30 km/t.

Avlaste boggien:

- Trykk inn den nedre delen av bryteren.
- Vent til kontrollampen for boggi løftet vises i instrumentgruppen.

Trykket i boggiakselen nullstilles når den nedre delen av bryteren trykkes inn eller når kjøretøyets hastighet er over 30 km/t.

STARTE

Tenningslås

Startbryteren har fire posisjoner:

0. Stopposisjon

Tenningen er slått av.

I. Mellomposisjon

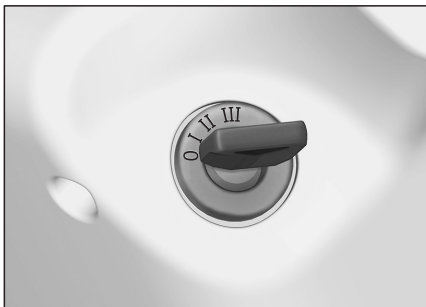
Enkelte elektriske komponenter kan benyttes. Rattlåsen er deaktivert.

II. Tenningsposisjon

Tenningen er slått på. Forvarming aktivert.

III. Startposisjon

Motoren startes. Dette er en posisjon med fjærbelastet retur.

⚠ OBS

Nøkkelen kan bare tas ut av tenningen i stopposisjonen.

Rattlåsen aktiveres når nøkkelen tas ut av tenningen, og deaktiveres når

nøkkelen vris til mellomposisjonen (posisjon I).

Starte

Starte motoren.

Trykk på hovedbryteren for å slå på 24 V-systemet. Systemet utfører en selvtest.

Forsikre deg om at parkeringsbremsen er satt på og at giret er i posisjon **N**, nøytral.

Vri startbryteren til tenningsposisjon.

Oppvarming av inntaksluft

Hvis det er nødvendig å varme opp inntaksluften, starter oppvarmingen automatisk, og en kontrollampe lyser i instrumentgruppen.

Det kan ta opptil 50 s, avhengig av temperaturen på kjølevæsken.

Funksjonstest

Når tenningen slås på, kjører bussens kontrollsystem en funksjonstest av

indikator- og kontrollampene i instrumentgruppen.
Alle lampene og målerne lysdioder lyser opp i omtrent 5 s.

OBS

Ikke start maskinen før testen er utført og kontrollampen for automatisk oppvarming av inntaksluft har slukket.

Start motoren.

Symboler etter start

Etter start lyser stopplampen i instrumentgruppen opp. Symbolet for dårlig bremseevne vises i førerens informasjonsdisplay. Disse forsvinner først når bremsetrykket har nådd normalnivået (5,6 bar).

FORSIKTIG

Rus aldri en kald motor. En kald motor må aldri gå fortere enn 1000 o/min.

Eksos-etterbehandling

Bussen er utstyrt med selektiv katalysatorreduksjon (SCR), se Selektiv katalysatorreduksjon, side 145.

PARKERING

Parkering

Når du stopper for å parkere, bør du huske flere ting.

- 1 Sett på parkeringsbremsen og sett giret i posisjon **N**, nøytral.
- 2 Vri startbryteren til stopposisjon.
- 3 Trykk på hovedbryteren for å slå av hovedstrømforsyningen.

OBS

Slå aldri av hovedbryteren mens motoren går.

FORSIKTIG

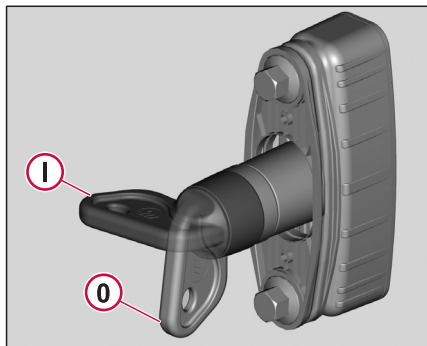
Du må alltid sette på parkeringsbremsen velge nøytral girposisjon, N, når lastebilen er parkert eller når føreren forlater førerstolen.

Hvis bussen skal parkeres i en lengre periode, som 7 dager eller mer, er det viktig ta bussen vaskes nøye. Det er spesielt viktig at motorrommet, under bussen, hjulbuene og dørmekanismen vaskes, i tillegg til utsiden av bussen, se Rengjøring av kjøretøyet, side 123.

Dører

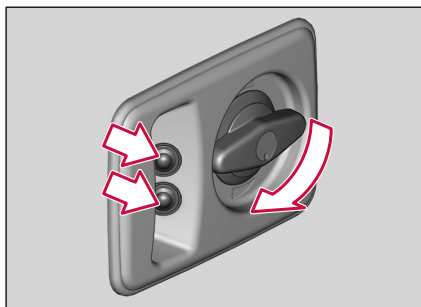
Gå om bord i bussen

Før du går inn i bussen, må du slå på strømforsyningen i batterirommet.

Drei bryteren 90° med klokken.

Vri nøkkelen i låsen og vri knotten til vertikal posisjon. Trykk på åpningsknappen(e) til den pneumatiske døren som befinner seg på innsiden av dørhåndtaket.

⚠ OBS

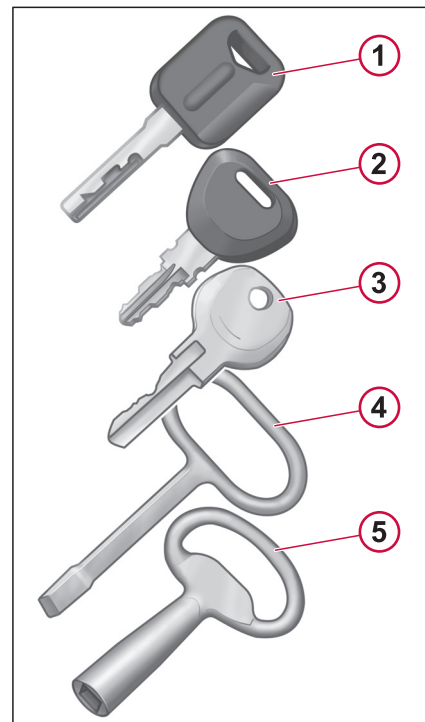
Ved for lavt eller manglende lufttrykk i dørene, dra i dørhåndtaket for å åpne døren.

Nøkler

Følgende nøkler leveres som regel sammen med bussen:

- 1 Startnøkkel
- 2 Inngangsdør og servicedørnøkkel
- 3 Nøkkel til innvendig skap
- 4 Firkantnøkkel til serviceluken
- 5 Inngangsdør og rund nøkkel til servicedør

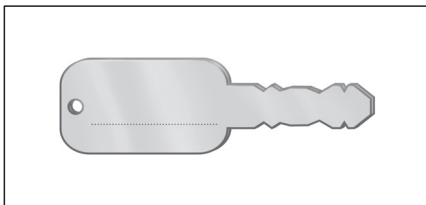
Det kan finnes alternative versjoner av nøklene avhengig av typen lås som er montert.

⚠ OBS

Merk deg nummeret på startnøkkelen for å forenkle bestilling av reservenøkler.

DØRER OG LUKER

Dørfunksjon

Når en passasjer trykker stoppknappen, må dørene åpnes og lukkes manuelt av sjåføren.

Dørene åpnes og lykkes ved hjelp av bryterne på dashbordet.

Luker

Bussen er utstyrt med takluke(r).

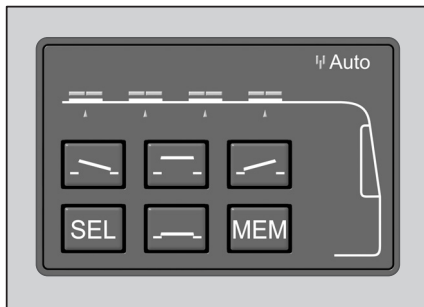
I en nødsituasjon kan takluken åpnes både fra innsiden og fra utsiden. Den finnes håndtak både på innsiden og på utsiden.

Taklukeventilasjonen bruker mindre strøm enn klimaanlegget.

Betjene takluker

Taklukene er elektrisk styrt og betjenes fra førerplassen. De har håndtak både på innsiden og på utsiden.

Åpning og lukking tar kun omtrent ett sekund.

Styreenhet for takluken

Taklukene betjenes med en taklukens styreenhet på førerplassen. Den består av knapper og indikatorlamper som lar føreren bestemme hvilken luke som skal åpnes og hvordan.

Når du trykker SEL-knappen (velg), lyser lukeindikatoren opp for luken som kan betjenes. Luker kan enten åpnes helt, åpnes fra bakkanten eller fra forkanten. Lukestillingen kan lagres ved å trykke MEM-knappen.

Slå av automatisk lukking

Den automatiske lukkefunksjonen kan slås av hvis man for eksempel vil lufte ut bussen under et lengre opphold. Hold SEL-knappen nede til lukeindikatoren

begynner å blinke som tegn for at automatisk lukking er slått av.

For å aktivere automatisk lukking igjen, gjør denne prosedyren om igjen, eller slå av hovedbryteren.

Funksjonsfeil på luke

Hvis det har oppstått en funksjonsfeil under åpning eller lukking av luken, begynner styreenheten for takluken å blinke.

Prøv å finne og fjerne årsaken for funksjonsfeilen. Trykk på SEL-knappen for at styreenheten slutter å blinke.

Lukene kan lukkes enten av føreren eller automatisk når tenningen slås av. Lukene lukkes også når vindusviskerne visker uavbrutt eller A/C-systemet er aktivert.

! OBS

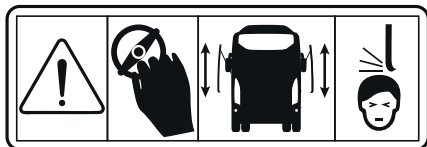
Pass på at lukene er lukket når det regner og når du forlater bussen for en lengre periode.

Nødventil for automatisk luke

Når ventilen åpnes, vil den fjerne trykket fra systemet og la luker kunne endre sin posisjon.

FORSIKTIG

For å unngå skade på passasjerer eller andre fotgjengere, sørg for at ingen står i nærheten av lukene under betjening.

Advarselsetikett for automatisk luke

Kollisjonsvarsel med nødbrems

Kollisjonsvarsel med nødbrems (CW-EB) hjelper føreren med nødbremsing dersom det detekteres en kollisjonsfare. Dette reduserer risikoen for sammenstøt med gjenstanden foran. CW-EB-funksjonen aktiveres automatisk når bussen startes, og er tilgjengelig i hastigheter over 15 km/t.

Når den er aktivert, lyser CW-EB-bryteren.

Systemet klarer ikke alltid å identifisere andre objekter og trafikforhold nøyaktig. For å unngå sammenstøt er det viktig at føreren er klar over begrensningene i systemets funksjonalitet.

I visse situasjoner kan systemet:

- Generere en unødvendig advarsel
- Stoppe bussen uventet
- Ikke generere en advarsel.

Før du bruker denne funksjonen, les nøye alt om denne funksjonen. Kjør forsiktig og vær forberedt på å senke farten – spesielt når du ser en advarsel om risiko for sammenstøt.

⚠ OBS

I tilfelle tett trafikk ved lav hastighet, skal du slå av systemet manuelt. Av hensyn til sikkerheten for stående passasjerer, skal du slå av systemet manuelt.

⚠ ADVARSEL

CW EB fungerer ikke i alle værforhold og er kun en støttefunksjon. Det erstatter ikke førerens oppmerksomhet på veien.

⚠ OBS

Systemet tar bare hensyn til forankjørende kjøretøy som kjører i samme retning og i samme fil. Systemet ignorerer motgående kjøretøy.

Advarsel

Farenivå

Advarsel

Forvarsel

- Rødt lyssignal på frontruten

Forsiktig varsling

- Rødt lyssignal på frontruten
- Lydsignal

Presserende advarsel

- Rødt lyssignal på frontruten
- Lydsignal
- Forsiktig bruk av brems

Farenivå

Presserende
advarsel om
umiddelbar
fare

Advarsel

- Blinkende rødt lyssignal på frontruten
- Lydsignal
- Full bruk av bremseser

Hvis avstanden til kjøretøyet foran reduseres og det er kollisjonsfare, aktiveres funksjonen ved den første advarselen om en frontkollisjon.

Nedbremsing

Den påfølgende nedbremsingen utføres i to trinn.

1 Lett nedbremsing

Bremsene forblir på helt til føreren trykker gasspedalen helt ned (kickdown) eller foretar en brå unnamanøver.

2 Full oppbremsing

Systemet frigir bremsene selv etter at kollisjonsfaren er over.

Når bussen er stoppet, frigir systemet bremsene når føreren utfører en av de følgende handlingene:

- Slipper bremsepedalen
- Kobler inn revers
- Aktiverer parkeringsbremsen
- Trykker ned gasspedalen
- Startnøkkelen er i stilling **OFF**.

Deaktiver

CW EB kan aktiveres i to nivåer.

- 1 Trykk kort på bryteren på dashbordet for å redusere følsomheten til CW-EB-systemet. Bryteren vil da ikke være tent.
- 2 Trykk og hold bryteren inne i mer enn 3 sekunder for å fullføre nedstengingen av CW-EB-systemet. Bryteren vil da ikke være tent og kontrollampene i dashbordet tennes. En melding i displayet indikerer deaktiveringen.

! OBS

CW-EB-funksjonen aktiveres automatisk når bussen startes.

Hvis systemet ikke fungerer eller har begrenset funksjonalitet

CW-EB kan ha begrenset funksjonalitet hvis det finnes snø, is eller smuss rundt radarsensoren eller kamerasensoren.

Dårlige værforhold med kraftig regn, mye tåke eller sterkt motgående lys kan også begrense funksjonaliteten, især for registrering av stillestående kjøretøy.

Det vises en advarsel på informasjonsdisplayet og kontrollampen på dashbordet tennes. Bakgrunnsbelysningen på CW-EB-bryteren slukkes.

Smuss rundt radarsensoren

Hvis radarsensoren er helt blokkert, må den rengjøres.

Etter rengjøring, tilbakestilles funksjonen etter få minutters kjøring eller når bussen starter på nytt.

! ADVARSEL

Eventuelle endringer i området foran sensoren fører til at Volvo ikke kan garantere at systemet fungerer som det skal.

FØRERSTØTTESYSTEM

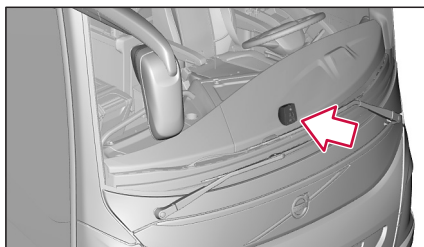
ADVARSEL

Etter en kollisjon eller et mindre sammenstøt som kan ha påvirket området rundt sensoren, kontakter du et autorisert Volvo-verksted for å kontrollere at sensoren fungerer som den skal og har riktig innstilling.

Smuss rundt kamerasensoren

Kamerasensoren brukes til å registrere stillestående kjøretøy, og sitter på frontruten. Sørg for å holde området foran kamerasensoren rent.

Systemet deaktiveres i tilfelle feil på ABS- og ESP-systemene.

Filfølgingsstøtte

LKS (Lane Keeping Support) er et førerstøttesystem som advarer dersom lastebilen utilsiktet går ut av kjørefeltet.

LKS-funksjonen aktiveres automatisk når bussen startes og hastigheten er over 60 km/t.

Aktivering av funksjonen signaliseres med en tent LED-lampe i bryteren.

Systemet deaktiveres i hastigheter under 55 km/t.

Deaktiver

Systemet betjenes med en bryter på dashbordet.

Trykk på bryteren for å slå av systemet. Bryteren vil da ikke være tent og kontrolllampene i dashbordet tennes.

OBS

LKS-funksjonen aktiveres automatisk når bussen startes, også dersom den ble deaktivert manuelt på forhånd.

Systemadvarsel

Den varslar ved å avgi et lydsignal og vise et symbol på dashbordet når følgende betingelser er oppfylt:

Den varslar ved å sende en vibrasjon i setet når følgende betingelser er oppfylt:

- Systemet er slått på
- Veien har lesbar kjørefeltmerking
- Bussen har en hastighet på minst 60 km/t.
- Føreren har ikke brukt retningsviserne og har ikke nylig brukt bremsepedalen.
- Systemet identifiserer ikke noen bevisst manøver som indikerer at bussen kjører tilbake til sitt kjørefelt.

Systemet aktiverer ikke bremsesystemet, styresystemet eller andre systemer i bussen.

Begrenset funksjon

LKS kan ha begrenset funksjonalitet hvis det er snø, is eller smuss i eller nær kamerasensoren. Dårlige værforhold med kraftig regn, mye tåke eller sterkt

motgående lys kan også begrense funksjonaliteten.

Hold området rundt kameraet rent. Smuss, snø eller is på frontruten kan hindre kamerabildet.

ADVARSEL

LKS kan deaktiveres i tilfelle utydelig veimerking eller bestemte værforhold som kraftig regn, snø eller lignende.

ADVARSEL

Hvis det detekteres sprekker i frontruten rundt kameraet, skal dette repareres ved et godkjent verksted. Kontroller funksjonen til systemet.

FØRERMILJØ

FØRERSETET

Førersetet

Ikke bruk setet før du har lest bruksanvisningen for hvordan det skal brukes. Oppbevar bruksanvisningen på et sted i bussen hvor den er lett tilgjengelig for andre sjåfører.

Justeringer av setet må kun gjøres når bussen står stille og parkeringsbremsen er på.

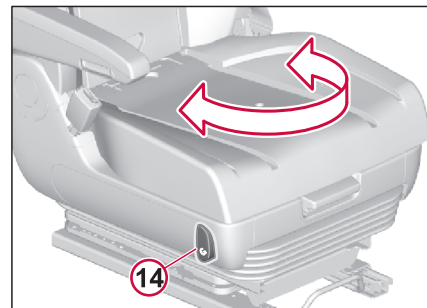
 FARE

Bruk alltid sikkerhetsbelte under kjøring. Hvis bruksanvisningen ikke blir fulgt, kan det føre til alvorlige personskader eller dødsulykker hvis det oppstår en ulykke.

Innstillinger

- 1 Justere seteputen
- 2 Langsgående justering
- 3 Hurtigsenkefunksjon
- 4 Justere vippetil seteputen
- 5 Justere setehøyden
- 6 Oppheng
- 7 Justering av øvre og nedre ryggstøtte
- 8 Justering av sideveis ryggstøtte
- 9 Setevarme/ventilasjon (tillegg)
- 10 Justering av hodestøtte
- 11 Justere hellingen til seteryggen
- 12 Sikkerhetsbelte
- 13 Justere armlenene
- 14 Sete-/aksebetjening

- 6 Oppheng
- 7 Justering av øvre og nedre ryggstøtte
- 8 Justering av sideveis ryggstøtte
- 9 Setevarme/ventilasjon (tillegg)
- 10 Justering av hodestøtte
- 11 Justere hellingen til seteryggen
- 12 Sikkerhetsbelte
- 13 Justere armlenene
- 14 Sete-/aksebetjening

 FORSIKTIG

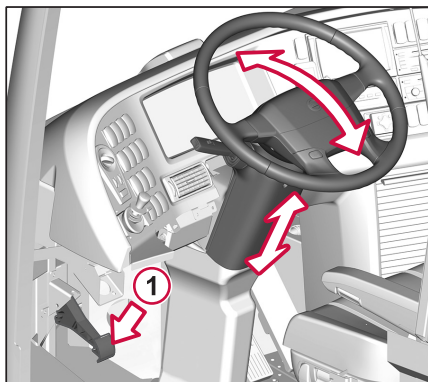
Før man forlater bussen, må setet senkes helt ned ved å trykke på hurtigsenkeknappen, pos. 3 på bildet for å sikre at setet ikke flytter seg oppover og slik at man unngår å få beina i klem mellom rattet og setet.

Ratt

Rattjustering

Rattets høyde og vinkel kan justeres:

- 1 Trykk pedalen (1) inn.
- 2 Juster rattet.
- 3 Slipp pedalen (1). Rattet låses i den nye stillingen.

⚠ OBS

Bruken av hornet må følge lokale bestemmelser.

Signalhorn

Bussen er utstyrt med både et pneumatisk (1) og et elektrisk signalhorn (2).

INSTRUMENTER OG KONTROLLER

KONTROLLER

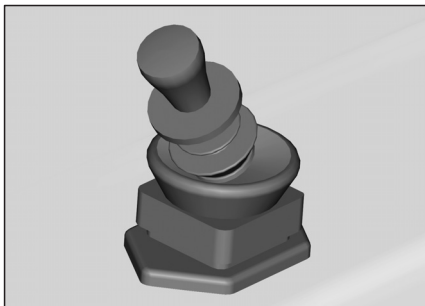
Parkeringsbrems

⚠ OBS

For å sikre at parkeringsbremsen fungerer som den skal, må trykkluftsystemet være fulladet og blokkeringsventilen trykket inn.

Slippe manuelt

- 1 Trykk inn bremsepedalen.
- 2 Løft opp stoppringen og før håndtaket for parkeringsbremsen til dets fremre posisjon.

Symbolet for parkeringsbrems i instrumentgruppen slukker.

⚠ FORSIKTIG

Du må aldri kjøre dersom symbolet for aktivert parkeringsbrems lyser. Stopp umiddelbart dersom det begynner å lyse under kjøring.

Aktivere manuelt

Trekk håndtaket bakover så langt det går for å aktivere parkeringsbremsen.

Når bremsen er aktivert lyser symbolet for parkeringsbrems i instrumentgruppen.

⚠ FARE

Sjekk alltid at symbolet for aktivert parkeringsbrems er tent før du forlater førerplassen.

Varselsignal

Det lyder et varselsignal dersom motoren stanses uten at parkeringsbremsen er aktivert.

Nødbrems

Parkeringsbremsen kan brukes som nødbrems ved å trekke håndtaket gradvis bakover og helt til posisjonen for aktivert parkeringsbrems.

⚠ OBS

Hold hele tiden stoppringen trukket opp for å unngå at håndtaket låses i posisjonen for aktivert parkeringsbrems.

⚠ ADVARSEL

Bremselengden øker ved bremsing med parkeringsbremsen fordi bremsen kun virker på drivhjulene. Faren for skrens øker også.

Blokkeringsventil

Blokkeringsventilen aktiveres når lufttrykket i bremsekretsen er for lavt og det gjøres et forsøk på å aktivere parkeringsbremsen. Dette kan forekomme dersom bussen har stått stille i en lengre periode.

Løse ut parkeringsbremsen når blokkeringsventilen er aktivert:

- 1 Start motoren.
- 2 La det bygges opp tilstrekkelig bremsetrykk, ca. 4-5 bar.
- 3 Når stopplampen i instrumentgruppen slukker, trykker du på blokkeringsventilen.

- 4 Flytt parkeringsbremsen til dens fremre posisjon.

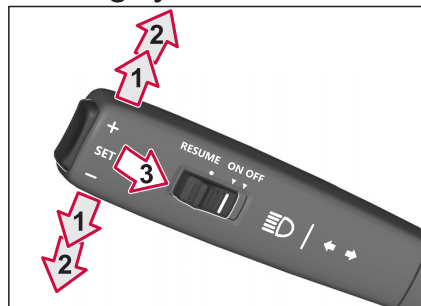
⚠ OBS

Parkeringsbremsen kan ikke løses ut før du har trykket på blokkeringsventilen.

⚠ FORSIKTIG

Du må aldri kjøre dersom symbolet for aktivert parkeringsbrems lyser. Stopp umiddelbart dersom det begynner å lyse under kjøring.

Retningslys

1 Trykkpunkt-posisjon

Beveg spaken litt opp eller ned når du svinger med små bevegelser med rattet, f.eks. ved filbytte eller forbikjøring. Retningslysene er aktive så lenge spaken holdes i posisjonen med fingeren. Spaken går automatisk tilbake til nøytral posisjon med en gang den slippes opp.

2 Forbi trykkpunktet

Føres spaken forbi trykkpunktet, vil retningslysene forbli på helt til spaken føres tilbake manuelt eller når rattet dreies tilbake etter svinging.

3 Lyshorn

Trekk spaken mot rattet helt til du kjenner motstand. Fjernlyset lyser helt til du slipper opp spaken igjen.

Veksling mellom nærlys og fjernlys

Trekk spaken mot rattet, forbi lyshorn-posisjonen, og slipp spaken. Frontlyktene veksler mellom nærlys og fjernlys.

KONTROLLER

Frontruteviskere

1 Intervallvisking

Flytt spaken til midtre posisjon for intervallvisking hvor viskerne aktiveres hvert tiende sekund. Ønsker du kortere intervaller kan du flytte spaken til normalposisjonen og deretter til intervallposisjonen igjen for å sette tiden for intervallet. På denne måten kan intervalltiden settes til mellom 1 s. og 10 s.

2 Trykkpunkt-posisjon for viskere

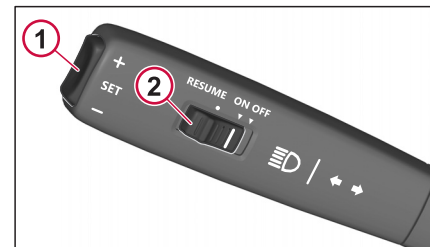
Flytt spaken til trykkpunktet. Viskerne går så lenge spaken holdes i denne posisjonen, og går tilbake til utgangsposisjonen og stopper når spaken slippes opp.

3 Frontruteviskere, normal hastighet**4 Frontruteviskere, høy hastighet****5 Frontruteviskere og lyktespyling**

Trekk spaken mot rattet og slipp den opp igjen. Lyktespylerne spylers vindusspylervæske på frontlyktene og vindusviskerne går 2-3 sveip etter at spaken er sluppet opp igjen. Lyktespylerne og vindusspylerne bruker samme tank med vindusspylervæske.

Tomgangsturtall

Før det utføres manuell justering av tomgangsturtallet, må du sørge for at bussen står stille og går på tomgang. Gasspedalen må slippes opp.

Flytt skyvebryteren (2) til ON (PÅ) og trykk deretter på + eller - på SET-knappen (1) for å øke eller redusere tomgangsturtallet. Hvert trykk på justeringsknappen øker eller reduserer tomgangsturtallet med 10 o/min.

Tomgangsturtallet skal normalt være på ca. 575-625 o/min. Når bussen står stille kan motorturtallet midlertidig økes til maksimalt 1200 o/min.

Det elektroniske styringssystemet sikrer at normalt tomgangsturtall opprettholdes slik at manuell justering stort sett ikke er nødvendig.

! OBS

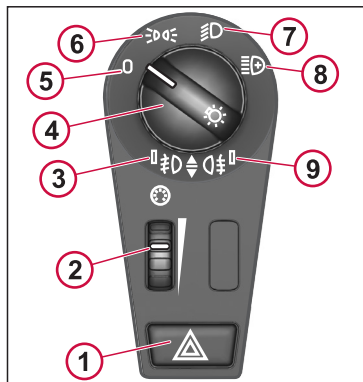
Dersom motoren ikke fungerer som den skal ved den fabrikkjusterte hastigheten, må bussen fraktes til et Volvo-verksted.

! OBS

Endringen av tomgangsturtallet er bare midlertidig. Når du trækker på en pedal, setter bussen i gir eller løser ut parkeringsbremsen, vil tomgangsturtallet gå tilbake til fabrikkinnstillingen.

Lyskontroll

Lysbryteren på instrumentpanelet brukes til å stille inn bussens forskjellige utvendige lys.

- 1 Varsellys
- 2 Reostat for regulering av instrumentbelysningen
- 3 Indikatorlampe, tåkelys foran
- 4 Lysbryter (fjærbelastet)
Trekk ut: Tåkelys bak på/av
Trykk inn: Tåkelys foran på/av
- 5 Lys slås av eller dimmes automatisk
- 6 Parkeringslys
- 7 Fjern- og nærlys
- 8 Ekstra frontlykter (tilbehør)

9 Indikatorlampe, tåkelys bak
Varselblinklys

Når knappen for varselblinklys er trykket inn, tennes alle varselblinklysene. Varselblinklysene kan brukes selv om hovedstrømbryteren og tenningen er slått av.

ADVARSEL

Bruk alltid varselblinklys dersom bussen er stopper på en slik måte at det kan være til fare for andre trafikanter.

Lamper i motor- og batterirom

For å gi en mer ergonomisk inspeksjon og enklere vedlikehold og servicearbeid, er det lamper på hver side i motor- og batterirom.

Lampene styres av en bryter, plassert på bryterpanelet på dashbordet. Bryteren har to posisjoner:

- Nedre posisjon: Begge lysene er AV.
- Øvre posisjon: Begge lysene er PÅ.

KONTROLLER

Bryter for lamper i motor- og batterirom.

Sidespeil

Begge sidespeilene justeres med samme knapp. Knappen kan vris til en av de to posisjonene for justering av henholdsvis høyre og venstre sidespeil. Det valgte speilet justeres ved å flytte knappen i respektiv retning.

⚠ OBS

Sidespeilene må justeres før du begynner å kjøre.

Fartsholder

Fartsholderen benyttes for å holde bussen i en konstant minstehastighet innen hastighetsområdet 30-130 km/t.

Når bussen kommer opp i ønsket hastighet aktiverer du fartsholderen ved å sette skyvebryteren (2) til **ON** (PÅ) og deretter trykke på + eller - på **SET**knappen (1). For å øke eller redusere hastigheten, trykker du på + eller - igjen.

⚠ OBS

Hverken bremsepedalen eller clutchen kan være i bruk.

Dersom hastigheten midlertidig økes med gasspedalen, vil bussen gå tilbake til den innstilte hastigheten når gasspedalen slippes opp.

Koble ut

Du kobler ut fartsholderen ved å sette skyvebryteren (2) til posisjonen **OFF**

(AV) eller ved å tråkke bremsen eller clutchen.

For å gå tilbake til tidligere innstilte hastighet etter å ha deaktivert fartsholderen kan du skyve skyvebryteren (2) til den fjærbelastede posisjonen **RESUME** (GJENOPPTA).

⚠ OBS

Dette gjelder ikke dersom fartsholderen ble deaktivert ved at skyvebryteren (2) ble satt i posisjonen **OFF** (AV).

Adaptiv konstant fartsholder

Adaptiv konstant fartsholder (ACC) er et førerstøttesystem som utvider en standard konstant fartsholder (CC). Ved å bruke en radarsensor kan ACC oppdage, justere og opprettholde en konstant tidsavstand til kjøretøyet foran.

ACC skal hovedsakelig brukes ved kjøring på motorveier og landeveier.

ACC kan aktiveres fra 30 km/t og aktiveres på nytt fra 15 km/t.

Systemet følger kjøretøyet foran under normale kjøreforhold. I kritiske situasjoner har ACC begrenset kapasitet til å redusere hastigheten. Føreren må tråkke inn bremsepedalen for å utnytte hele bussens bremsekapasitet.

Systemets begrensninger

Systemet kan ikke alltid tydelig identifisere andre trafikanter og trafikksituasjoner. For å unngå et uhell er det viktig at føreren er klar over hvilke begrensninger som finnes.

Systemet kan i visse tilfeller:

- Stoppe bussen uventet
- Generere unødvendig advarsel
- Ikke gi en advarsel
- Akselerere bussen uventet.

Les gjennom all informasjon om funksjonen før du bruker den. Kjør forsiktig, og vær klar til å sakke farten, særlig hvis det gis et kollisjonsvarsel.

⚠ FORSIKTIG

Ikke bruk ACC i kupert terreng, tett trafikk eller på glatt underlag.

⚠ FORSIKTIG

Radarsensoren må ikke tildekkes med (for eksempel ekstralys). Det kan føre til at sensoren slutter å fungere.

Aktivere ACC

Knapper og brytere sitter på venstre rattspak.

- 1 Still retarderspaken i stilling **automatisk** (A). Retarderspaken sitter på høyre side av rattet.
- 2 Flytt bryter (2) til stilling **ON**.
- 3 Når bussen når ønsket hastighet, trykker du SET-knappen (1) litt mot + eller -.

KONTROLLER

⚠ OBS

Hvis retarderspaken er stilt inn i stilling 0, 1, 2 eller 3, er det bare mulig å bruke standard konstant fartsholder.

Når ACC aktiveres, viser informasjonsdisplayet ACC-symbolet og valg hastighet.

ACC kan ikke aktiveres i hastigheter under 15 km/t.

Endre forhåndsinnstilt hastighet

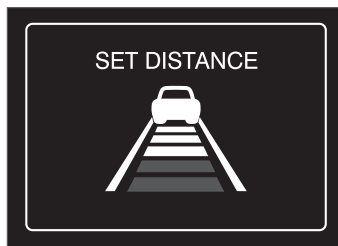
For å øke eller redusere hastigheten må du trykke (+) eller (-) flere ganger på SET-knappen (1). For å lagre den innstilte hastigheten trykker du på knappen (1).

Stille inn avstanden

- 1 Hvis du vil endre avstandsinnstillingen (2), vises

avstanden fra kjøretøyet foran på informasjonsdisplayet.

- 2 For å endre avstanden må du flytte bryteren (2) oppover for å redusere avstanden eller ned for å øke avstanden. Endringer finner sted umiddelbart.

Linjene indikerer aktuell avstand. Fem linjer tilsvarer en tidsavstand på 3,5 sekunder. Avstanden reduseres med 0,5 sekunder for hver linje.

Deaktivere ACC

Den adaptive konstante fartsholderen deaktiveres midlertidig når:

- Bremspedalen trykkes ned
- Bryter (B) flyttes til stilling **OFF**
- Retarderspaken flyttes til en annen stilling enn A
- Hastigheten er under 15 km/t.

Hvis du vil gjenoppta ACC og bruke informasjonen i minnet, må du flytte bryteren (B) til stillingen **RESUME**.

ACC aktiveres ikke ved å trykke på gasspedalen. Når du slipper gasspedalen, går bussen tilbake til den innstilte hastigheten.

Hastighetstilpasning

Når ACC er aktivert og har registrert et kjøretøy, tennes det et symbol på informasjonsdisplayet.

Hastigheten tilpasses kjøretøyet foran.

Hvis kjøretøyet foran beveger seg langsommere enn den innstilte hastigheten for ACC, vil ACC tilpasse bussens hastighet til kjøretøyet foran.

Når ACC begynner å bremse, avhenger av situasjonen. Et tent symbol i instrumentgruppen betyr ikke at bussen vil begynne å bremse umiddelbart.

Hvis kjøretøyet foran forsvinner ut av syne

Hvis kjøretøyet foran forsvinner, vil bussen akselerere igjen til hastigheten som er angitt for standard konstant fartsholder.

I en sving kan kjøretøyet som kjører foran, forsvinne midlertidig fra ACC-området. Så lenge ACC registrerer at kjøretøyet er i en sving, opprettholder den samme hastighet i tilpasningsmodus.

FORSIKTIG

ACC kan få problemer med å identifisere kjøretøy som er posisjonert litt til siden. Dette kan føre til uventet bremsing under forbikjøring. Det anbefales derfor å bruke gasspedalen eller deaktivere ACC midlertidig under forbikjøring.

Når bussen må bremses manuelt

Hvis et kjøretøy foran kjører langsomt eller bremses brått, vil ikke ACC kunne bremse opp tilstrekkelig. Det vises et kollisjonsvarsel og et rødt lys i frontruten foran føreren. Bruk bremsepedalen for å redusere hastigheten i henhold til dette!

ADVARSEL

ACC bremser ikke for stillestående hindringer eller kjøretøy som kjører svært sakte.

Bremsebeskyttelse

For å beskytte hjulbremsene mot overdreven bruk, er det en innebygget beskyttelse som begrenser bruken av bremsene. ACC endres da midlertidig til redusert kapasitet, og dette indikeres med et symbol i parentes på informasjonsdisplayet. Det vises en melding i informasjonsdisplayet for å varsle føreren om den reduserte bremsekapasiteten.

I begrenset modus vil ikke ACC bruke hjulbremsene og bussen bremses bare av motoren og tilleggsbremsene, noe som kan føre til vesentlig redusert bremsekapasitet.

ACC går automatisk tilbake til normal funksjon så snart hjulbremsene er gjenopprettet.

FORSIKTIG

Når ACC er i redusert modus, har ACC redusert bremsekapasitet.

ACC-feil

ACC fungerer ikke hvis radarsensoren er svært skitten eller dekket av snø eller is. Informasjonsdisplayet viser symbolet for ACC-feil.

ACC-feil-symbol

Radarsensoren sitter på nedre del av støtfangeren.

Sensorplassering

Når sensoren er skitten

Sørg for at området foran sensoren holdes rent.

Etter rengjøring av dekselet, tilbakestilles funksjonen etter få minutters kjøring eller når bussen starter på nytt.

ADVARSEL

Eventuelle endringer i området foran sensoren fører til at Volvo ikke kan garantere at systemet fungerer som det skal.

KONTROLLER

Spesielle trafikksituasjoner

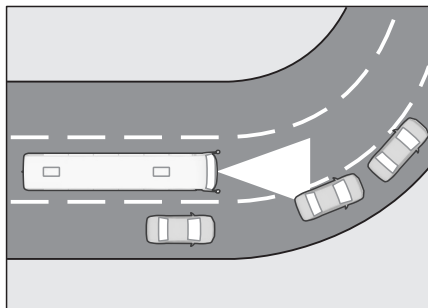

ADVARSEL

Systemet kan noen ganger ha problemer med å identifisere og håndtere visse trafikksituasjoner. Det er alltid førerens ansvar å holde riktig avstand og hastighet!

Kjøretøy runder en sving

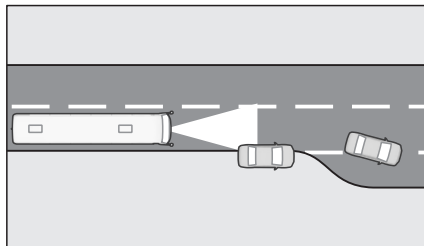
Systemet har begrenset evne til å detektere kjøretøy som runder en sving. Det kan føre til at bussen uventet avgir en advarsel, bremses opp eller akselererer.

Kjøretøy i neste fil og stillestående hindringer

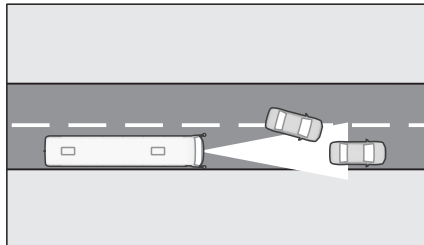
Systemet har begrenset evne til å detektere kjøretøy i neste fil og stillestående hindringer. Dette kan

forårsake uventede advarsler, nedbremsing eller akselerering.

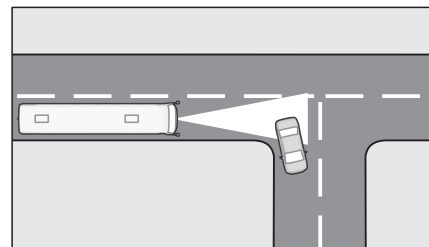
Kjøretøy for nær

Systemet har begrenset mulighet til å detektere kjøretøy som svinger til høyre og kjøretøy som er for nær. Senk farten for å øke avstanden til kjøretøyet foran.

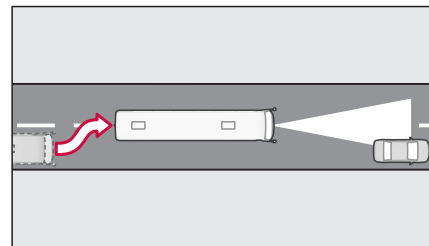
Kjøretøy som svinger av

Systemet har begrenset evne til å detektere om kjøretøyet foran svinger av. Dette kan forårsake uventede advarsler, nedbremsing eller akselerering.

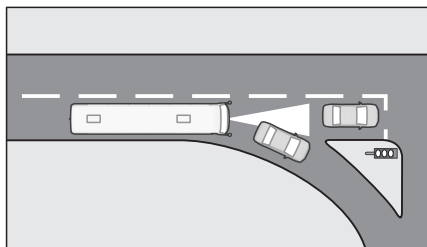
Forbikjøring

Under forbikjøring kan systemet gi en advarsel eller redusere hastigheten uventet dersom du kommer for nær det forbikjørt kjøretøyet mens du kjører i samme fil.

Forankjørende kjøretøy

Systemet er ikke i stand til å detektere hindringer eller kjøretøy som ligger foran kjøretøyet foran deg. Dette kan forårsake uventede advarsler, nedbremsing eller akselerering.

Retarderkontroll

Symbolet for retarderen vises når funksjonen er aktiv.

Et tall eller en bokstav i førerens informasjonspanel viser retarderens posisjon.

- 0 Retarderen frakoblet
- A Automatisk posisjon
- 1 Manuell posisjon
- 2 Manuell posisjon
- 3 Manuell posisjon
- B Bremseprogram

Automatisk

I posisjon **A** fungerer retarderen sammen med de normale hjulbremsene når bremsepedalen trykkes inn.

Manuell

Flytt retarderkontrollen til **1, 2** eller **3** og slipp opp gasspedalen. Det bremses med større kraft for hvert trinn.

For å redusere drivstofforbruket og stress på retarter, må du sette hendelen tilbake i posisjon **0** eller **A** etter manuell bremsing.

Bremseprogram

Flytt retarderkontrollen til posisjon **B** for å aktivere bremseprogrammet. Girkassen skifter automatisk til det giret som gir optimal retardereffekt.

Deaktivere retarderen

FORSIKTIG

Du må ikke deaktivere retarderfunksjonen med mindre det er helt nødvendig, fordi det øker slitasjen på bremsebelegget.

Retarderfunksjonen kan deaktiveres på følgende måter:

- Flytte retarderkontrollen til posisjon **0**
- Flytt retarderkontrollen til posisjon **A** og slippe opp bremsepedalen.

KONTROLLER

- Flytt retarderkontrollen til **1**, **2** eller **3** og trykk på gasspedalen.

! OBS
Retardereren deaktiveres automatisk når hjulene er i ferd med å låses eller skli.

Hastighetsbegrenser

Bruk hastighetsbegrensning for å begrense bussens topphastighet.

- Flytt retarderkontrollen til posisjon **A**
- Slipp opp gasspedalen.

! OBS
Fartsholderen må være deaktivert.

Aktiver hastighetsbegrensningen ved å trykke på en av knappene **+** eller **-** i enden av retarderkontrollen. For å øke eller redusere referansehastigheten trykker du gjentatte ganger på de respektive knappene **+** eller **-**.

Kombinert fartsholder og hastighetsbegrensning

Bruk en kombinasjon av fartsholder og hastighetsbegrenser for å begrense bussens høyeste og laveste hastighet.

For å opprette et hastighetsintervall, for eksempel 80-85 km/t, som bussen skal

holde seg innenfor uavhengig av veiens helling:

- Flytt retarderkontrollen til posisjon **A**
- Slipp opp gasspedalen.
- Bruk en av knappene **+** eller **-** i enden av fartsholderspaken for å begrense hastigheten.

Standardinnstilling for tillatt overskridelse av retarderhastigheten er 7 km/t, men denne kan stilles til mellom 3 og 15 km/t.

Dørbrems

Bussen er utstyrt med en dørbrems, en sikkerhetsfunksjon som sørger for at bussen står stille mens motoren går, uten bruk av bremsepedal eller parkeringsbrems. Dørbremsen aktiveres når f.eks. dørene åpnes, kjøretøyet kneler, rampen eller rullestolheisen er trukket ut, eller dørbremsbryteren aktiveres.

En bakbelyst knapp viser at dørbremsen er aktivert.

Dørbremsen må aktiveres for at midtdøren og bakdøren skal åpnes. Bremsen har ingen effekt på fordøren.

Kneling

Bussen har mulighet til å knele langsmed hele dørsiden for å gjøre det lettere for passasjerer å gå ombord eller å gå av.

FARE

Pass på at kneling ikke medfører noen risiko for at passasjerens føtter klemmes mellom kanten av trinnet og asfalten.

Før kneling kan skje, må følgende forhold oppfylles:

- Motoren er i gang
- Bussens hastigheten er lavere enn 5 km/t
- Det pneumatiske fjæringssystemet er under tilstrekkelig trykk
- Høydenivåkontrollbryteren må stå i normal posisjon
- Dørene er lukket

Bussen kneler når du trykker inn den nedre delen av bryteren og holder den til bussen er knelt ned. Kneleindikatoren lyser opp og et lydsignal gis.

Kneling

Bussen kneler når du trykker inn den nedre delen av bryteren og holder den til bussen er knelt ned. Kneling aktiverer dørbremsen for å forhindre at bussen kjører i knelende posisjon, uten bruk av bremsepedal eller parkeringsbrems.

Bussen går tilbake til normal posisjon når:

- Du slipper bryteren før kneling er fullført.
- Du trykker på den øvre delen av bryteren.
- Du slår av og starter motoren på nytt.
- Du lukker dørene.
- Du setter bussen i bevegelse.
- Du trekker inn rampen.

Batterihovedbryter

For mer informasjon, se Batterihovedbryter, side 63

INSTRUMENTGRUPPE

Instrumentgruppe

Instrumentgruppen består av lamper, målere og førerens informasjonsdisplay.

Lamper

I instrumentgruppen over førerens informasjonsdisplay er det en stopp-lampe og en varsellampe som tennes når det er noe feil med bussen eller hvis det skjer noe som føreren må gjøres oppmerksom på. De andre lampene kalles kontrollamper.

Stopp-lampe

Den røde stopp-lampen varsler føreren om feil som kan ha alvorlige konsekvenser for bussen, føreren og/eller passasjerene. Når stopp-lampen lyser, vises et symbol og muligens en tekstmelding i førerens informasjonsdisplay. Et lydsignal aktiveres hvis motoren går.

⚠ ADVARSEL

Når stopp-lampen tennes, må bussen stoppes umiddelbart og motoren slås av. Man må finne årsaken til feilen.

Lydsignalet og stopp-meldingen kan kvitteres med **ESC**-knappen, men de kommer tilbake igjen etter 10 sekunder. En stopp-melding blir stående til feilen er korrigert.

Varsellampe

Den gule varsellampen varsler føreren om feil eller hendelser som man må være oppmerksom på. Når varsellampen lyser, vises et symbol og muligens en melding i førerens informasjonsdisplay.

CHECK

⚠ OBS

Bussen må kjøres til et verksted så snart som mulig når varsellampen tennes.

Kvitter meldingen med **ESC**-knappen. Hvis feilen vedvarer, vises advarselen igjen neste gang tenningsnøkkelen dreies til startposisjon.

Tabellen viser lampene i instrumentgruppen

Symbol	Betydning
	Venstre retningslys aktivert
	Høyre retningslys aktivert
	Fjernlys aktivert
	Bakre tåkelys aktivert
	Stoppmelding i displayet
	Varselmelding i displayet
	Neste stopp

Symbol	Betydning
	Sikkerhetsbeltevarsler
	Parkeringsbrems aktivert
	Batteriladingsfeil
	Forvarming aktivert
	For høye utslippsverdier
	Vindus-/speilvarme aktivert
	Differensialsperre er aktivert

Symbol	Betydning
	Boggi løftet
	Dørbrems aktivert
	Knelling aktivert (for enklere tilgang)
	Kontroller fartsskriveren
	Feil i ABS-systemet
	Tilstoppet partikkelfilter
	Høy eksostemperatur

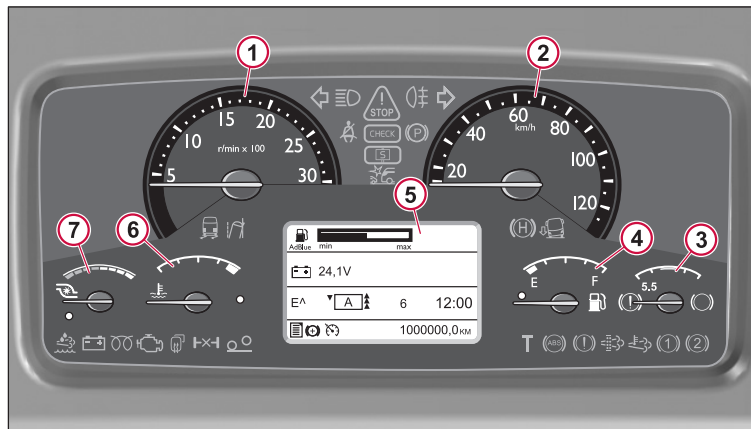
Symbol	Betydning
	Feil i bremsesystemet
	Lufttrykk for primært bremsesystem er lavere enn 6 bar
	Lufttrykk for sekundært bremsesystem er lavere enn 6 bar
	ESP (elektronisk stabilitetsprogram) aktivert
	Feil på filfølgingsstøtten (LKS)
	SCR-væske lav
	Kollisjonsvarsel med nødbrems (CW EB)

INSTRUMENTGRUPPE

Målere og display

Instrumentgruppen består av forskjellige målere.

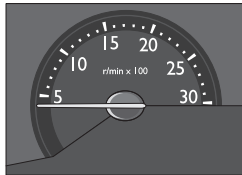
- 1 Turteller
- 2 Speedometer
- 3 Bremsetrykkmåler
- 4 Drivstoffmåler
- 5 Førerens informasjonsdisplay
- 6 Temperaturmåler for kjølevæske
- 7 Turbotrykkmåler

Turteller

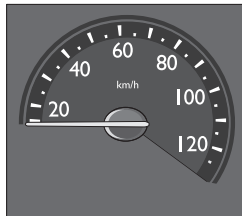
Turtelleren er delt inn i tre soner. Når man kjører på jevne veier, skal viseren være stabil og forbli innenfor den grønne sonen.

Den mørke sonen mellom grønt og rødt brukes når motoren bremses, fordi motorbremsen er den mest effektive innenfor dette motorhastighetsområdet.

Speedometer

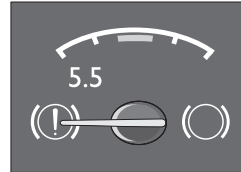
Viser bussens hastighet i km/t.

Bremsetrykkmåler

Indikerer lufttrykket for bremsekretsene. Ved normal kjøring skal viseren til bremsetrykkmåleren forbli innenfor den grønne sonen. Under bremsingen kan

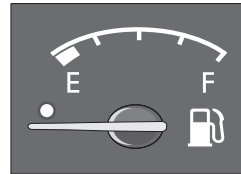
den flytte seg under den grønne sonen en kort stund.

Dieselmåler

Drivstoffmåleren viser mengden drivstoff i tanken.

Hvis det er mindre enn 12 % av full tank i tanken, får du en advarsel.

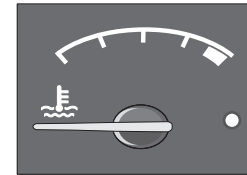

Temperaturmåler for motorkjølevæske

Viser temperaturen i motorens kjølesystem.

Motoren har en overopphetingsbeskyttelse som regulerer motoreffekten ned til 50 % når indikatoren når den røde sonen.

Du kan fortsette å kjøre bussen selv om overopphetingsbeskyttelsen ikke er i orden.

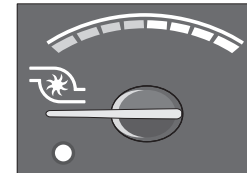
FORSIKTIG

Bussen må ikke kjøres hvis temperaturen stiger ytterligere, da dette kan skade motoren ytterligere.

Turbotrykkmåler

Turbotrykk-måleren måler overtrykket i inntaksrøret. Høyere turbotrykk betyr høyere drivstofforbruk.

Bruk det til å kjøre så økonomisk som mulig. Ved normal kjøring på flate veier skal viseren være innenfor den grønne sonen.

Førerens informasjonsdisplay

Viser meldinger, gir informasjon og kontrollerer enkelte bussfunksjoner. Displayet inneholder flere hovedmenyer

INSTRUMENTGRUPPE

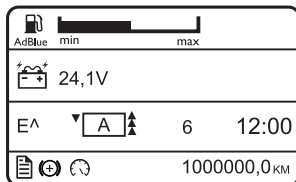
og undermenyer med tilhørende funksjoner.

Display

Kjøretøymeldinger, symboler og informasjon om bussen er vist i førerens informasjonsdisplay. Noen funksjoner i bussen kan styres fra menyene og undermenyene i displayet.

Displayfelt

Displayet er delt inn i fire felter.

- 1 Første favorittdisplay
- 2 Andre favorittdisplay
- 3 Tredje favorittdisplay
- 4 Statuslinje

Displayet er delt inn i fire felt: to og en halv favorittlinje og en og en halv statuslinje. To og en halv favorittlinjene kan konfigureres, og man kan velge hvilken informasjon som skal vises.

Symboler

Symboler og meldinger i displayet

Symboler og meldinger vises sammen med stopp- eller varsel lamper.

- Flere meldinger kan være aktive samtidig. Høyest prioritet vises først.
- Meldinger har enten en gul eller rød lampe, avhengig av nivå, trykk og temperatur.
- Noen meldinger vises uten et symbol.

Symbol	Betydning
	Melding aktiv
	Brannalarm, se I tilfelle brann, side 102
	Vekkerklokke aktivert
	Dørbrems aktivert, se side 42
	Dynamisk styring ikke aktivert, se Dynamisk styring, side 12
	Servooljenivå, lavt nivå
	Servostyring, feil

DISPLAY

Symbol	Betydning
	Servostyringsbogie, lavt trykk
	Hydraulikkvæske for kjølevifte, lavt nivå
	ABS (Ani-lock brake system) aktivert, se side 160
	Antispinnsystem (TCS) midlertidig deaktivert, se side 161
	Utkobling av gasspedalen, se side 12
	Girvelger ikke i nøytral, se side 67
	Girvelger, reversgir valgt

Symbol	Betydning
	Lavt lufttrykk, girkasse
	Lavt oljetrykk, girkasse
	Lavt nivå, girolje
	Høy temperatur, clutch
	Feil på bremsesystem
	Bremsbelegg, advarsel om slitasje, se side 161
	Høy temperatur, bremseser, se side 160

Symbol	Betydning
	Bremser, ingen data fra 1. bremsekrets
	Bremser, ingen data fra 2. bremsekrets
	Bremser, ingen data fra 3. bremsekrets
	Bremser, ingen data fra 4. bremsekrets
	Bremser, ingen data fra F-bremsekrets
	Bremser, ingen data fra R-bremsekrets
	Bremser, ingen data fra parkeringsbrems

Symbol	Betydning
	Bremses, ingen data fra tilleggsbrems
	Kompressor, feil
	Luftkompressor/lufttørker, feil
	Kneling, se side 43
	Klemsikring aktiv
	Buss helt senket
	Feil i luftfjæringssystemet

Symbol	Betydning
	Lavt trykk i luftfjæringssystemet
	Lavt trykk i våttank
	Fartsholder aktivert, se side 36
	Fartsholder, begrenset bremsemodus
	ACC (adaptiv fartsholder) aktivert, se side 37
	ACC (adaptiv fartsholder) registrerer et kjøretøy foran
	Indikasjon på tidsavstand til kjøretøyet foran

Symbol	Betydning
	ACC registrerer et kjøretøy foran. Begrenset bremsemodus
	ACC systemfeil eller manuelt deaktivert
	Radar blokkert
	ESP (elektronisk stabilitetsprogram) aktivert, se side 160
	ESP-feil
 Calibration	ESP krever kalibrering
	Kamera blokkert

DISPLAY

Symbol	Betydning
	Kollisjonsvarsel med nødbrems (CW EB) aktivert, se side 20
	Feil CW-EB
	Feil på filfølgingsstøtten (LKS), se side 22
	Bakkestart aktivert, se Aktivere bakkestarthjelp, side 162
	Dør åpen
	Dør, feil
	Motorpanser åpent

Symbol	Betydning
	Bagasjeroms- eller rullestolluke åpen
	Instrument, overopphetet
	En eller flere lamper, feil
	Hovedlys, feil
	Bremselys, feil
	Retningslys, feil
AC	Klimasystem aktivert

Symbol	Betydning
	Feil på klimaanlegg
	Advarsel om is
	Lavt nivå, spylervæske
	Batteri, lav spenning, se side 168
	Batteri, høy spenning
	Batteri, spenning for høy
	Stopp på neste holdeplass

Symbol	Betydning
	Nødhammer fjernet
	Påstigning eller avstigning med barnevogn
	Forespørsel om rullestolheis
	Passasjeranrop for å få hjelp om bord
	Toalett, lavt vannivå
	Ekstern luftslange eller lader tilkoblet
	Feil hjulstilling, se side 132

Symbol	Betydning
	Brannsikringssystem (Fire Suppression System - FSS), lavt trykk, se side 102
	Regenerering aktiv, se side 148
	Regenerering inaktiv
	Regenerering nødvendig
	Fartsskiversikring, feil, se side 76
	Feilindikatorlampe, motor (MIL)
	Motor, feil

Symbol	Betydning
	Motor, tomgang slått av
	Volvo motorbrems (VEB), motor for kald
	Feil på forhåndsoppvarming av motor
	Tett luftfilter
	Tett drivstoffilter
	Turbotrykk, ingen data
	Lavt trykk, motorolje

DISPLAY

Symbol	Betydning
	Lavt nivå, motorolje
	Høy temperatur, motorolje
	For høy temperatur, motorolje
	Drivstoff, lavt nivå
	Vann i drivstoffet
	Drivstoff, vannsepareringsfilter i gang
	Drivstoff, utlufting av luft fra drivstoff i gang

Symbol	Betydning
	Drivstoff, feil på drivstoffnivåsensoren
 AdBlue	AdBlue, lavt nivå
 AdBlue	AdBlue, dårlig kvalitet, se side 143
	Hastighet over tillatte grenser angitt for buss
	Retarder aktivert, se side 41
	Retarder, høy oljetemperatur
	Retarder deaktivert

Symbol	Betydning
(A)	Retarder, posisjon A
(1)	Retarder, posisjon 1
(2)	Retarder, posisjon 2
(3)	Retarder, posisjon 3
(B)	Retarder, posisjon B
	Høy temperatur, kjølevæske
	Kjølevæske, lavt nivå

Displaybetjening

For å navigere i menyene brukes displayspaken til høyre for rattet. Displayspaken har fire funksjoner som brukes til å navigere i menyene.

Fire funksjoner brukes til å navigere i menyene.

- 1 **ESC**
Bekreft meldinger
Avbryt
Gå tilbake til forrige meny/
hovedmeny
- 2 **MENY**
Velg eller bekreft valgt alternativ
Tilbakestill data
Gå fra en meny til en undermeny
- 3 ▲
Naviger oppover
Endre valgte verdier
Øk bakgrunnsbelysningen i displayet
- 4 ▼
Naviger nedover
Endre valgte verdier

Reduser bakgrunnsbelysningen i displayet

Meny

Førers informasjonsdisplay gir informasjon om måleverdier, nivåer og status om bussen. Føreren kan foreta personlige innstillinger.

Av sikkerhetsgrunner er ikke alle menyer tilgjengelige under kjøring. Enkelte menyer og innstillinger fungerer bare når bussen står i ro. Andre menyer krever passord.

Hovedmeny

Når bussen er startet, kommer hovedmenyen fram. Den er delt inn i to områder:

- 1 **Kjøremodus**
Menyen vises når bussen kjører
- 2 **Ikke i kjøremodus**
Meny som vises når bussen står i ro

Menyen Måler

Voltmeter

Hvis batterispenningen faller under 18 V mens motoren går, vil displayet komme i standby-modus.

Hvis spenningen er over 31 V, vises en varsel.

Rutevalg-menyen

Når bussen er startet, vises meldingen **Velg rute**. Bruk opp- og ned-knappene for å navigere i menyen.

Ingen rute

Hvis en rute ikke er valgt og avbrutt med **ESC-knappen**, vises det en melding om at ingen rute er valgt. Meldingen vises flere ganger til en rute velges.

Hvis meldingen **Ingen data** vises, er det en systemfeil.

Menyen Drivstoffdata

! OBS

Når motoren går på tomgang, vises ingen søyle og drivstofforbruket vises i liter/time.

Drivstoff

- 1 **Gjennomsnittlig drivstofforbruk:**
Verdien vises som tall og nedoverpil.
- 2 **Drivstofforbruk i øyeblikket:** Verdien vises med tallverdi og i form av en søyle.

DISPLAY

For å nullstille drivstoffdata, trykk og hold **Meny-knappen** inne i 1 sekund.

Innstillinger

Bruk displaybetjeningsknappene for å velge hvis drivstofforbruket må vises som km/l, miles per gallon eller miles per US gallons.

Drivstoffvolumet vises som liter eller gallons.

Menyen Klima

Gulvflate, fører

Viser om gulvflaten ved førersetet er i automatisk modus eller slått av.

Klimasystem/Pause oppvarming, passasjer

Viser om passasjer-klimasystemet eller pause oppvarming er slått på eller av.

- 1 Velg ønsket menyalternativ **Klimasystem/Kort stopp førerhusvarme** med navigeringsknappene og trykk **Meny-knappen**.
- 2 Velg ønsket menyalternativ **PÅ/AV** med navigeringsknappene og trykk **Meny-knappen**.

Temperatur/Takvifte, passasjer

Viser ønsket temperaturnivå og hastigheten til takviften i passasjerrommet.

- 1 Velg ønsket menyalternativ **Temperatur/Takvifte** med navigeringsknappene og trykk Enter.
- 2 Velg ønsket temperatur (15-28 °C) med navigeringsknappene og trykk Enter. Velg ønsket hastighet på takviften (MIN, -4, -1, AUTO, 1, 4, MAX) med navigeringsknappene og trykk Enter.

Takvifte/Gulvflate, passasjer

Viser valgt nivå til takvarmen og status til gulvflaten i passasjerrommene.

- 1 Marker ønsket menyalternativ **Takvifte/Gulvflate** med navigeringsknappene og trykk Enter.
- 2 Velg ønsket tankoppvarmingsnivå (AV, -4, -1, AUTO, 1, 4, MAX) med navigeringsknappene og trykk Enter.
- 3 Aktiver/deaktiver gulvflaten (AUTO, OFF) med navigeringsknappene og trykk Enter.

Ekstra oppvarming, passasjerer

Viser om den ekstra oppvarmingen i passasjerrommene er slått på eller av. Aktiver/deaktiver (PÅ, AV) den ekstra oppvarmingen med displayspak-knappene.

Gulvflate, fører

Viser om gulvflaten på førerplassen befinner seg i automatisk modus eller er slått av.

Aktiver/deaktiver (AUTO, AV) gulvvarmen med displayspak-knappene.

Menyen Tid/avstand

Klokke og dato

Viser gjeldende klokkeslett og dato.

Innstillinger Klokkeslett

Velg tidsformatet (AM/PM eller 24:00) med displayets betjeningsknapper.

Dato

Bruk displayets betjeningsknapper til å velge mellom de ulike datoformatene:

- år, måned, dag (ååmmdd)
- dag, måned, år (ddmmåå)
- måned, dag, år (mmddåå)

Innstilling, tid og dato

Trykk Enter. Velg klokkeslett og dato med knappene.

! OBS

Hvis startnøkkelen befinner seg i stopposisjon og det går mer enn 30 sekunder mellom knappetrykkene, blir innstillingen avbrutt.

OBS

Klokken kan ikke endres hvis bussen er utstyrt med fartsskriver. Dette gjøres i tidsinnstillings-menyen til fartsskriveren.

OBS

Menyen Klokkeslett og dato er tilgjengelig selv om nøkkelen befinner seg i stopposisjon. Menyene aktiveres ved å trykke på en av knappene på styreenheten i minst 1 sekund. Menyene er aktiv i 30 sekunder etter siste tastetrykk.

Vekkerklokke

Trykk Enter. Velg klokkeslett med knappene. Avslutt ved å velge PÅ. Symbolet for alarmen vises i statuslinjen for å angi at vekkerklokken er aktivert.

Vekkerklokken kan ikke stilles under kjøring.

Hvis startnøkkelen befinner seg i stopposisjon og det går mer enn 30 sekunder mellom knappetrykkene, blir innstillingen avbrutt.

Trykk på én av knappene på styreenheten i minst 1 sekund for å aktivere menyen.

Aktiver

Vekkerklokken kan aktiveres uten å endre klokkeslettet. Dette gjøres med displayspak-knappene. Etter aktivering vises symbolet for aktivert vekkerklokke i statuslinjen.

Deaktiver

Når alarmen starter, viser displayet gjeldende klokkeslett og ALARM. Den varsler også med et lydsignal. Alarmen deaktiveres ved å trykke **ESC-knappen**, eller den slås av automatisk etter 60 sekunder.

Trippteller

To uavhengige kjørestrekninger kan lagres: trinn 1 og trinn 2.

Trippverdiene må nullstilles før hver måling.

Nullstill trippteller

Trykk Enter. Nullstill trippteller 1 og 2 med displayets betjeningsknapper.

Gjennomsnittshastighet

Gjennomsnittshastigheten beregnes som kjørt strekning delt på tiden motoren har gått.

To gjennomsnittshastigheter kan måles:

Gjennomsnittshastighet 1 og 2.

Verdiene må nullstilles før hver måling.

Nullstill gjennomsnittshastighet

Trykk Enter. Nullstill gjennomsnittshastighet 1 og 2 med displayets betjeningsknapper.

Anslått ankomsttid

Anslått ankomsttid beregnes ved å dividere den gjenværende strekningen med bussens gjennomsnittshastighet.

Velg strekning

Trykk Enter. Legg inn den gjenværende strekningen som skal kjøres i km (eller miles) med displayets betjeningsknapper.

Kjøre- og hviletid

Informasjon om kjøre- og hviletider finner du i den digitale fartsskriveren.

Venstre symbol indikerer XXX og informasjonen under varierer avhengig av hvilken aktivitet som er valgt i den digitale fartsskriveren.

Det midterste symbolet indikerer pause og hviletid.

Høyre symbol indikerer kjøretid.

00:25 10:27 2:47

Menyen Regenerering

Automatisk regenerering

En automatisk regenerering gjennomføres på partikler som samles i dieselpartikkelfilteret (DPF). Dette hindrer at store mengder med sot samler seg opp i filteret. Et tilstoppet filter kan bety at tillatt NOx-utslipp ikke blir oppfylt. Parametere for å aktivere regenerering er sotnivå i partikkelfilteret og mengden drivstoff som brukes.

DISPLAY

To regenereringsnivåer

Det er to regenereringsnivåer.

- **Regenerering under kjøring:** Utføres under kjøring.
- **Parkert regenerering:** Aktiveres manuelt mens bussen står stille.

Symbol

Status-symbol, høy eksostemperatur, vises mens regenerering pågår. Symbolet forsvinner når prosessen er ferdig.

! OBS

Det er ingen varsel- eller indikator-lamper som lyser når automatisk regenerering er aktivert.

Menyvisning

Svart panel

Når det svarte panelet er aktivert, lyser bare speedometeret, turtelleren og den nederste linjen i displayet. Følgende hendelser får bakgrunnsbelysningen til å lyse:

- en melding aktiveres

- en knapp trykkes
- turtellerviseren kommer inn i den røde sonen på turtelleren.

Favorittdisplay

Velg hvilke måleverdier, målere og funksjoner som skal vises i favorittdisplayet.

For å velge Favorittdisplay:

- 1 Trykk Enter på menyalternativet for Favorittdisplay og velg innstilling.
- 2 Trykk Enter en gang til og det øverste feltet aktiveres. Velg måler eller funksjon. med navigeringsknappene. Bekreft ved å trykke Enter når ønsket måler eller funksjon vises.
- 3 Trykk Enter en gang til for å aktivere neste felt. Velg måler eller funksjon med navigeringsknappene. Bekreft ved å trykke Enter når ønsket måler eller funksjon vises.
- 4 Trykk Enter eller ESC til alle feltene er aktive og klokken vises.

Menyen Kjøretøymeldinger

Hvis du ser en melding i displayet og kvitterer den med ESC-knappen, vises det et symbol i statuslinjen. Gå inn i menyen for å se hvilke meldinger som er blitt kvittert uten at det er blitt gjort noe.

Menyen Vis innstillinger

Språk

Velg ønsket språk med knappene på displayet. Inntil tre språk kan lagres.

Enheter

Innstillingene til høyre kan gjøres for følgende enheter med knappene på displayet.

- Avstand
- Brukt drivstoff
- Temperatur
- Tid og dato

Displaylys

- **Kontrast:** Juster kontrasten med displayets betjeningsknapper.
- **Bakgrunnsbelysning:** I denne menyen kan lyset i displayet justeres i forholdt til annen instrumentbelysning. Bruk knappene på displayet til dette.
- **Nattmodus:** Denne funksjonen brukes til å veksle mellom hvit tekst på svart bakgrunn, eller svart tekst på hvit bakgrunn. Bruk knappene på displayet.

Menyen Kjoretøyinnstillinger

Antispinn

Velg PÅ eller AV med displayets betjeningsknapper.

Når antispinn-funksjonen er deaktivert, vises symbolet for utkoblet TCS (antispinnssystem) på displayet under kjøring.

OBS

Antispinn er normalt på. Kun verkstedpersonell eller testsentere kan koble ut funksjonen.

Senkebeskyttelse

Kneling er ikke mulig når senkebeskyttelsen er aktiv. Hvis det er spesielle forhold der kneling er nødvendig, kan senkebeskyttelsen deaktiveres i denne menyen.

Aktiver/deaktiver senkebeskyttelsen med displayets betjeningsknapper.

Avtapping/lufting

Denne funksjonen brukes for å tappe vann fra drivstoffilterhuset og for å lufte drivstoffsystemet for drivstoff.

- 1 Hvis det er vann i drivstoffilteret, vises en melding. Stopp kjoretøyet og koble inn parkeringsbremsen.
- 2 Aktiver avtapping/lufting i hovedmenyen **Kjoretøyinnstillinger**.

Velg undermenyen **Avtapping/Lufting**. En melding bekrefter valget.

- 3 Det vises et symbol avhengig av om drivstoffilterhuset må tappes av eller om drivstoffrørene må luftes.
- 4 Det vises en melding hvis avtapping eller lufting ikke er tillatt eller mislyktes.

Kjørellys

Kjørelys-automatikken kan slås av i denne menyen. Hvis kjørelysene er i posisjon AV, må nærlysene slås av og på ved hjelp av knotten i panelet. Velg PÅ eller AV med displayets betjeningsknapper.

Menyen Diagnose

Feilsøking

I menyen **Feilsøking** finner du en liste over bussens styreenheter.

- 1 Bytt mellom styreenhetene med ▲ og ▼.
- 2 Trykk **Enter** for å bekrefte valg av styreenhet, eller trykk ESC for å avbryte. Mens den valgte styreenheten hentes opp, indikerer skjermen at det foregår dataoverføring. Hvis den valgte styreenheten er uten feil, vises **Ingen feil**.

- 3 Trykk **ESC** for å gå tilbake til forrige meny. Hvis den valgte styreenheten ikke svarer i løpet av 5 sekunder, vises **Betjening mislyktes** på displayet.

- 4 Trykk **ESC** og prøv å utføre justeringen en gang til. Hvis den fremdeles ikke fungerer, må du ta kontakt med et verksted.

- 5 Hvis det er flere feilkoder eller feilmeldinger for samme betjeningsenhet, skal du gå gjennom feilkodene med ▲ og ▼. **Nullstill alt** vises nederst i listen. Denne nullstillingen sletter feilkodene for valgt styreenhet. Maksimalt 20 feilkoder/meldinger kan vises for en betjeningsenhet. For å se flere enn de første 20 må du slette én eller flere meldinger.

- 6 Trykk **Enter** for å få mer informasjon om feilkoden. Feilkodene vises numerisk. Hvis feilen er inaktiv, vises blant annet dato og klokkeslett for når feilen oppsto.

MID: Identifikasjon av styreenhet
PID: Identifikasjon av parametere
PPID: Volvo-unik identifikasjon av parametere
SID: Identifikasjon av komponenter
PSID: Volvo-unik identifikasjon av komponenter
FMI: Identifikasjon av feil ID-er

DISPLAY

Gruppe-selvtest

Test av indikatorlamper

- 1 Velg kontrollampetest, lysdioder. Kontrolllampene lyser i ca. 5 sekunder.
- 2 Trykk **ESC** for å stoppe testen.

Målertest

- 1 Velg **Målertest**.
- 2 Målerne gjør et testsveip fra null til maks. Viserne beveger seg noen få ganger mellom endeposisjonene. Viserne viser ingen bestemt verdi, bare at de fungerer.
- 3 Trykk **ESC** for å stoppe testen.

Displaytest

- 1 Velg **Displaytest**.
- 2 Hele displayet lyser opp i 3 sekunder, og blir deretter svart i 3 sekunder. Deretter vises et rutemønster i 3 sekunder. Rutemønsteret vises deretter omvendt i 3 sekunder.
- 3 Trykk **ESC** for å stoppe testen.

Høyttalertest

- 1 Velg **Høyttalertest**.
- 2 Den tikkende lyden til retningslyset høres fra instrumentpanelet til høyttalerne.

- 3 Trykk **ESC** for å stoppe testen.

Delenummer

En liste med bussens styreenheter vises i menyen **Delenummer**.

- 1 Velg delen med ▲ eller ▼.
- 2 Bekreft med **Enter**.
- 3 Gå tilbake med **ESC**.

Statustest

Meldinger på bussdatalinken vises i menyen **Statustest**. Verkstedhåndboken viser hvilke meldinger som finnes og hvordan de skal tolkes.

! OBS

Denne menyen er kun beregnet for verksteder.

Kalibreringsnummer

Kalibreringsnummeret identifiserer programvareversjonen som den elektriske motorstyringen er utstyrt med.

Menyen Kjøretøydata

Oljenivå

Viser mengde motorolje i motoren.

! OBS

Når tenningen er aktivert, vises ingen advarsel om høyt oljenivå.

Søylen merket **min** og **maks** viser motorens oljenivå. Tallet i midten viser hvor mange liter det er mellom **min**- og **maks**-nivåene. For å vise riktig verdi må motoren ha vært slått av i minst 70 minutter. Hvis motoren ikke har vært avslått lenge nok, viser displayet hvor mange minutter som gjenstår til riktig verdi kan vises. Hvis oljenivået er under **min**, vises et varselsymbol.

! OBS

Det er ikke noe varsel for lavt oljenivå under kjøring.

Menyen Datalogg

Kjøretøy-ID

Bussens chassisnummer vises her.

Samlede data

De samlede verdiene viser motorens samlede verdier som er logget så langt i løpet av motorstyreenhetens levetid. Følgende verdier blir lagret:

- total distanse
- samlet drivstoff brukt

- totalt antall timer motoren har kjørt (vises ikke hvis bussen har ekstra tidsmåler TIME-C)
- total tomgangstid (vises ikke hvis bussen har ekstra tidsmåler TIME-C)
- totale PTO-timer (kraftuttakstimer)
- totalt antall motoromdreininger.

Hvis overføringen svikter, vises **Ingen data** når data mangler.

Trippdata

Det er lagret 14 trippdata:

- trippdistanse
- trippdrivstoff gj.sn.
- trippdrivstoff nøyakt.
- tripp overturtall
- uøkonomisk motorturtall på turen
- drivstofforbruk for uøkonomisk motorturtall på turen
- tripp gjennomsnittsfart
- tripp overhastighet
- tripp motortimer
- tripp tomgangstid
- tripp tomgang drivstoff
- tripp fartsholder.

Bla mellom verdier med ▲ og ▼. Gå tilbake til forrige meny med **ESC**.

Hvis overføringen svikter, vises **Ingen data** når data mangler.

⚠ OBS
Informasjon som er blitt lagret siden siste nullstilling vises på menyen Trippdata.

Menyen Passord

Oppgi passord

Enkelte displayfunksjoner er passordbeskyttet. Det finnes tre displaypassord.

De følgende passordene brukes når bussen leveres fra fabrikk.

Verkstedspassord 1: 0000

Eierpassord 1234

Verkstedspassord 2: 5678

Når **Verksted, passord 1** oppgis, kan verdiene for noen funksjoner nullstilles. Hvis startnøkkelen har vært i stopposisjonen i mer enn 60 sekunder eller hvis batteriene har vært frakoblet, må passordet angis på nytt for å få tilgang til alle funksjoner.

- 1 Still inn det første sifferet med ▲ eller ▼.
- 2 Rull til neste tall med **Enter**.

- 3 Gå bakover med **ESC**-knappen.

For visse funksjoner er det ikke mulig å fjerne passordbeskyttelsen. Dette kan bare utføres ved et Volvo-verksted.

⚠ OBS
Endre passord for å unngå at uautoriserte personer får tilgang til menyene.

Innstillinger

- 1 Merk hvilket passord som skal endres med ▲ eller ▼.
- 2 Bekreft med **Enter**.
- 3 Still inn det første sifferet med ▲ eller ▼.
- 4 Rull til neste tall med **Enter**.
- 5 Gå bakover med **ESC**.

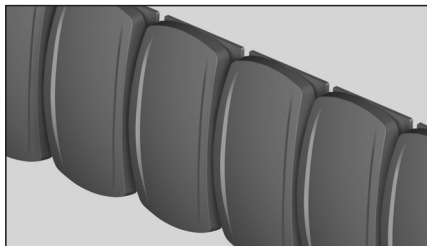
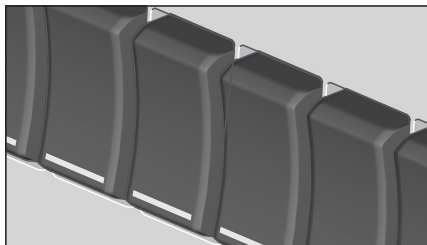
Endre passord

- 1 Oppgi riktig passord.
- 2 Merk hvilket passord som skal endres med ▲ eller ▼.
- 3 Bekreft med **Enter**.
- 4 Still inn det første sifferet med ▲ eller ▼.
- 5 Rull til neste tall med **Enter**.
- 6 Gå bakover med **ESC**.

BRYTERE

Bussen er utstyrt med bryterne oppgitt i tabellen nedenfor. Symbolene står for bryterfunksjonen. Symbolet er plassert på en av brytertypene avbildet nedenfor. Det faktiske oppsettet av bussens brytere kan skille seg fra tabellen nedenfor.

Plasseringen til de fleste bryterne i bussen kan tilpasses alle krav, men av sikkerhetsgrunner er det noen av bryterne som ikke kan flyttes. Kontakt et autorisert Volvo-verksted hvis du vil ha flere opplysninger.

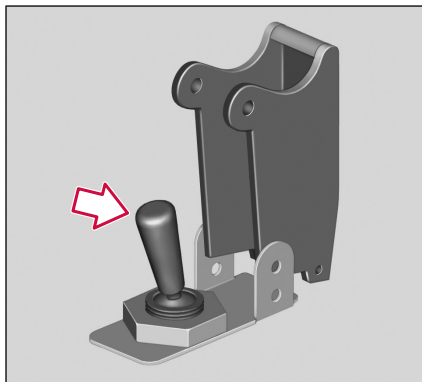
Nødbryter

⚠ OBS

Bare bruk nødbryteren i nødsituasjoner.

⚠ FORSIKTIG

Å stanse bussen med nødbryteren kan forårsake skader på viktige elektriske komponenter.

Nødbryteren aktiverer du ved å løfte klaffen og slå bryteren over til PÅ-posisjon. Etter at klaffen er blitt stengt, går bryteren automatisk tilbake til AV-posisjon.

Etter at du har aktivert nødbryteren, skjer følgende:

- Motoren slås av.
- Hovedstrømkretsen slås av.
- Dørmekanismene låses opp.
- I noen markeder slås varselblinklysene på.
- Det blå interne sikkerhetslyset slås på.

⚠ OBS

Nødknappen kan brukes for raskt å forhindre personskader eller skade på utstyr.

Hovedbryter

Trykk på hovedbryteren for å slå av hovedstrømforsyningen til bussen. Når du trykker på bryteren, skjer følgende:

- 1 Alle lavprioritetsforbrukere med høyt strømforbruk slås av slik at batteriet beholder nok energi for å starte bussen senere.
- 2 Klokker, fartsskriver og ekstra varmeenheter samt noen andre funksjoner i bussen forsynes fortsatt med strøm.

⚠ ADVARSEL

Slå aldri av hovedbryteren mens motoren går.

Automatisk tilbakestilling av hovedbryter (ARMS) er funksjon som overvåker batterispenningen i forbrukerbatteriene.

ARMS begrenser at forbrukerbatteriene utlades, i tilfelle noen elektriske komponenter aktiveres mens motoren ikke er i gang, og slår automatisk av hovedbryteren når batteriet når +30.

ARMS er aktivert og slår av hovedbryteren når følgende vilkår er oppfylt:

- Håndbremsen er aktivert
- Tenningen har vært av i 120 sekunder
- Batterispenningen faller under 23,5 V

For å tilbakestille ARMS slår du av og på hovedbryteren.

⚠ OBS

Hvis det oppdages en feil i ARMS-funksjonen, vises en varsellyppe og en melding i instrumentgruppen.

Batterihovedbryter

⚠ FORSIKTIG

Før du bruker batterihovedbryteren må du alltid sette tenningen i STOPP-posisjon og slå av hovedstrømbryteren på kontrollpanelet, se Hovedbryter, side 62

Batteriets hovedbryter er plassert i batterirommet, og brukes til å gi kjøretøyet strøm.

Vri batteriets hovedbryter til frakoblet posisjon (0) for å slå av all strømforsyning.

⚠ ADVARSEL

Noen enheten vil fortsatt ha strøm, selv etter at du har koblet fra batteriets hovedbryter. Hvis kjøretøyet er utstyrt med startbatteri og forbruksbatteri, vil bare strømforsyning fra forbruksbatteriet bli koblet fra. Hvis du vil koble fra både forbruker- og startbatteriene, må kablene kobles fra batteriene.

⚠ OBS

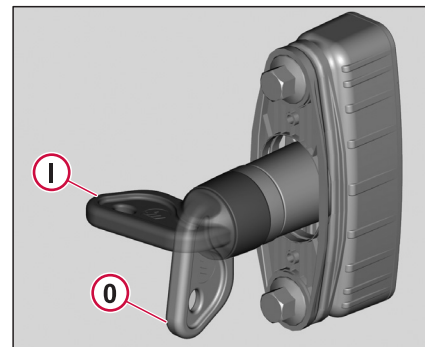
Når du bruker batterihovedbryteren, kan det hende at du må taste inn radiokoden på nytt igjen.

⚠ OBS

En frakoblet strømforsyning til enhetene kan føre til at lagrede minner slettes, eller at det genereres en feilkode i kjøretøyets utstyr.

⚠ FORSIKTIG

Batteribryter
FØR DU SLÅR AV: SLÅ AV HOVEDBRYTEREN PÅ DASHBORDET.

Posisjon 0: frakoblet
Posisjon 1: aktivert

BRYTERE

⚠ OBS

For å unngå at batteriet tappes for strøm når bussen står stille i 24 timer eller mer, kan du sette batteriet hovedbryter i posisjonen **OFF** (AV).

Følgende brytere er montert i bussen.

Åpne/lukk første dør

Åpne/lukk andre dør

Deaktiver dør fra utsiden

Tilbakestill dører, se side 103

Demp neste stoppsignal

Taklys på/av

Nattlys på/av

Leselys på/av

Førelys på/av

Leselys på/av

Gulvbelysning gangbane på/av

Servicedørlys på/av

Sentrallås bagasjeluker på/av

Fold/fold ut bakspeil

Vindusheis opp/ned

Frontlyktspyler på/av

Stolpevifte på/av

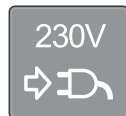
Gaslading klimaanlegg
på/av

Vindusvarmer på/av

Solskjem opp/ned

Inverter på/av

Strøm kjøleskap på/av

Tilbakestill tilkallingssignal
for vert

Strøm rullestolheis på/av,
se side 88

Overvåkningskamera
på/av, se side 87

Strøm toalett på/av, se
side 94

Kneling på/av, se side 43

Hev bussnivå

Senk bussnivå

Differensialsperre på/av, se
side 163

boggiløft på/av

Deaktiver kollisjonsvarsel,
se side 20

Deaktiver LKS
(Filfølgingsstøtte), se
side 22

Deaktiver Antispinnssystem
(TCS), se side 161

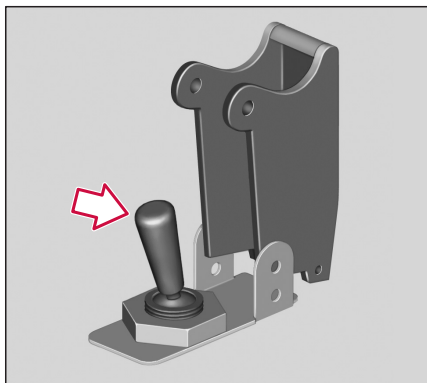
BRYTERE

Brytere i det elektriske senteret

Dørbrems

Bryteren til dørbremsen er i det elektriske senteret på samme måte som nødbryteren. Denne vekselbryteren med to posisjoner brukes til å aktivere eller deaktivere dørens bremsefunksjon.

- Når bryteren er i øverste posisjon er dørbremsen aktivert.
- Når bryteren er i den nederste posisjonen er dørbremsen deaktivert.

Dørbrems

Testbryter for klimaanlegg

Bryteren kan brukes til å teste om klimaanlegget fungerer.

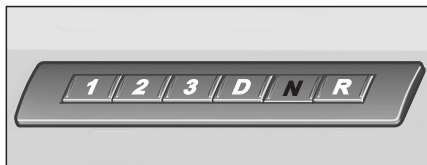

A/C-gass lader

Girvelger

Knappesettet som brukes for å betjene girkassen er plassert i instrumentpanelet.

Valgt posisjon vises på førerinformasjonsdisplayet.

- 1** Skifte til høyere gir er blokkert.
- 2** Skifte til høyere gir er blokkert.
- 3** Skifte til høyere gir er blokkert.
- D** Automatisk girvalg.
- N** Fri. Ingen gir er koblet inn.
- R** revers

Hvis du vil ha mer informasjon, se Girkasse, side 164.

KLIMASTYRING

Klimastyringssystem

Kontrollpanel

Klimastyringssystemet avkjøler, varmer opp og fjerner fukt fra luften i førerhytten.

Det er normalt at det drypper kondensvann under bussen når det er varmt ute.

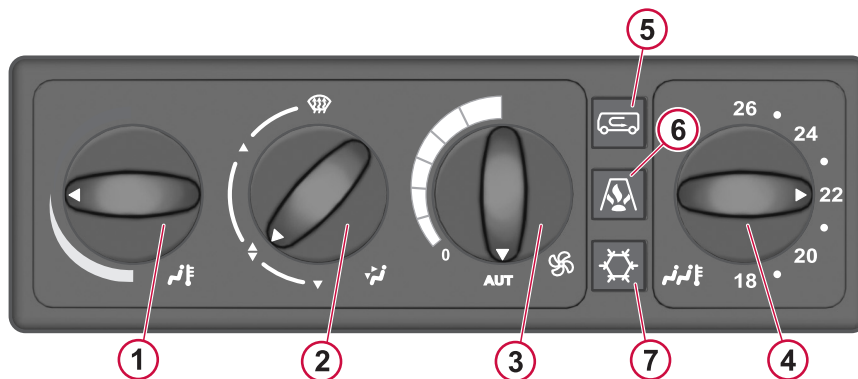
Systemet husker innstillingene som ble gjort i klimastyringssystemet når bussen slås av.

- 1 Temperatur, førerområde
- 2 Luftfordeling, førerområde
- 3 Lufttilførsel, viftehastighet, førerområde
- 4 Temperatur, passasjerområde
- 5 Friskluft/resirkulering
- 6 Reservevarmeapparat
- 7 Klimaanlegg

Indikatoren i knappen lyser når funksjonen er aktivert.

Passasjerområde

Klimaet i passasjerområdet justeres fra førerens informasjonsdisplay, se Menyen Klima, side 56.

Luftfordeling

Den innkommende luften blir filtrert for å fjerne partikler, og deretter distribuert gjennom de forskjellige dysene.

Du må alltid la ventilasjonsdysene på instrumentpanelet være åpne. Uansett hvordan luftfordelingen er stilt inn vil en liten mengde luft fra disse dysene holde temperaturfordelingen normal.

FORSIKTIG

Det er ikke tillatt å montere en luftrenser av typen O3 luftrenser i bussen. Et slikt apparat kan påvirke klimaanleggets ventilasjon. Det kan også skade plastoverflater og pakninger i instrumentpanelet.

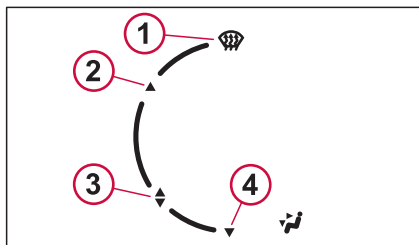
OBS

- Ikke dekk til ventilasjonsdysene med klær eller lignende.
- Ikke monter ekstrautstyr eller tilbehør på en slik måte at noen av ventilasjonsdysene blir blokkert.

I så fall er det ikke mulig å garantere en god ventilasjonsfunksjon!

Justere luftfordelingen

Knotten for luftfordeling i førerplassen kan stilles inn på følgende posisjoner:

- 1 Vinduer (avising)
- 2 Vinduer
- 3 Luft til fører/fotrom
- 4 Luft til fotrom

I kaldt vær anbefales det at luften fordeles til vinduene og gulvet. Luftfordeling til vinduene forbedrer avisingsmodusen, som fjerner is og dugg fra vinduene.

I varmt vær anbefales ventilasjonsmodus.

OBS

Mens defroster står på, blåses varmluft inn uavhengig av innstillingen på knotten (1).

Innstillinger

Stille inn ønsket temperatur

Du kan kontrollere klimaet i bussen med klimaanleggpanelet.

- Øk eller reduser temperaturen med bryteren.
- Start viften og juster viftehastigheten med viftebryteren.
- Velg hvordan luften skal fordeles mellom vinduene, ventilasjonen og gulvet, avhengig av værforholdene.
- Start klimaanlegget (AC) etter behov (en bakgrunnsbelyst knapp indikerer at klimaanlegget er slått på).

AUTO-funksjonen regulerer viftehastigheten og AC-funksjonen automatisk, slik at du får den temperaturen du har valgt.

OBS

Slå på parkeringsvarmeren til ønsket temperatur er nådd. Når du vil øke temperaturen raskt i en kald buss mens du kjører.

KLIMASTYRING

Resirkulering

Trykk på "resirkulering" for å sirkulere luften i bussen. Denne funksjonen lukker alle luftinntak og brukes til å holde dårlig luft ute.

! OBS

For å unngå dugging på vinduene må det strøme inn frisk luft og klimaanlegget må være på.

Ikke bruk resirkulering når luftfuktigheten er høy, når det regner kraftig eller når utetemperaturen er lav.

Bruke parkeringsvarmeren

Parkeringsvarmeren varmer opp motoren og innsiden av bussen når motoren er slått av. Varmeren kan startes direkte fra kontrollpanelet eller med tidsuret.

For å oppnå ønsket temperatur, må du aktivere AUTO-funksjonen som er aktivert sammen parkeringsvarmeren. Systemet velger innstillingene for viftehastighet og luftfordeling for optimalt resultat. Viftehastigheten begrenses for å spare energi.

Funksjonene AUTO, luftfordeling, maks avising og viftehastighet er tilgjengelige når varmeren er slått på.

For at parkeringsvarmeren skal starte, må utetemperaturen være lavere enn 20 °C. Og den innstilte temperaturen i førerhuset må være høyere enn den målte temperaturen.

! OBS

Varmeren må slås av når du fyller drivstoff.

! OBS

Før du starter parkeringsvarmeren må du kontrollere at forbrenningsluft- og eksosåpningene ikke er blokkert. Kontroller også at det ikke er synlige skader på eksos- eller forbrenningsluftslangene.

Starte parkeringsvarmeren

- 1 Kontroller at ventilasjonsdysene på instrumentpanelet er åpne.
- 2 Trykk på knappen.
- 3 Still inn den ønskede temperaturen med bryteren.

Slå av parkeringsvarmeren

Slå av varmeren ved å trykke på knappen igjen.

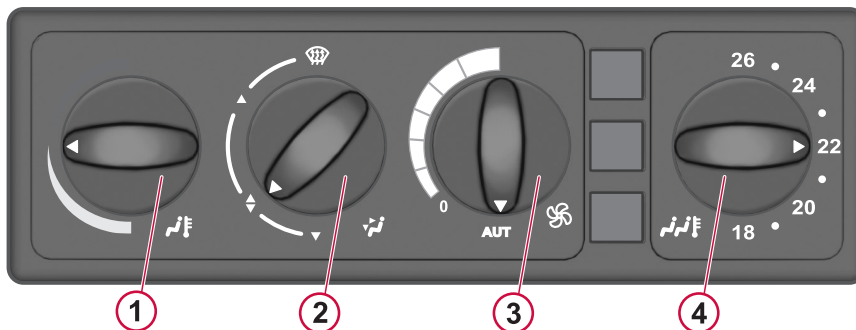
! OBS

Hovedstrømbryteren må ikke slås av før varmeren er stanset.

KLIMASTYRING

Anbefalte innstillinger for klima

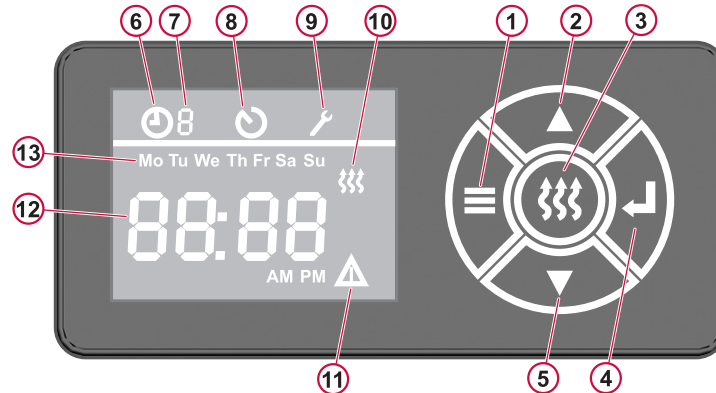
- 1 Temperatur, førerområde (18–26 °C)
- 2 Luftfordeling, førerområde, 50/50
- 3 Lufttilførsel, viftehastighet, auto
- 4 Temperatur, passasjerområde 22 °C

Styring av ekstra varmeapparat

Med kontrollpanelet for det ekstra varmeapparatet kan du programmere og styre varmeapparatet.

- 1 Meny
- 2 Valg opp
- 3 Hurtigoppvarming
- 4 Bekreftelse
- 5 Valg ned
- 6 Starttidspunkt
- 7 Aktivere starttidspunkt
- 8 Driftstid
- 9 Innstillinger
- 10 Oppvarming på signal
- 11 Feilsignal
- 12 Klokkeslett
- 13 Ukedag

Generell bruk

- Tenningen må være slått på for å programmere varmeapparatet.
- Juster verdiene med valgknappene (2 og 5) og bekreft med knappen (4). Den nye verdien blinker.
- Hvis du holder en valgknapp (2 eller 5) nede i mer enn 0,5 sekunder, blir rulling aktivert.

- For å kunne gå inn en meny med menyknappen (1) må varmfunksjonen være av.
- Hvis du ikke foretar deg noe i løpet av 10 sekunder under justeringsprosedyrene, dukker standarddisplayet opp igjen.

Menyvalg

- For å vise menylinjen (6-9) på displayet må du trykke på menyknappen (1).
- For å velge korresponderende meny bruker du valgknappene (2 og 5).

KLIMASTYRING

3 Bekreft med knapp (4).

Menyknappen (1) går tilbake fra alle menyer til standarddisplayet, du mister endringer som ikke er lagret.

Hurtigoppvarming

Trykk på knapp (3) med tenningen på for å aktivere hurtigoppvarmingen. Signalet *varmer på* (10) blinker på displayet og vises så lenge funksjonen er på.

! OBS

Dato og klokkeslett må justeres for å aktivere hurtigoppvarmingen.

! OBS

Hvis tenningen er slått av under hurtigoppvarmingen, starter det forhåndsinnstilte tidsuret. Hvis tenningen blir slått på igjen, går varmeren tilbake til kontinuerlig drift.

Hvis du trykker på hurtigoppvarmingsknappen (3) med tenningen av, viser displayet standardverdien for den programmerte driftstiden. Velg med valgknappene (2 og 5), juster klokkeslettet og bekreft med knappen (4). Displayet viser signalet *varmer på* (10) og varmeren er aktivert den programmerte tiden. Deretter skrur varmeren seg av automatisk.

! OBS

Hvis tenningen er på i den programmerte driftstiden, slår varmeren over til hurtigoppvarming.

Trukk på hurtigoppvarmingsknappen (3) for å deaktivere hurtigoppvarmingsfunksjonen.

Tidsur

Tidsuret slår seg automatisk på når tenningen er slått på. Trykk på hurtigoppvarmingsknappen (3) med tenningen av for å aktivere tidsuret for den programmerte driftstiden.

Hvis du programmerer et starttidspunkt, slås tidsuret på automatisk ved programmert oppstartstidspunkt.

Slå av tenningen for å sette tidsuret i hvilemodus. Når tenningen er av, deaktiveres tidsuret etter den resterende tiden eller den programmerte driftstiden.

Justeringer

Klokkeslett og dato

- 1 For å vise menylinjen (6-9) må du trykke på menyknappen (1).
- 2 For å velge innstillingsmenyen (9) bruker du valgknappene (2 og 5).

3 Trykk på knappen (4) for å bekrefte. Timemodus blir vist. Bruk valgknappene (2 og 5) for å skifte mellom 12- og 24-timersmodus. Trykk på bekreftknappen (4) for å bekrefte.

4 Etter å ha justert timemodus, kan du bruke knappene (2 og 5) for å velge ukedag, time og minutter. Trykk på bekreftknappen (4) for hver verdi.

5 Bruk valgknappene (2 og 5) for skifte mellom AM og PM i 12-timersmodus etter at du har justert minuttene. Trykk på knappen (4) for å bekrefte.

! OBS

Hvis varmeren er slått på i fabrikkinnstillinger eller er frakoblet i en lengre periode, må innstillingene justeres på nytt. Det programmerte starttidspunktet blir beholdt.

Driftstid

Driftstiden er tiden når varmeren er aktivert med varmeknappen eller etter et starttidspunkt for tidsur. Driftstiden kan justeres fra 10 minutter.

For å justere driftstiden:

- 1 For å vise menylinjen (6-9) må du trykke på menyknappen (1).
- 2 For å velge driftstidmenyen (8) bruker du valgknappene (2 og 5). Trykk på knappen (4) for å bekrefte.

- 3 Bruk valgknappene (2 og 5) for å velge driftstid. Trykk på bekreftknappen (4) for å bekrefte. Standarddisplayet vises på nytt.

Resterende driftstid

Displayet viser resterende tid.

Resterende tid viser til tidsperioden når varmeren fortsatt er i drift etter at tenningen er slått av. Denne tiden kan justeres fra 1 minutt.

Varmeren slås av automatisk etter at tidsperioden er over.

! OBS

Den resterende tiden blir ikke lagret, den må justeres hver gang. Hvis tiden ikke blir bekreftet innen 10 s, slås varmeren av.

Starttidspunkt

Hvis starttidsuret er aktivert, er starttidspunktet det programmerte tidspunktet når varmeren er slått på av tidsuret.

For å justere starttidspunktet:

- 1 For å vise menylinjen (6-9) må du trykke på menyknappen (1).
- 2 For å velge starttidspunktmenyen (6) bruker du valgknappene (2 og 5). Trykk på knappen (4) for å bekrefte.
- 3 For å bla gjennom starttidspunkter bruker du valgknappene (2 og 5).

Trykk på knappen (4) for å bekrefte et starttidspunkt.

- 4 Etter å ha valgt starttidspunkt, kan du bruke knappene (2 og 5) for å velge ukedag, time og minutter. Trykk på knappen (4) for å bekrefte hver verdi.
- 5 Bruk valgknappene (2 og 5) for skifte mellom AM og PM i 12-timersmodus etter at du har justert minuttene. Trykk på knappen (4) for å bekrefte. Standarddisplayet vises på nytt.

Aktivering

- 1 For å åpne menylinjen (6-9) må du trykke på menyknappen (1).
- 2 For å velge starttidspunktaktiveringsmenyen (7) bruker du valgknappene (2 og 5). Trykk på knappen (4) for å bekrefte.
- 3 Bruk valgknappene (2 og 5) for å bla gjennom starttidspunkter. Trykk på knappen (4) for å velge starttidspunkt. Displayet viser valgt starttidspunkt.

! OBS

Av sikkerhetsgrunner kan du bare aktivere starttidspunkt for inneværende eller neste dag.

- Aktivering for søndag og mandag er mulig på fredag.
- Aktivering for mandag er mulig på lørdag.

Deaktivering

- 1 For å åpne menylinjen (6-9) må du trykke på menyknappen (1).
- 2 For å velge starttidspunktaktiveringsmenyen (7) bruker du valgknappene (2 og 5). Trykk på knappen (4) for å bekrefte.
- 3 Bruk valgknappene (2 og 5) til symbolet "-" blir vist. Trykk på knappen (4) for å slå av starttidspunktet.

Feilkoder

Ved funksjonsfeil på varmeren vises feilsignalet (11). Trykk på begge valgknappene (2 og 5) samtidig for å vise den korresponderende feilkoden. Trykk på menyknappen (1) for å gå tilbake til standarddisplayet.

FARTSSKRIVER

Fartsskriver

Bussen er utstyrt med en digital fartsskriver som registrerer kjøre- og hvileperiodene digitalt i kjøretøyets fartsskriver og på sjåførkortet.

Fartsskriveren har egne instruksjoner som ligger sammen med førerhåndboken.

Fartsskriveren registrerer hastighet så vel som kjøre- og hvileperiodene. Førere, bedrifter og myndigheter kan ved hjelp av den registrerte informasjonen kontrollere at de gjeldende reglene er fulgt.

UTSTYR

 OBS

Veisikkerhet har høyest prioritet. Bare kjør når kjøre- og trafikksituasjonen gjør at du kan det.

Bruk lydsystemet med egnet lydstyrke. Du må alltid kunne høre sirenene til politiet, brannvesenet og ambulanser i god tid inne i bussen.

Trafikkforholdene krever normalt at du holder øye med veien. Hvis du bruker systemet under kjøring, skal du likevel ha full oppmerksomhet på veien.

Derfor er følgende anbefalt:

- Ikke bruk mobiltelefon eller lignende utstyr mens du kjører.
- Aldri skru opp lyden høyere enn at du kan tydelig høre lyder utenfra.

Fører- og passasjerradioer

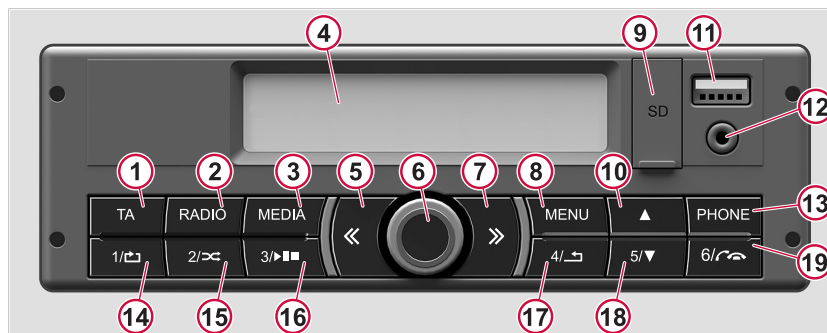
Både radioen på førerplassen og i passasjerrommet blir slått på når førerens radio blir slått på. Når bussens tenning er slått av, blir radioene slått av automatisk etter en time for å redusere batteriforbruket.

Bruk av fører- og passasjerradioene er ganske intuitivt. Men noen av innstillingene på menyen krever at du bruker knappene på radiopanelet. De

mest vanlige radio-funksjonene og innstillingene beskrives nedenfor.

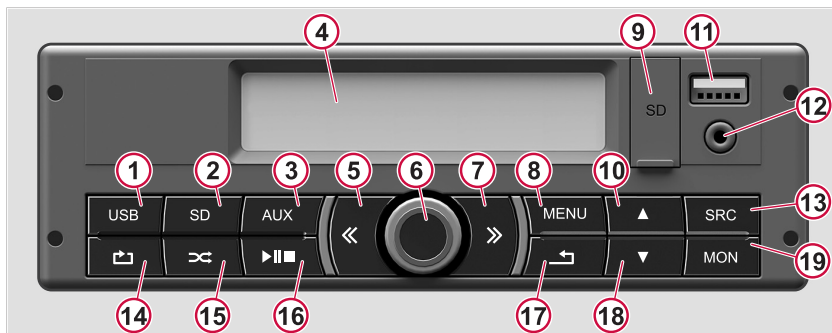
Bruk radioen med tilkoblede medier på samme måte som andre musikkspillere ved hjelp av knapper med piktogrammer.

Førerradio

1	TA-knapp
Kort trykk: Aktiver/deaktiver trafikkmeldingsprioritet	7	Vri: Juster lydstyrken
Høyre knapp
I radiomodus: Start søk
I mediemodus:
Kort trykk: Gå til neste spor
Langt trykk: Spol framover	13	Phone-knapp
Åpner hovedmenyen for å konfigurere enhetens hovedfunksjoner
2	RADIO-knapp
Velg radiokilde
I radiomodus: Velg minnebanker/frekvensbånd	8	MENU-knapp
Kort trykk: Åpner menyen til den gjeldende lydkilden
Langt trykk: Åpner hovedmenyen
På menyen: Bekreft valgt meny punkt eller innstilling	14-19	I radiomodus:
1 – 6
Kort trykk: Velg en lagret stasjon
Langt trykk: Lagre en stasjon
3	MEDIA-knapp
Velg SD/USB/AUX/Bluetooth som lydkilde	9	SD-kort-åpning	14	Slå av/på repetering av spor
4	Display	10	Opp-knapp
Endre skjerminnhold
I menyer: Velg menyelement/endre innstilling	15	Slå av/på tilfeldig avspilling
5	Venstre knapp
I radiomodus: Start søk
I mediemodus:
Kort trykk: Gå til forrige spor
Langt trykk: Spol bakover	11	USB-kontakt	16	Spill av/pause
6	PÅ/AV-knapp
I ventemodus: Slå enheten på/av
I bruk:
Kort trykk: Demp lyd	12	AUX-kontakt	17	Retur-knapp
Kort trykk: Retur
Langt trykk: Avslutt menyen
				18	Ned-knapp
Velg menyelement/endre innstilling
				19	Telefonsvar-knapp
Kort trykk: Svar/legg på samtale
Langt trykk: Avvis samtale

Passasjerradio

1	USB-knapp
Velg USB som kilde	1 – 6	Kort trykk: Velg en lagret stasjon
Langt trykk: Lagre en stasjon
2	SD-knapp
Velg SD som kilde	14	MON-knapp
Aktiver/deaktiver skjermer
3	AUX-knapp
Velg AUX som kilde	15	Ned-knapp
Endre skjerminnhold
I menyer: Velg menyelement/endre innstilling
4	Display	16	Retur-knapp
I menyer:
Kort trykk Retur
Langt trykk Avslutt menyen
5	Venstre knapp
I radiomodus: Søk etter stasjon
I mediemodus:
Kort trykk Gå til forrige spor
Langt trykk: Rask spoling bakover	17	Spill av/pause
6	PÅ/AV-knapp
I ventemodus: Slå på enheten
I bruk:
Kort trykk Demp lyden
Langt trykk: Slå enheten av
Vri: Juster lydstyrken	18	Slå av/på tilfeldig avspilling
7	Høyre knapp
I radiomodus: Søk etter stasjon	19	Slå av/på repetering av spor
	8	MENU-knapp
Kort trykk: Åpner menyen til den gjeldende lydkilden
Langt trykk: Åpner hovedmenyen
På menyen: Bekreft valgt meny punkt eller innstilling	
	9	SD-kort-åpning	
	10	Opp-knapp
Endre skjerminnhold
I menyer: Velg menyelement/endre innstilling	
	11	USB-kontakt	
	12	AUX-kontakt	
	13	SRC-knapp
Velg framre AUX/bakre AUX/USB/SD/Radio/mediakilde	
	14-19	I radiomodus:	

Fører- og passasjerradioer

Både radioen på førerplassen og i passasjerrommet blir slått på når førerens radio blir slått på. Når bussens tenning er slått av, blir radioene slått av automatisk etter en time for å redusere batteriforbruket.

Radio

Velg radio ved å trykke RADIO-knappen (2) på førerradioen.

USB, iPOD, SD eller AUX

Hvis du vil velge USB/SD/AUX på førerradioen, må du trykke MEDIA-knappen (3), og om nødvendig flere ganger.

Hvis du vil velge USB/SD/AUX på passasjerradioen må du trykke funksjonens knapp (1-3).

Mobiltelefon

Par mobiltelefonen med radioen i henhold til instruksjonene nedenfor. Når tenningen er på vil systemet slå seg på automatisk for en inngående samtale hvis mobiltelefonen er parert via Bluetooth®.

Svar et innkommende anrop, eller avslutt en samtale med telefonknappen (14). Avvis et innkommende anrop med telefonknappen.

Juster ringevolumet til ringesignalet ved at du vrir på av/på-knappen (6).

Overfør en pågående samtale til mobiltelefonen, eller tilbake, ved et trykk på PHONE-knappen (13).

En telefon som allerede er koblet til radioen via Bluetooth® må ikke kobles til den via USB, da dette kan føre til upålitelig funksjon som følge av tilkoblingsproblemer.

Monitorer

Aktiver/deaktiver monitorene i passasjerrommet ved et trykk på MON (14) på passasjerradioen.

Meny-innstillinger

Instruksjonene for menyinnstillingene er like for både fører- og passasjerradioen.

Hovedmeny

Trykk MENU-knappen (8) for å åpne hovedmenyen.

Hovedmenyen har mange forskjellige innstillinger som du kan justere. Følgende innstillinger kan endres:

AUDIO For å justere lydinnstillingene:

Equalizer, bass, diskant, lydstyrke, balanse, fader

SYSTEM For justering av innstillingene til radioens forskjellige funksjoner:

START VOL, CLOCK, RDS, DAB, MIC1 TYPE, Bluetooth®

Bluetooth®-funksjoner

Bluetooth aktiveres i hovedmenyen, under SYSTEM.

Sette tilbake til fabrikkinnstillingene

Hvis du vil sette tilbake enheten til fabrikkinnstillingene, kand utrykke MENU, velge SYSTEM og DEFAULT RESET.

Telefonmeny

Ved å trykke PHONE (13) vil telefonmenyen åpnes, og der kan du bruke telefonfunksjonene og/eller redigere telefonboken.

PHONE-menyen har følgende alternativer

Andre menyer

Trykk USB, SD eller AUX-knappene (1-3) for å åpne funksjonens meny.

Radioen har også mulighet til å navigere på tilkoblede mediekilder, slik som USB, SD og AUX, f.eks. i filer, artistoversikter, albumlister, spillelister m.m.

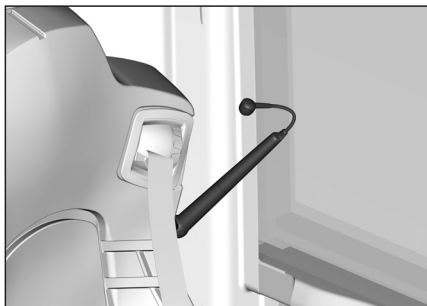
Mikrofon

Mikrofonene er en del av lydsystemet.

Førermikrofon

Mikrofonen brukes til kunngjøringer og beskjeder. Mikrofonen er festet på venstre eller på høyre side av førerasetet og kan settes opp eller ned i sju posisjoner. Den kan svinges 90 grader oppover eller 30 grader til hver side, for å kunne tilpasse seg førerens høyde og armlengde. Ved innkommende anrop bytter systemet automatisk til mobilen på førerplassen. Høytaleren er integrert i foten av mikrofonen, og sørger for at kun føreren hører ringelyden og stemmen til den som ringer.

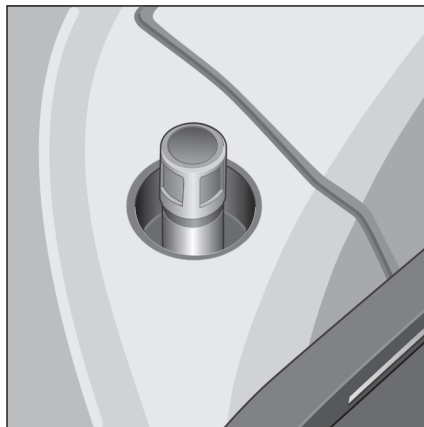
Av/på-bryteren for mikrofonen befinner seg under det venstre armlenet.

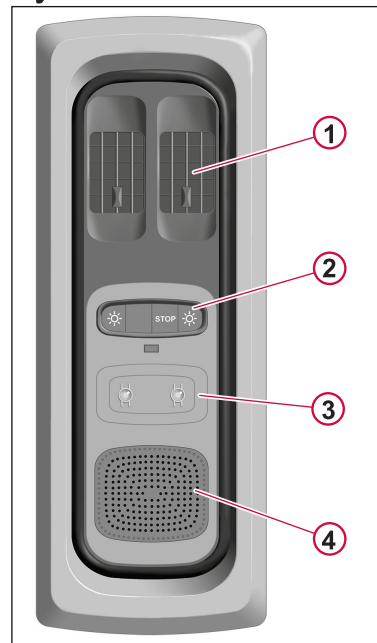
Mikrofonen festet til førerasetet

Guide-mikrofon

Guide-mikrofonen sitter på dashbordet foran guidens sete.

Høytalere

- 1 Dyes
- 2 Serviceknapper
- 3 Leselys
- 4 Høytaler

Service knappene benyttes til å be om stopp eller be om hjelp.

Stopp-knappen aktiveres fram til dørene åpnes, eller sjåføren kansellerer forespørselen.

Leselysmodus kan aktiveres og deaktiveres av sjåføren.

Høytaleren kan også brukes til mikrofonkommunikasjon fra sjåfør til passasjerene.

INNVEDIG INFORMASJONSSYSTEM

Passasjerens informasjonsdisplay

Sikkerhetsbeltesignalet er plassert under taket. Det tennes så snart alle dørene er lukket og håndbremsen er løsnet.

Lampen blinker i noen få sekunder for å informere passasjerene om at de må spenne på seg sikkerhetsbeltet.

Stoppsignal

Stoppsignalet er plassert under taket og tennes når en passasjer trykker på en STOPP-knapp. Signalet slukker når dørene åpnes og lukkes.

Passasjerklokke

Klokken i passasjerrommet viser klokkeslett og temperatur.

Displayet viser klokkeslett og temperatur kontinuerlig til en av følgende hendelser inntreffer:

- Toalettet er i bruk - temperaturen viser "WC" i stedet.
- Stopp-knappen blir trykket inn - displayet viser "STOPP" på innstilt språk.
- Fest sikkerhetsbeltet-knappen blir trykket inn - displayet viser et symbol.

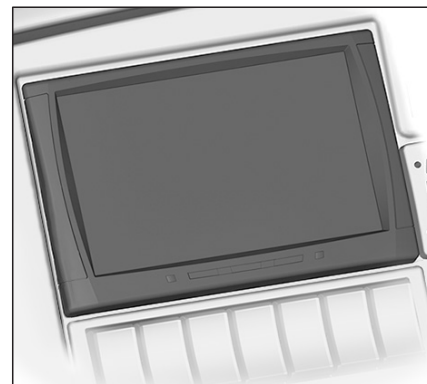
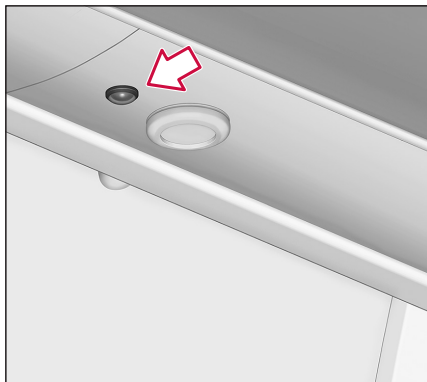
Oversikt

- 1 Velg time
- 2 Velg minutt
- 3 Velg språk

Overvåkingssystem

Kameraet til overvåkingssystemet er plassert over den andre døren. Med kameraet kan føreren se området rundt den andre døren. Det slår seg automatisk på og av når døren åpnes eller lukkes, og når man betjener bryteren til overvåkingskameraet på dashbordet.

Display

Kamerabildene vises på førerdisplayet på dashbordet. Med kamerabryteren/-bryterne ved siden av displayet kan du bytte mellom kameraene.

Bryter for kamerabytte

Ryggekamera

Ryggekameraet er montert over bakvinduet, bak takspoileren. Det slår seg automatisk på eller av avhengig av om reversgiret brukes. Bildet overføres til førerdisplayet.

RULLESTOLHEIS

Rullestolheis

Bussen er utstyrt med rullestolheis. Den har en nominell løftekapasitet på 350 kg (766 lb).

Heisen betjenes vha. en fjernkontroll. Heisen klargjøres og stues vekk i oppbevaringsrommet ved hjelp av knappene.

Heisen kan løfte en rullestol og en pleier. I drift er løfteplattformen hele tiden parallell med bussgulvet. Refleksstriper er plassert på sidene av plattformen sammen med varsellamper som lyser når heisen er i drift.

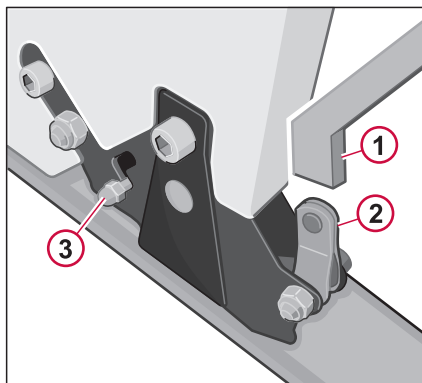
I tilfelle strømtap kan heisen betjenes manuelt. Nødvendig utstyr og verktøy for manuell betjening finnes i bagasjerommet, nær heisen.

Før du betjener heisen, må du studere sikkerhetstiltakene for sikker drift.

Fjerne setene

For å få plass til en rullestol på bussen kan du åpne en dør og fjerne ett par seter. Døren er plassert over rullestolheisen.

Sette spesialverktøyet (1) på hendelen (2) for å fjerne setene. Flytt og hold pinnen (3) i øverste posisjon.

Trykk hardt ned med spesialverktøyet til setet løsner fra festepunktene på skinnen.

Gjenta prosedyren på en andre siden, og vipp setene bakover for å løsne dem helt fra skinnene.

Setene fjerner du fra bussen ved å løfte dem ut gjennom sidedøren. Gjør aldri dette alene, setene er tunge og vanskelige å håndtere.

FARE

Fare for personskader eller død. Setene kan falle hvis du ikke klarer å holde dem. Forsøk aldri å fjerne setene alene.

Bruksanvisning

Bruk bare heisen når bussen er trygt parkert på flatt underlag.

- La det være 5 m ledig plass så heisen kan bevege seg. Pass på at plattformen ikke er til fare for passasjer eller andre trafikanter når den er trukket ut.

Strømbryter

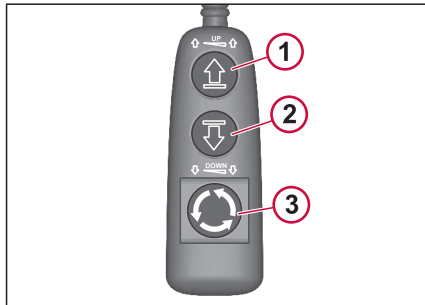
Slå på heisstrømbryteren på dashbordet.

Sperresystem

Sikre at sperresystemet er aktivert. Sperresystemet forhindrer at heisen blir brukt når dette er utrygt.

Knappen som er i bruk, må holdes inne til bevegelsen er fullført. Du kan stanse plattformens bevegelser når som helst ved å slippe knappen.

- 1 Opp
- 2 Ned
- 3 Nødstoppbryter

⚠ FORSIKTIG

Før du forsøker å løfte eller senke plattformen, må du forsikre deg om at de to vedlikeholdssikringspinnene ikke er satt inn i mellomrammen og plattformen. Det kan oppstå alvorlige skader hvis pinnene er satt inn.

Klargjøre plattformen

For å klargjøre heisen åpner du døren og luken til heisoppbevaringsrommet.

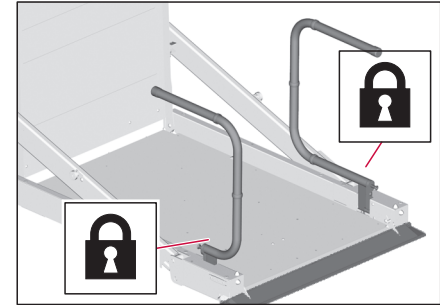
- Sett pluggen til fjernkontrollen inn i kontakten til venstre for heisen.
- Slipp opp nødstoppbryteren på fjernkontrollen ved å vri den i pilretningen.

Hjelpe passasjerer om bord på bussen

- Trykk ned Opp-knappen på fjernkontrollen for å utvide plattformen fullstendig utenfor døren.
- Trykk ned Opp-knappen inntil plattformen er løftet minst 10 cm over oppbevaringsrommet.
- Løft opp håndtakene til stående stilling.

⚠ OBS

Pass på at håndtakene er sikret mot å slå seg sammen.

- Hold inne Ned-knappen for å senke plattformen ned på bakken.
- Sikkerhetsklaffen åpnes automatisk når heisen treffer bakken.
- Sett rullestolen rett på plattformen.

⚠ FORSIKTIG

Pass på at passasjerer har aktivert rullestolheislåsen.

- Hold inne Opp-knappen for å løfte plattformen.
- Plasser rullestolen på et passende sted inne på bussen.

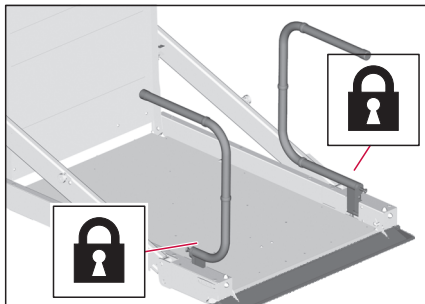
Hjelpe passasjerer ut av bussen

Klargjør plattformen som beskrevet.

RULLESTOLHEIS

⚠ OBS

Pass på at håndtakene er sikret mot å slå seg sammen.

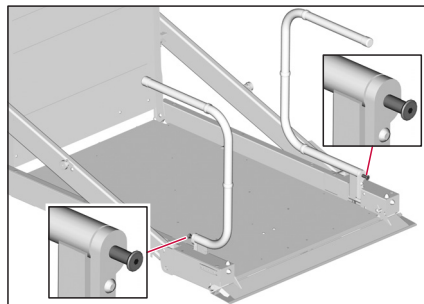
- Hold inne Opp-knappen for å løfte plattformen.
- Plasser rullestolen forsiktig midt på plattformen.
- Hold inne Ned-knappen for å senke plattformen ned på bakken.

Stue vekk plattform

Når passasjerer befinner seg trygt på bakken, kan du stue vekk heisen i oppbevaringsrommet.

- Løft plattformen minst 10 cm over oppbevaringsrommet.
- Slå sammen håndtakene ved å dra i blokkeringshåndtakene og deretter

slå sammen rekkverket på plattformen.

- Slå sammen plattformen.
- Hold inne Opp-knappen til plattformen stanser automatisk ved oppbevaringsrommet.
- Hold inne Ned-knappen for å trekke rampeplattformen ned i oppbevaringsrommet.
- Trekk ut pluggen fra fjernkontrollkontakten på rampen og oppbevar fjernkontrollen på et trygt sted.

Nødbetjening

Før du betjener heisen manuelt må du slå av strømforsyningen til rullestolheisen for å unngå uventede bevegelser. Aktiver håndbremsen og

åpne døren og luken for å få tilgang til heisen.

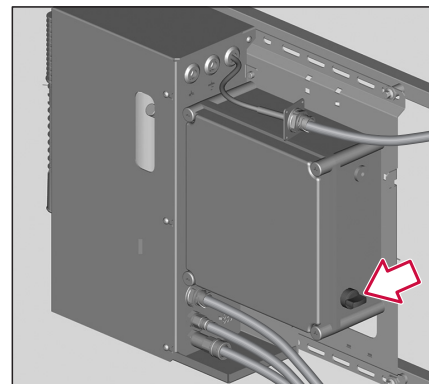
Bruk bare nødbetjeningen for å forlate bussen.

⚠ FARE

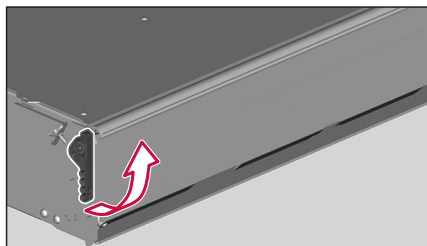
Av hensyn til sikkerheten må to personer utføre denne operasjonen, én ved siden av kontrollenhetene og en overfor døren.

Aktivere nødbetjening

- Inne i bagasjerommet finner du bryteren på sikringsskapet ved siden av heisoppbevaringsrommet. Vri på bryteren for å koble fra motoren slik at den ikke låser plattformutvidelsen.

- Dra i det rød håndtaket på venstre side av rommet mens du er vendt mot døren og heisen.

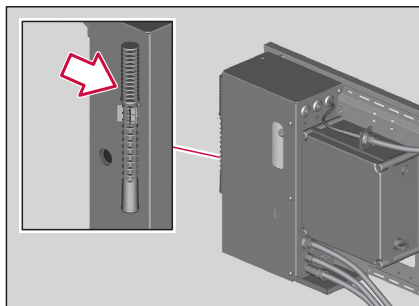

⚠ FARE

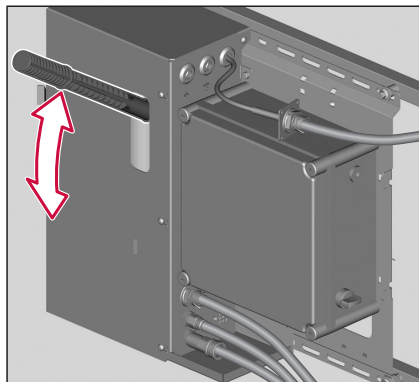
Når plattformen helt klargjort, låser du den med bryteren på sikringsskapet. Hvis plattformen ikke er låst, kan det flytte seg uventet og forårsake alvorlige personskader og materielle skader.

Klargjøre plattformen

- Når håndtaket har blitt løsnet, drar du plattformen utover for hånd etter sidekantene til den har blitt helt klargjort.
- Fjern spaken for håndpumpehåndtaket. Det sitter bak på kontrollhuset i bagasjerommet.

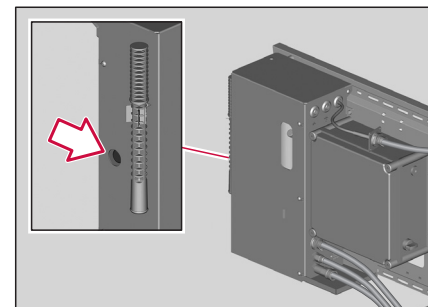
- Sett spaken inn i håndtaket til håndpumpen.
- Beveg spaken opp og ned for å løfte plattformen 15 cm.

Senke plattformen

- Trykk ned magnetventilen som sitter på heiskontrollhuset på siden av bagasjerommet for å senke plattformen.

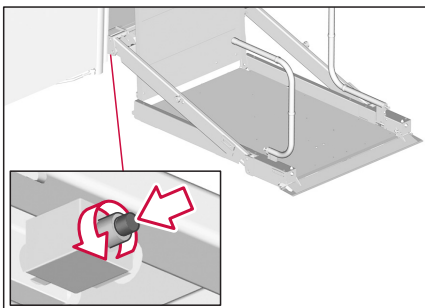
Plattformen stanser når magnetventilen ikke lenger trykkes ned, eller når plattformen står i nederste posisjon.

Nødsikkerhetsklaff

Fjern låsemutteren fra nødknappen for å åpne sikkerhetsklaffen som sitter i heisrammen.

RULLESTOLHEIS

- Vri knappen mot urviseren for å åpne sikkerhetsklaffen.
- Vri knappen med urviseren for å stenge sikkerhetsklaffen.
- Fest knappen med mutteren.

Ikke glem at du må løfte skinnene, se side 89.

Løfte plattformen

- Beveg spaken til håndpumpen opp og ned for å løfte plattformen til høyeste posisjon.

Stue vekk plattform

- Før du stuer vekk plattformen må du koble fra motoren ved hjelp av bryteren i sikringsskapet ved siden av heisrommet.

- Vri knappen med urviseren for å stenge sikkerhetsklaffen. Fest knappen med mutteren.
- Bruk håndpumpen til å heve plattformen 15 cm over heisrommet.
- Fold inn skinnene, se side 89.
- Senk plattformen ned til høyden for heisrommet ved hjelp av magnetventilen.
- Skyv plattformen inn i heisrommet ved hjelp av begge hender.
- Sett bryteren i sikringsboksen ved siden av heisrommet tilbake til normal posisjon.

! OBS

Bruk håndspaken når plattformen er på bakken og magnetventilen når plattformen er høyere enn rommet.

Flere funksjoner

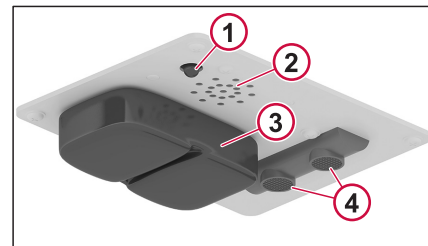
Dekkplatelastsensor

Sensorbryteren sitter på dekkplatens hydraulikksylinder. Den hindrer at plattformen senkes eller løftes når den oppdager et objekt på dekkplaten.

Terskelvarselsystem

Denne modulen er installert over heisoppbevaringsrommet. Den har et indikatorlys når den er på.

Lydsensorene er aktivert når døren er åpnet og vilkårene til sperresystemet er oppfylt.

- 1 Statusindikator
- 2 Lydsignal
- 3 Blinkende lys
- 4 Lydsensorer

! OBS

Når noen blir oppdaget i terskelområdet og plattformen er lavere enn gulvet, aktiveres et tydelig lydsignal og et blinkende rødt lys.

Heissyklusteller

Syklustelleren er plassert i nærheten av den elektroniske styreenheten, rett over tilgangspanelet. Den brukes for å

planlegge vedlikehold. Plattformen må være stuert helt vekk for at du skal kunne se syklustellerdisplayet.

Generelle sikkerhetstiltak

⚠ FARE

Sikre alltid at kroppsdeler eller klær ikke er i veien for heisens bevegelser for å unngå personskader.

- Personen i rullestolen må være vendt utover på plattformen når vedkommende går inn i eller ut av bussen, for å minske risikoen for at bakhjulene ruller.

⚠ ADVARSEL

Ikke stå foran heisen når du klargjør plattformen.

⚠ FORSIKTIG

Plattformkantene må være innrettet etter sideplaten. Ikke forsøk å dytte rullestoppet hvis plattformen ikke er innrettet, dette kan skade spakmekanismen.

- Lås rullestolbremsene når den er på plattformen (brukere av elektrisk rullestol må slå av strømmen og aktivere bremsen).
- Vær svært forsiktig når det er vått, fordi rullestolbremsene er mindre effektive dersom hjulene eller plattformen er våte.

⚠ OBS

Vær svært forsiktig hvis det er barn i nærheten.

- Mulighet for å svinge inne i bussen sikrer at passasjerer trygt kan forlate bussen og samtidig være vendt utover. Ikke sett fra deg store utstyrsdeler som kan være til hinder for rullestolen.
- Ikke stol på terskelvarselsenheter (lydvarsling eller annet) for å bekrefte at det er trygt for passasjerer å forlate bussen.
- Vær sikker på at rullestolen står trygt på plattformen.
- Heisen er kun tiltenkt bruk av én rullestol med person, eller én assistent.

Vedlikehold

Vis til syklustelleren på baksiden av hydraulikkdrivverket. Ved normale driftsforhold kreves vedlikeholdskontroller med jevne mellomrom. Ti sykluser regnes som gjennomsnittlig for daglig bruk.

⚠ ADVARSEL

Vedlikehold eller servicedrift på heisen må utføres av mekanikere med tekniske fagkunnskaper og ekspertise innenfor kjøretøyservice.

TOALETT

Toalett

Aktivere toalettet

Trykk på WC-knappen på instrumentpanelet for å aktivere strømforsyningen til toalettet.

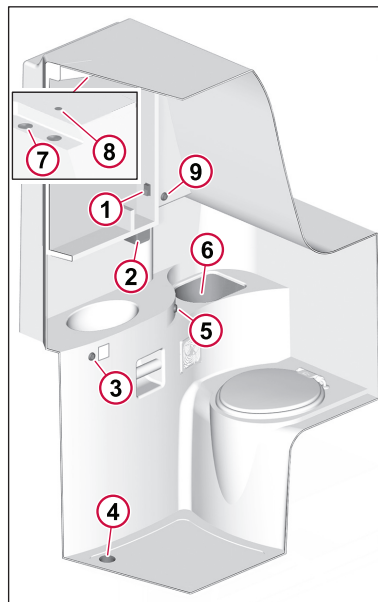
Symbol i førerens informasjonsdisplay

Informasjon om toalettstatus vises på førerens informasjonsdisplay. Hvis symbolet vises, har ett av følgende oppstått:

- Toalett okkupert symbol: Når toalettet er låst fra innsiden.
- Symbol for hovedtank: Når vanntanken er tom eller slamtanken er full.
- Advarsel alarm: WC okkupert symbol blinker i 30 sekunder.

Oversikt

Denne oversikten gir en generell delebeskrivelse av toalettet. Komponenter kan være ulikt plassert i ulike busser.

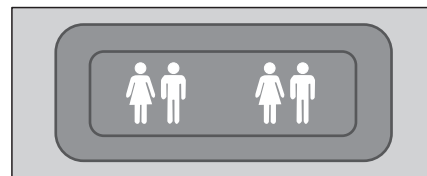
- 1 Knapp for tømning av septiktank
- 2 Såpedispenser
- 3 Knapp for håndvask
- 4 Sluk
- 5 Spyleknapp
- 6 Sjøppelkurv
- 7 Innvendig belysning

8 Røykvarsler

9 Nødknapp

Innvendig belysning

Toalettet er utstyrt med bevegelesensorer som styrer taklyset. Når noen går inn på toalettet, slås lyset på automatisk. Når døren er låses fra innsiden, tennes opptatt-lampen i passasjerområdet. Like etter at toalettet blir ledig igjen, tennes ledig-lampen i stedet.

Spyling

Trykk en gang på spyleknappen for å spyle toalettet. Hvis det er behov for ytterligere spyling må man vente til den første spylingen er fullført og deretter spyle igjen.

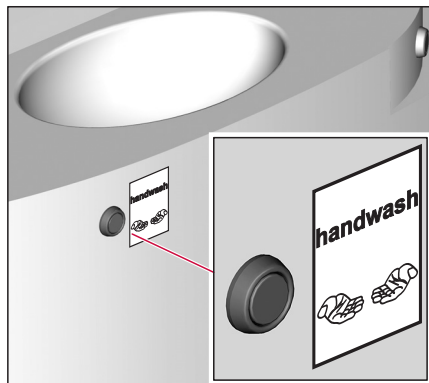
En varselampe forteller føreren når septiktanken er full, og skiltet for opptatt WC slås på i passasjerområdet.

⚠ OBS

Toalettet kan ikke brukes før tanken er tømt.

Håndvask

Bussen er utstyrt med vask, trykk på knappen for håndvask for å få en gitt mengde vann. En varsellampe forteller føreren når rentvannstanken er tom, og skiltet for opptatt WC slås på i passasjerområdet. Når rentvannstanken er tom, deaktiveres knappen for håndvask.

Trykk på knappen for håndvask for å aktivere vannpumpen.

Søppelbøtte og dispensere

Søppelbøtte

Det anbefales å benytte søppelpose.

Såpedispenser

Etterfyll såpedispenseren regelmessig.

Toalettrullholder

Det anbefales å alltid bruke biologisk nedbrytbart papir.

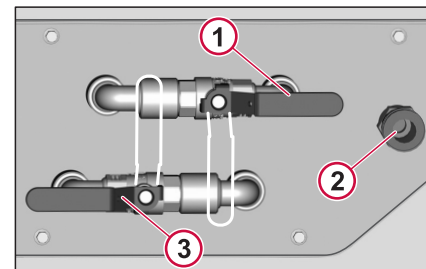
⚠ OBS

Vanlig omsettelig toalettpapir er ikke å anbefale fordi det kan tette systemet.

Ventiler

Bruk ventilene ved etterfylling og tømning av tankene.

Ventilene for påfylling og tømning av vanntanken er plassert i bagasjerommet, på høyre side av bussen.

- 1 Ventil for påfylling av rent vann
- 2 Vanninntak
- 3 Ventil for tømning av rentvannstanken

Tanker

⚠ OBS

Hvis en av tankene er fulle eller tomme, varsles føreren om dette med et varsel i førerens informasjonsdisplay.

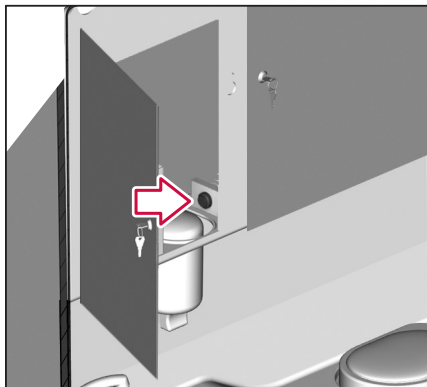
Toalettet er utstyrt med en rentvannstank (for spyling og håndvask) og en septiktank.

Tømme septiktanken:

Når septiktanken er full, tennes en rød lampe i instrumentpanelet for å varsle føreren. Følg disse trinnene:

TOALETT

- 1 Plasser bussen slik at uttaket fra tømmeventilen er over anvist sted for tømning av septiktanken.
- 2 Åpne tankens tømmeventil ved hjelp av knappen bak speilet i toalettet. En grønn varsellampe lyser når ventilen er åpen
- 3 Tøm tanken
- 4 Steng ventilen ved å trykke på knappen en gang til.

Tøm vanntanken:

Tøm vanntankene dersom det er fare for at temperaturen kan falle til under 0 °C.

Tøm vanntanken ved hjelp av tømmeventilen.

Plasser bussen slik at uttaket fra tømmeventilen er over anvist sted for tømning.

Fyllerentvannstanken

Når vannet i rentvannstanken kommer under et gitt nivå, varsles av en varsellampe i instrumentpanelet. Følg disse trinnene:

- 1 Koble til en vannslange til påfyllingsventilen på rentvannstanken.
- 2 Sett ventilen i påfyllingsposisjon.
- 3 Fyll tanken.
- 4 Koble fra vannslangen.

For å forhindre at vannet i rentvannstanken fryser i lave temperaturer, må det fylles på frostveske.

Tanken må være tømt når bussen står parkert over natten, eller over et lengre tidsrom hvis det er fare for temperaturer under 0 °C.

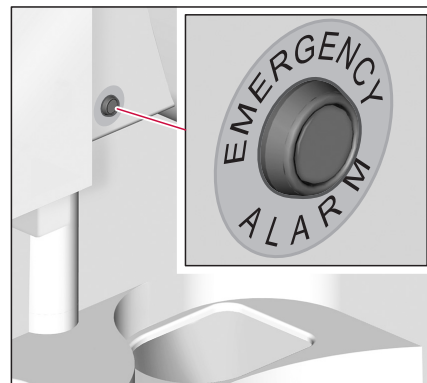
Røykvarsler

Toalettet er utstyrt med et røykvarslersystem. Sensorer overvåker røykkonsentrasjonen. Hvis det oppdages røyk, tennes enheten varsellampen og et

lydsignal (85 dB) utløses. Røykvarsleren må kontrolleres regelmessig.

I nødsituasjoner

Ved å trykke på den nødknappen varsles føreren (tilbehør) Knappen sitter ved siden av speilet.

Hvilerom

Bussen er utstyrt med et hvilerom hvor føreren kan få litt uforstyrret søvn og hvile. Det er plassert bak den midterste døren i bussen, under gulvet i passasjerdelen.

En av veggene mellom hvilerommet og bagasjerommet kan fjernes ved hjelp av vingemutre.

Inn- og utstigning

Det er tre innganger til hvilerommet:

- Det er to adkomstluker, en på hver side av bussen, som gir adgang fra utsiden.
- Det er i tillegg en rulleddør plassert over trinnene på motsatt side av toalettet. Denne døren gir føreren direkte adgang fra innsiden av passasjerrommet.

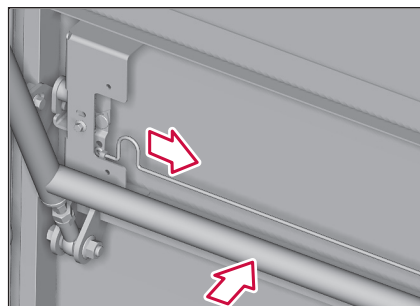
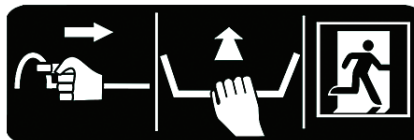
Nødutgang

I nødstilfeller er det mulig å åpne luker manuelt inne fra hvilerommet.

1 Dra knappen rett oppover for å løsne låsen.

2 Skyv luken utover.

1 Trekk metallviren mot høyre for å frigjøre låsen.

2 Skyv luken utover.

Innvendig utstyr

1 Varmer

2 Lysbryter

3 Belysninger

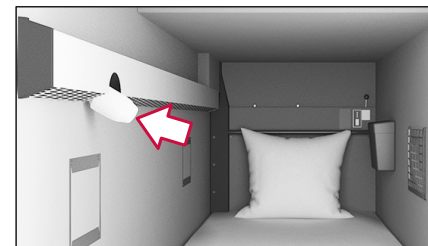
4 Interntelefon

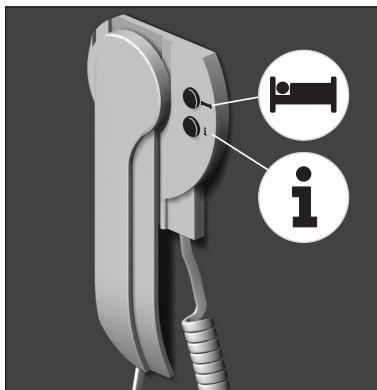
5 Ventilasjonsknapp

Hvilerommet er utstyrt med lys, ventilasjon og oppvarming adskilt fra resten av bussen, og som kan reguleres inne fra hvilerommet.

Oppvarming

Temperaturen i hvilerommet kan reguleres ved hjelp av en termostat på sideveggen.

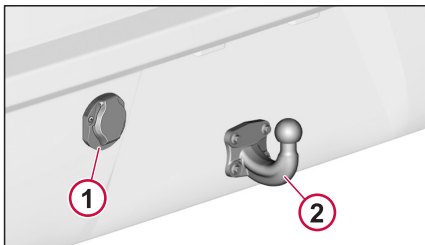

Interntelefon

Trekkrok

Bussen er utstyrt med en trekkrok (2) og en strømkontakt for tilhengeren (1).

Strømkontakten er plassert ved trekkroken. Trekkroken er godkjent for en vekt på 3 tonn.

⚠ OBS

Sjekk at tilhengerlysene virker før du kjører.

SIKKERHETS- OG NØDTILTAK

I TILFELLE BRANN

Brannvernssystem

I tilfelle brann

Symbolet over blinker i førerens informasjonsdisplay og en alarm høres. Følg disse trinnene:

- 1 Slå av motoren.
- 2 Slå av hovedstrømbryteren.
- 3 Evakuer kjøretøyet.
- 4 Hold panseret til motorrommet lukket i minst fem minutter til.
- 5 Bruk håndholdte brannslukningsapparater om nødvendig.
- 6 Kontakt servicepersonell.

Nødllys

Hvis temperaturen i motorrommet eller i nærheten av tilleggsvarmeren øker, tennes bussens nødllys automatisk.

Etter en brann

Alarmen høres til autorisert servicepersonell avbryter den.

FORSIKTIG

Finn årsaken til brannen og sørg for at årsaken er utbedret før du starter kjøretøyet på nytt.

Bussen har et helautomatisk brannslukkingssystem, og bruker vanntåke til å slukke brann. Systemet aktiveres via et hydropneumatisk system, og kan brukes uten strøm. Når man oppdager en brann, sprayer vanntåke over brannen for å senke temperaturen og skyve luften unna.

Systemet inneholder én, to eller tre brannslukkingenheter, avhengig av størrelsen på bussens motorrom.

Bussen har en ekstra dyse som er plassert ved tilleggsvarmeren. Husk å sjekke trykket ved det daglige vedlikeholdet.

Indikering av lavt trykk

Hvis trykket er for lavt i noen av beholderne, høres et alarmsignal, og den røde stopplampen tennes i førerens informasjonsdisplay samtidig med at det vises et symbol på førerinformasjonsdisplayet.

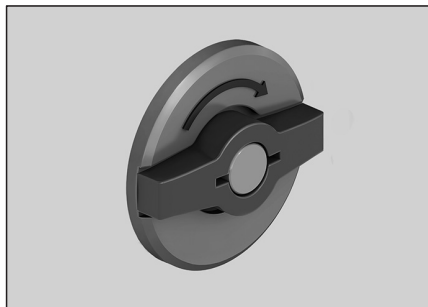
Kontakt servicepersonell for hjelp.

Lavt trykk, brannsikringsystem

Nødåpner

Ved siden av døren er det en ventil som fungerer som nødåpner. Bruk av ventilen kutter trykklufttilførselen til trykklufts-systemet, slik at døren kan åpnes for hånd.

Nødåpner

Når trykklufttilførselen til døren er kuttet, blir føreren varslet på flere måter. Et varsellys tennes på displayet, bryteren for å sette nødåpnerne tilbake lyser på dashbordet og døråpningsknappene blinker.

For å gjenopprette trykklufttilførselen til døren, bruk bryteren for å sette nødåpnerne tilbake og trykk på døråpningsknappene.

Bryter for å gjenopprette trykklufttilførsel til dør

Takluke nødåpning

I nødsituasjoner kan takluken åpnes ved å trekke i lukehåndtakene og skyve luken opp.

Hammer

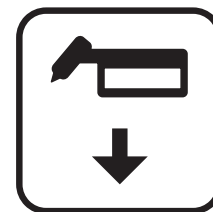
I tilfeller der hverken dører eller takluken kan brukes, kan man bruke nødhammeren for å knuse vindusrutene for å kunne stige ut.

Vindusruten skal knuses i et hjørne nede heller enn i midten, for å unngå fallende glassbiter.

Hvordan knuse vindusruten

Nødhammerne befinner seg på sideveggene mellom vinduene.

Nødhammerne er merket.

⚠ FORSIKTIG

Når du stiger ut av bussen gjennom et knust vindu, vær forsiktig og unngå glassbiter.

UTSTYR

Utstyr

I nødsituasjoner kan det bli nødvendig å evakuere bussen raskt. Slå av tenningen og hovedbryteren før du forlater bussen.

Nødutstyret skal sjekkes med jevne mellomrom for å være sikker at det er på plass og i funksjonsdyktig stand. Plassering av sikkerhetsutstyret kan variere avhengig av nasjonale regler. Førere skal vite hvor utstyret befinner seg og forsikre seg om at ingenting mangler.

Stoppe langs veien

Tenk på sikkerheten. Det er svært farlig å bevege seg rundt en stillestående buss ved en trafikkert vei. Unngå unødvendig risiko.

Hvis bussen må stoppe langs en trafikkert vei på grunn av en teknisk feil, ta på refleksvesten og slå på nødlyset før du går ut av bussen.

Sett varseltrekanten bak bussen, i samsvar med nasjonale trafikkregler.

Kontakt Volvo Action Service. De har utstyret og kunnskapen som trengs for å hjelpe deg.

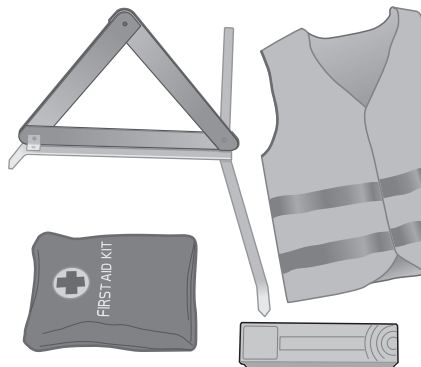
Førstehjelps- og varselutstyr

Førstehjelpssettet inneholder det som er nødvendig for å behandle alvorlige og mindre alvorlige skader.

Førstehjelpsmaterialer er pakket individuelt og sterilisert.

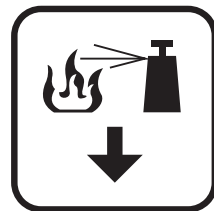
Førstehjelpssettet og refleksvesten befinner seg i en boks over førerplassen.

Varseltrekanten befinner seg på veggen bak førersettet.

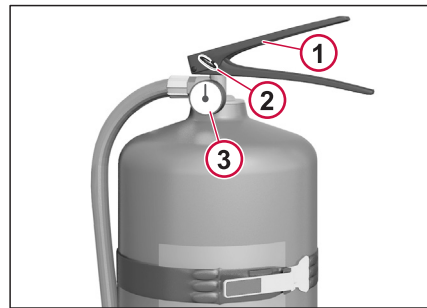
Brannslukningsapparat

Bussen er utstyrt med et brannslukningsapparat som kan brukes til å slukke små branner av brennbar væske, tre, tekstiler, papir og elektriske apparater.

Brannslukningsapparatene er merket.

- 1 Hold brannslukningsapparatet etter håndtaket med en hånd og trekk ut låsesplinten (2) med den andre.
- 2 Pek med gummislangen mot brannsentret og trykk på utløseren (1).

- 1 Utløser
- 2 Sikringspinne
- 3 Trykkmåler

⚠ OBS

Sjekk regelmessig om nålen til brannslukkerens trykkmåler er i det grønne området.

Jekk

Bussen har spesielle løftepunkter som er bestemt for å løfte bussen på en trygg måte, se Jekkfester, side 110.

⚠ OBS

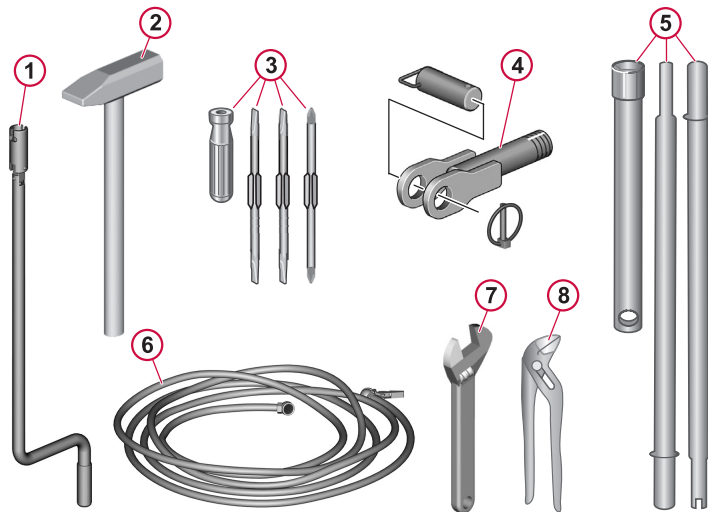
Jekkene som følger med bussen skal kun brukes til å løfte bussen for å skifte punkterte hjul.

UTSTYR

Verktøy

Verktøykassen inneholder disse verktøyene. Avvik kan oppstå avhengig

av spesielle spesifikasjoner for hvert marked.

1 Veivaksel	6 Slange, pumpetilkobling og slangeklemme
2 Hammer	7 Skiftenøkkel
3 Kombinasjonsskrutrekker	8 Vannpumpetang
4 Slepebøyle, koblingsbolt og låsesplint	
5 Pipenøkkel og forlengerarm	

Berging og sleping

Hvis bussen har blitt vanskelig å styre, kan det bli nødvendig å bringe den til et verksted. Bussberging krever løfte- og slepe-tiltak.

⚠ OBS

All bergingsarbeid utføres av spesialiserte mekanikere. De har inngående kunnskap om bussene og har det nødvendige utstyret tilgjengelig for å utføre bergingsarbeidet.

Det er hovedsakelig tre bergingsmetoder:

- 1 **Sleping** – bussen slepes av et annet kjøretøy ved hjelp av en slepestang.
- 2 **Løfting og sleping** – bussen løftes foran eller bak av en kranbil.
- 3 **Transport** – bussen vinsjes på en transporter, for eksempel en flatvogn.

⚠ FORSIKTIG

Slepeøyene er plassert foran og bak på bussen.
Når bussen slepes med alle hjulene på bakken, skal kun **slepeøyet foran** brukes.

Prosedyrer før sleping

⚠ FORSIKTIG

Mellomakselen må alltid demonteres ved tauing hvis drivhjulene er i kontakt med bakken. Girkassen blir skadet hvis ikke mellomakselen demonteres.
Det er ikke forventet at føreren gjør det, men bergingsmannskapet.

- Slå på bussens lykter i samsvar med nasjonale regler.
- Plasser et varseltrekant eller et gult blinklys bak bussen i samsvar med nasjonale regler.
- Blokker hjulene.
- Demonter mellomakselen eller drivakslene.
- Monter slepebøylen og koblingsbolten.
- Slå av TCS. Hvis ikke, kan systemet aktiveres og lastebilen slite seg fra kranbilen.
- Start om mulig motoren og la den gå mens sleping pågår. Hvis motoren ikke går under slepingen, fungerer ikke servostyringen og bussen blir tungt å styre.
- Løft boggiakselen slik at hjulene ikke ruller når bussen rygges.

- Frigjør parkeringsbremsen mekanisk, se Frigjøre parkeringsbremsen, side 108.

⚠ ADVARSEL

Bruk alltid slepebøyle og koblingsbolt ved sleping. Du må aldri bruke underkjøringshinderet foran som tauefeste. Underkjøringshinderet er ikke konstruert for å tåle den slags kraft.

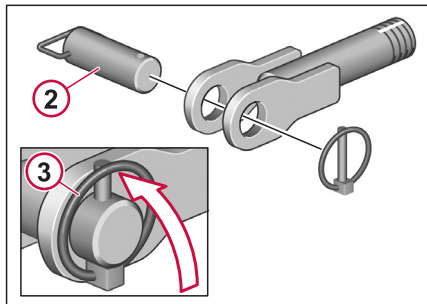
Ved sleping over større distanser kan parkeringsbremsen slå inn når trykket i bremsekretsen synker. Hvis bussens motor ikke kan startes og dermed ikke kan forsyne bremsekretsen med nok trykk til å frigjøre parkeringsbremsen, kan lufttrykk tilføres fra en ekstern kilde.

⚠ FARE

Hvis parkeringsbremsen frigjøres mekanisk, mister bussen all bremsekapasitet.

BERGING OG SLEPING

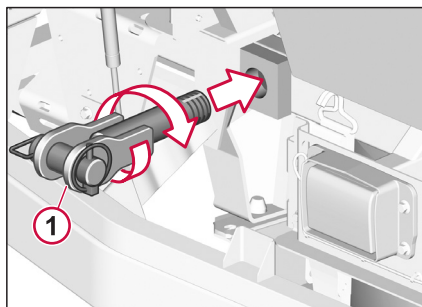
Skrue inn slepebøylen

Koblingsbolt og låsesplint.

Bruk slepebøylen (1), koblingsbolten (2) og låsesplinten (3) ved sleping.

- 1 Hent slepebøylen, koblingsbolten og låsesplinten fra verktøykassen.
- 2 Åpne eller fjern frontluken.
- 3 Skru inn slepebøylen.
- 4 Fest slepestangen til slepebøylen ved hjelp av låsebolten og låsesplinten.

Slepebøyleholder.

⚠ ADVARSEL

Slepebøylen skal kun brukes ved sleping på gode veier. Den skal ikke brukes for berging (løfting).

⚠ OBS

Hvert slepeøyne kan belastes rett forfra med halvparten av bussens tillatte totalvekt.

Løfting og sleping

Hvis en kranbil brukes til berging, skal bussen ikke løftes for høyt. Maksimum løftehøyde er avhengig av bussens rampevinkel foran eller bak.

⚠ ADVARSEL

Hvis bussens elektriske system er i orden, kan hovedbryteren og parkeringslysene slås på under bergingen.

Frigjøre parkeringsbremsen

Hvis motoren stopper, kan bussen ikke sørge for nok luft i bremsekretsen. I slike situasjoner kan det være nødvendig å frigjøre parkeringsbremsen manuelt.

⚠ FARE

Driftsbremse fungerer ikke når lufttrykket i bremsekretsen er for lavt.

Frigjøring av parkeringsbremsen krever lufttrykktilførsel til bremsekretsen fra en ekstern kilde. Parkeringsbremsen kan frigjøres enten med luft fra bergingsbilen, fra bussens egne hjul eller mekanisk.

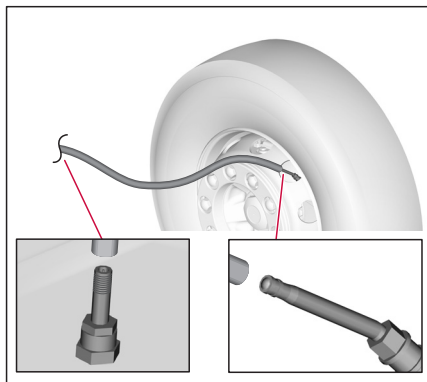
⚠ FORSIKTIG

Volvo anbefaler sterkt at mekanikere utfører alt arbeid i forbindelse med frigjøring av parkeringsbremsene.

Frigjøre parkeringsbremsen ved hjelp av luft

Ved sleping over korte distanser kan parkeringsbremsene frigjøres ved hjelp av luft. Bussens verktøykasse har en

luftslange som kan brukes til dette formål.

Luftslangen kobles mellom trykkluftventilen og en dekkventil.

FRIGJØRE PARKERINGSBREMSEN MEKANISK

Ved sleping over lengre distanser kan parkeringsbremsene frigjøres manuelt.

FARE

Bussen mister all bremsekapasitet når parkeringsbremsen frigjøres manuelt.

FARE

Blokker hjulene eller fest en slepestang mellom bussen og bergingsbilen for at bussen ikke flytter på seg. Noe av arbeidet i forbindelse med frigjøring av parkeringsbremsen må bergingsmannskapet utføre under bussen.

PUNKTERINGER

Punkteringer

Du må ta hensyn til en rekke sikkerhetskrav i tilfelle punktering.

ADVARSEL

Påse alltid at bussen står på en jevn overflate og ikke kan begynne å bevege seg.
Sett stoppeklosser foran hjulene eller bruk slepestangen til å feste bussen til et annet kjøretøy.

Punkterte luftbelger

Hvis én av bussens luftbelger er punktert, skal man helst ikke kjøre videre. Det foretrukne alternativet er å skifte belgen på stedet eller å bli slepet til neste Volvo-verksted.

Bussen skal kun kjøres når alt annet virker umulig. I så fall skal det kjøres i maks 20 km/t og ikke lenger enn en halvtime, for å unngå følgefeil.

Punkterte dekk

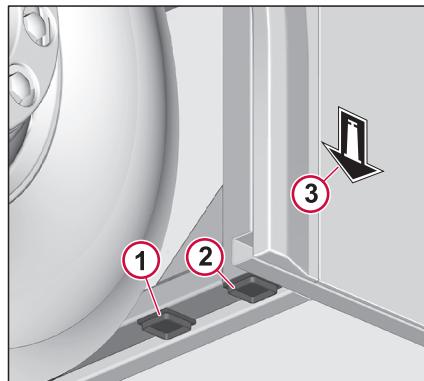

FORSIKTIG

I tilfelle dekkpunktering ta hensyn til at hjulene er veldig tunge, ca. 100 kg. Volvo anbefaler sterkt å tilkalle hjelp for å skifte punkterte hjul.

Jekkfester

Bussen har spesielle jekkfester (1, 2). Posisjonen til jekkfestene er merket (3).

Jekkfestene og -merkene sett nedenfra

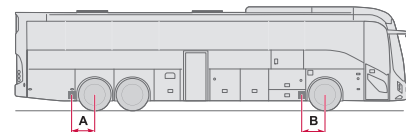

OBS

Hvis bussen er utstyrt med to forskjellige jekker:

Bruk den høye eller den lave modellen avhengig av løftepunktet for plassering av jekken. I noen tilfeller må begge jekkene brukes om hverandre før hjulet dreier seg fritt.

Jekkfester:

Skifte hjul

Reservehjul

Bussen er utstyrt med et reservehjul som er plassert under førerens plass. Hvis du vil fjerne reservehjulet, må du løfte teppet på førerplassen. Åpne luken der vinsjen er plassert.

Senk forsiktig reservehjulet helt ned til bakken. Trekk hjulet ut fra undersiden av bussens front.

Når hjulet har blitt byttet må du legge det punkterte hjulet tilbake i støtten. Skru hjulet opp til det låses på plass.

FORSIKTIG

I tilfelle dekkpunktering ta hensyn til at hjulene er veldig tunge, ca. 100 kg. Volvo anbefaler sterkt å tilkalle hjelp for å skifte punkterte hjul.

Før man tar av hjulet

- Flytt bussen til et fast, flatt underlag.
- Sett på parkeringsbremsen.
- Slå på varselblinklysene.
- Sett ut varseltrekanten.
- Be passasjerene om å forlate bussen.

FARE

Aldri begi deg under bussen når den bare hviler på en jekk! Hvis det er nødvendig å begi seg under bussen, forsikre deg om at jekken avlastes av bukke under akslene eller annet egnet utstyr.

Ta av hjulet

- 1 Bruk klosser for å blokkere de hjulene som fortsatt er på bakken.

ADVARSEL

Pass alltid på at bussen ikke kan bevege seg.

- 2 Sørg for at jekken er plassert på fast, flatt underlag.
Sett jekken under akselen der det er merket.

FARE

Sørg for å plassere jekken slik at dine armer eller andre kroppsdeler ikke kan sette seg fast under bussen når bussen løftes.

- 3 Løse hjulmutrene, men ikke fjern dem ennå.
- 4 Forsikre deg om at bussen ikke kan sklī av jekken når den løftes.

- 5 Løft bussen til hjulet mister kontakt med bakken.

- 6 Fjern hjulmutrene helt og ta av hjulet.

For bakhjulene:

Jekkfestet kan være et feste på chassiset eller også en komponent av luftfjæringen. Bruk en adapter hvis bussen løftes på en luftfjæringskomponent.

Montere hjul

Bruk alltid bolter og mutre som er spesifisert for den aktuelle felgtypen.

- Rengjør og smør gjengene på hjulboltene med ren olje.
- Rengjør kontaktflatene på hjulet, bremsetrommelen og navet.

Sørg for at dekkene alltid har riktig trykk, og at du bruker riktig størrelse og type.

Montere enkelthjul

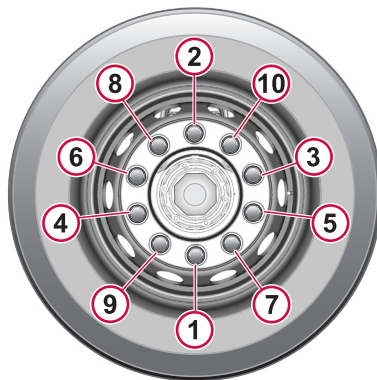
- 1 Sett hjulet på navet slik at det er sentrert.
- 2 Sett på mutrene og trekk dem litt til, slik at hjulet sentreres. Trekk til hjulmutrene til 200 ± 8 Nm avhengig av tiltrekkingsrekkefølgen.

PUNKTERINGER

- 3 Etter momenttiltrekking vinkeltiltrekkes hjulmutrene til $90^\circ \pm 10^\circ$ grader.
Senk av bussen før siste tiltrekking.

Montere dobbelthjul

- 1 Sett på de to styremuffene.
- 2 Sett det indre hjulet på navet slik at det er sentrert.
- 3 Gjenta trinn 2 for det ytre hjulet. Pass på at ventilen er plassert på motsatt side av ventilen på det indre hjulet.
- 4 Demonter styremuffene.
- 5 Sett på mutrene og trekk dem litt til. Trekk til hjulmutrene til 200 ± 8 Nm avhengig av tiltrekingsrekkefølgen.
- 6 Etter momenttiltrekking vinkeltiltrekkes hjulmutrene til $90^\circ \pm 10^\circ$ grader.
Senk av bussen før siste tiltrekking.
 - Ettertrekk hjulmutrene når bussen er kjørt en kort distanse (ca. 200 km).
 - Hver 6. måned: Kontroller og ettertrekk alle hjulmutre, uavhengig av om hjulet har vært demontert eller ikke.

Tiltrekingsrekkefølgen

! OBS

Hvis momentet på en hjulmutter er lavere enn 670 Nm etter ettertrekking, må alle hjulmutrene løsnes og momenttiltrekkes og vinkeltiltrekkes i samsvar med rekkefølgen for tiltrekking.

Starte med startkabler

Pass på at startbatteriet til det assisterende kjøretøyet har 24 V totalspenning eller 24 V systemspenning.

⚠ OBS

Slå av hovedbryteren på dashbordet i tillegg til batterihovedbryteren i batterirommet før du starter kjøretøyet med startkabler, se side 62.

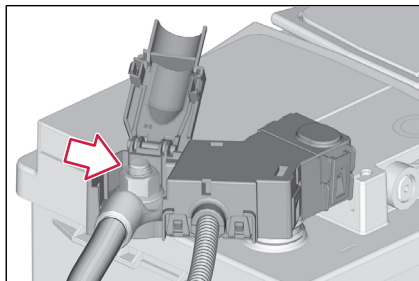
- 1 Plasser kjøretøyene slik at de ikke berører hverandre.
- 2 Slå av motoren til det assisterende kjøretøyet.
- 3 Koble én av den røde kabel sine klemmer til plusspolen på batteriet til bussen, merket med rødt, P eller +.
- 4 Koble den andre røde klemmen til den positive polen på batteriet til den assisterende kjøretøyet, merket med rødt, P eller +.
- 5 Koble én av den svarte kabel sine klemmer til minuspolen på batteriet til det assisterende kjøretøyet, merket med blått, N eller –.
- 6 Koble den andre klemmen på den svarte kabel til et jordingspunkt et stykke fra batteriet til bussen.
- 7 Start motoren på det assisterende kjøretøyet. La motoren gå et par

minutter på et litt høyere turtall enn vanlig tomgang (over 1000 o/min).

- 8 Start motoren på bussen.
- 9 Fjern den svarte kabel sin klemme fra jordingspunktet.
- 10 Fjern den andre enden av den svarte kabelen fra minuspolen på batteriet til det assisterende kjøretøyet.
- 11 Fjern den røde kabelen.

⚠ OBS

Når bussen er startet med startkabler, må batteriene lades. Bruk en batterilader. Generatoren kan aldri lade batteriet 100 %; men under gunstige forhold kan et nivå på maksimalt 90 % oppnås.

På et batteri med batterisensor, koble den svarte klemmen til M10-mutteren.

MOTORENS KONTROLLPANEL

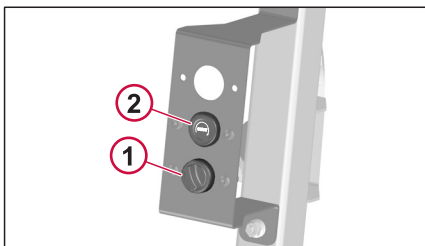
Motorens kontrollpanel

Motorens kontrollpanel er plassert inne i motorens serviceluke. Kun autorisert personell har tillatelse til å bruke bryteren for å slå motoren av og på.

ADVARSEL

Bryteren må deaktiveres (stilling 0) mens man arbeider i motorrommet.

Bryter

Når bryteren (1) er deaktivert (stilling 0), kan ikke motoren startes, verken fra førerplassen eller fra motorrommet.

Start-knapp

Når bryteren (1) er aktivert (stilling 1) og tenningslåsen på førerplassen er i tenningsposisjon, kan motoren startes med start-knappen (2).

VEDLIKEHOLD OG SERVICE

DAGLIG INSPEKSJON AV BUSSEN

Daglig inspeksjon av bussen

Kapittelet om vedlikehold inneholder informasjon om det forebyggende arbeidet som må utføres for å holde bussen i kjørbær, sikker og pålitelig stand.

Instruksjonene i dette kapittelet er ikke utfyllende. Servicen du får på autorisert Volvo-verksteder omfatter atskillig mer.

Ta kontakt med et autorisert Volvo-verksted for fullstendig informasjon om smørepunkter, oljer og væsker, serviceintervaller og servicekontrakter.

Daglig kontroll

Den daglige inspeksjonen av bussen er viktig for å oppdage feil og for å unngå uforutsett nedetid.

Instrumentgruppen og førerens informasjonsdisplay

Pass på at ingen varsel- eller indikatorlamper lyser i instrumentgruppen, og at ingen feil er lagret i førerens informasjonsdisplay.

Væskennivåer

Kontroller nivåene til følgende væsker:

- spylervæske
- kjølevæske
- motorolje

- hydraulikkolje

Væskennivåene skal være mellom min- og maks-merkene på væskebeholderne. Fyll etter om nødvendig.

Spylervæske

Vindusspyleren og frontlyktspyleren har en felles beholder. Fyll etter om nødvendig. Bruk Volvos spylervæske. Når nivået faller til laveste alarmnivå, blir vaskingen av frontlykten slått av til fordel for vasking av frontruten.

Kjølevæske

Kontroller kjølevæskennivået. Etterfyll med Volvo kjøleverke av type VCS ved behov.

Det er viktig å bruke 40–60 % konsentrert Volvo VCS kjølevæske i kjølesystemet, selv om det ikke er fare for frost. Kjølevæsken hindrer korrosjon og avleiringer.

I kaldere klima må du bruke en høyere konsentrasjon av kjølevæske, og dette er spesifisert av VCS. Ta kontakt med et Volvo-verksted for råd.

Motorolje

I tillegg til å lese av motoroljennivået i førerens informasjonsdisplay, må du også kontrollere nivået manuelt med en oljepeilepinne.

Hydraulikkolje

Kontroller hydraulikkoljennivået på kjøleviftmotoren og på servostyringen.

Lufttanker

Trekk i ventilringene på lufttanken for å kontrollere at det ikke finnes kondens i lufttankene. Vann i lufttankene er et tegn på at lufttørkeren ikke virker.

Dekk

Kontroller at dekkene er fylt til de riktige lufttrykksverdiene og at de er i god stand. Se mellom dobbelthjulene bak om det har satt seg fast steiner mellom hjulene.

Lekkasje

Kontroller at det ikke er spor av olje, drivstoff eller kjølevæske under bussen.

Sikkerhetsutstyr

Se etter om bussens sikkerhetsutstyr så som brannslukkingsapparater, førstehjelpssettet, varseltrekant og glasshammeren er på plass og i brukbar stand.

Visuell inspeksjon

Vinduer og bakspeil må være intakte og rene. Frontlykter og annen belysning må virke. Kontroller tilstanden til lyktglass og speilglass. Test retningslysene og vindusviskerne.

Dører

Kontroller at alle dører åpner og lukker seg skikkelig. Sjekk at dørenes sikkerhetskant og nødåpnerne virker.

Destinasjonsskilt

Kontroller at skiltene virker og viser korrekt destinasjonsinformasjon.

Rullestolheis

Kontroller den generelle tilstanden til heisen, og at alle skruer/bolter er strammet til. Sørg for at heisen fungerer, og at det ikke er noen uvanlige lyder eller bevegelser når heisen brukes.

En gang i uken må alle heisbevegelser utføres flere ganger med styringsenheten. Bevegelsene skal være jevne og uten unormale lyder. Dette er spesielt viktig når heisen ikke brukes jevnlig.

Toalett

- Sjekk toalettets generelle tilstand
- Sørg for at toalettet er rent sjekk/ etterfyll såpe, toalettpapir og papirhåndklær etter behov
- Kontroller utstyret på toalettet
- Kontroller spylefunksjonen og kranen. Om mulig, kontroller også vannstanden i tankene
- Kontroller lyset på toalettet

FSS (brannsikringssystem)

Forsikre deg om at alarmlampen som indikerer lavt trykk i brannsikringsbeholderne ikke lyser i førerens informasjonsdisplay. Sjekk trykket i hver slukkerbeholder før hver arbeidsdag.

FYLLING AV DRIVSTOFF

Fylling av drivstoff

Bussens tanker for drivstoff og AdBlue må etterfylles jevnlig. Gjør det til en god vane å alltid foreta en rask kontroll av bussen når du etterfyller drivstoff.

Fylle diesel

Fyll alltid på så det blir fullt! Fyll på når dagen er over for å hindre kondens i drivstofftanken pga. temperaturforskjeller.

FORSIKTIG

Du må alltid bruke svovelfritt drivstoff.

OBS

Vær så renslig som mulig når du håndterer diesel. Vær nøye med å filtrere drivstoffet fra ekstern tank eller dunk og sikre at alle containere er rene.

Dieseltyper

På drivstofftanken indikerer en gul etikett hvilke drivstofftyper som kan benyttes.

Du finner tilsvarende identifikatorer på pumpene i hele Europa.

Hvis en pumpe mangler identifikatorer som dette, eller hvis du er utenfor Europa, bruk standard svovelfri diesel.

FORSIKTIG

Hvis motoren har kjørt på drivstoff som har en høyere grad av biodiesel enn etiketten angir, må du ta kontakt med Volvo-verkstedet med en gang for å unngå skader.

Dieselstandarder

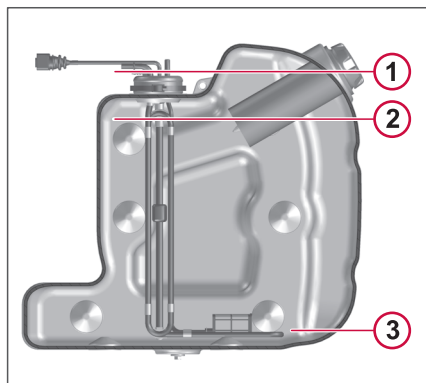
Identifika tor	EU-standard
B7	EN-590 (Standard dieseldrivstoff i Europe) Inneholder opptil 7 % biodiesel
B10	EN-16734 Inneholder opptil 10 % biodiesel
B20	EN-16709 Inneholder fra 14 % til 20 % biodiesel
B30	EN-16709 Inneholder fra 24 % til 30 % biodiesel
B100	EN-14214 Inneholder opptil 100 % biodiesel
XTL	EN-15940 Parafinbasert dieseldrivstoff fra syntese eller hydrobehandling (eks.: HVO, GTL e.l.) Dette kan inneholde opp til 7 % biodiesel.

For mer informasjon om drivstoffkvalitet, se side 140.

Fylle AdBlue

⚠ ADVARSEL

Hvis du fyller AdBlue fra en kanne eller en pumpe uten stoppfunksjon, er det viktig at du ikke har for mye på tanken. Følg med på mengden AdBlue du fyller på tanken, slik at du ikke risikerer å ha på for mye. Hvis tanken er for full, kan det lekke ut AdBlue via utluftingsrøret. Hvis tanken er for full og væsken i den fryser (temperatur under -11 °C), kan tanken og slangene bli permanent skadet.

- 1 For full.
- 2 Maks. nivå.
- 3 Min. nivå.

- Kontroller nivået i tanken ved hver fylling for å sikre at det alltid er nok AdBlue tilgjengelig. Hvis motoren kjøres uten AdBlue, kan dette føre til skade på eksosrensesystemet (SCR).
- AdBlue-urealøsningen må tilfredsstille ISO-standard 22241-1 (tidligere DIN 70070).
- Tankmunnstykket og tankåpningen er konstruert slik at de ikke passer til annet fylleutstyr. Tankklokken er blått og markert med teksten AdBlue.
- Siden det ikke brukes standard fylleutstyr, må du alltid passe på rensligheten og ikke fylle AdBlue på drivstofftanken.
- Informasjon om bensinstasjoner som leverer AdBlue finner du på www.findAdBlue.com.

⚠ OBS

Fylling av andre væsker enn AdBlue kan føre til problemer med SCR-systemet. Dersom det er problemer i SCR-systemet, tennes et symbol sammen med en melding på førerinformasjonsdisplayet. Kontakt et autorisert Volvo-verksted for å korrigere problemet.

⚠ FORSIKTIG

Aldri fyll AdBlue på drivstofftanken eller drivstoff på AdBlue-tanken. Det kan føre til skade på motoren og drivstoffsystemet.

Vil du ha mer informasjon om AdBlue og rensesystemet for eksosgass.

Tiltak etter søl

⚠ OBS

AdBlue-søl må ikke få komme inn i det normale avløpssystemet.

- AdBlue er ikke klassifisert som farlig for miljøet, men bør likevel behandles med forsiktighet.
- I tilfelle hudkontakt må du skylle grundig med vann og fjerne tilgriset klær.
- I tilfelle kontakt med øynene må du skylle grundig i flere minutter. Søk legehjelp om nødvendig.
- Hvis inhalert, må du puste i frisk luft og tilkalle legehjelp om nødvendig.
- Ikke la AdBlue komme i kontakt med andre kjemikalier.
- AdBlue er ikke brannfarlig. Hvis AdBlue utsettes for høye temperaturer, vil den bli redusert til ammoniakk og karbondioksid.

FYLLING AV DRIVSTOFF

- Hvis AdBlue søles på kjøretøyet, tørk av og skyl med vann. AdBlue er korrosivt med metaller som kobber og aluminium. Den kan også føre til skade på legeringer som f. eks. messing.
- Søl kan føre til hvite krystaller med konsentrert AdBlue på bussen. Skyll av disse krystallene med vann.

FORSIKTIG

AdBlue er svært korroderende og kan skade elektriske kontakter. Hvis AdBlue kommer inn i kontakter og kabler, må disse skiftes ut. Rengjøring i seg selv er ikke tilstrekkelig.

Husk at garantien ikke gjelder hvis instruksjonene som er beskrevet i dette kapitlet ikke blir fulgt.

Garantien kan bli påvirket hvis kjøretøyet blir brukt på en annen måte enn den som er tiltenkt, dårlig arbeid, eller når karosseriarbeid ikke har blitt utført i henhold til instruksjonene til Volvo Bus Corporation.

Høytrykksvasker

Høytrykksvasking er en effektiv måte å rengjøre bussen på.

Vær forsiktig når du bruker høytrykksvaskere. Penetrerende vann og skitt kan føre til skade. Skaden kan oppstå over tid, og koblingen til vaskingen er ikke nødvendigvis tydelig.

Minimum tillatt avstand mellom dysen til høytrykks-vaskeren og vaskeoverflaten er:

- 30 cm med flat, bred stråle
- 70 cm med rund, konsentrert stråle

Maks vanntrykk skal ikke overstige 130 bar.

Ikke bruk roterende og pulserende høytrykksdyser på gummi, spesielt ikke dekk og gummibelger.

Når man bruker høytrykksvaskere, er maks. tillatt temperatur 50 °C.

FORSIKTIG

Spray aldri vann direkte på:

- Elektriske komponenter og kontakter
- Luftinntak og ventilasjonsåpninger for girbokser, oljereservoar etc.
- Lyddempere
- Universalledd
- Teleskopledd
- Ledd
- Støttelager
- Pakninger

Rengjøringsmidler

De fleste rengjøringsmidlene inneholder natriumhydroksid på mellom 0,5-5 %, avhengig av produktet som brukes. Disse midlene kan både være korrosive og irritere hud og luftveier. For dårlig skylling vil føre til at lakken blir matt og kan etterlate svært korrosive rester. Sørg for minimal kontakt med alkaliske sensitive materialer, og pass på at rengjøringsmiddelet ikke tørker på overflaten.

Bruk avfettingsmiddel med forsiktighet. De er normalt laget av sterke alkaliske stoffer (pH >12), og de er svært korroderende. Hvis du vil fjerne salt, sot

og asfalt må du bruke rengjøringsmidler med en nøytral pH-verdi.

OBS

Det er viktig å bruke egnede verneklær og følge anbefalte instruksjoner for alle produkter som brukes.

Skalaen under viser et trygt, utrygt og ekstremt utrygt pH-nivå i vann eller rengjøringsmidler. Anbefalt pH er mellom 5,5 og 8.

Sur	0	EKSTREMT UTRYGT
	1	
	2	
	3	
Svak syre	4	UTRYGT
	5	
pH-nøytral	6	TRYGG PH
	7	
Svakt alkalisk	8	UTRYGT
Sterkt alkalisk	9	EKSTREMT UTRYGT
	10	
	11	
	12	
	13	
	14	

RENGJØRING AV KJØRETØYET

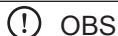

FARE

Les alltid instruksjonene som gjelder og hvordan man går fram i en farlig situasjon før rengjøringsmiddelet tas i bruk.

Tom emballasje fra rengjøringsmidler som har vært brukt til vasking, voksing og polering skal avhendes på en miljøvennlig måte. Dette omfatter også stoffartikler som har vært brukt til rengjøring eller polering.

Rengjøring av motor og ramme

OBS

Bussen skal kun vaskes på et sted som er beregnet til dette.

Motorvask

Det er viktig å holde motorrommet rent. Det inneholder mange kritiske deler som må holdes rene for at du skal kunne opprettholde en sikker og pålitelig bruk.

Vask av olje- og diesel-søl. Bruk varmt vann til rengjøring av motoren, og vær forsiktig med høytrykksvask. Unngå vannsprut på generatoren, startmotor og andre elektriske komponenter.

Rengjøring av lydpuddene montert rundt motoren og girkassen må utføres med forsiktighet. Lydpuddene skades lett, spesielt når en høytrykksvasker benyttes

Vask av chassis

Vær spesielt forsiktig når du skal vaske akslinger, koblinger og andre bevegelige deler med høytrykksvasker, der vann og skitt kan bli tvunget inn av strålen. Hvis det er mulig må du prøve å unngå at du vasker av smurning. Hvis dette likevel skulle skje, må du smøre komponentene på nytt.

OBS

Husk å undersøke understellets antikorrosjonsbelegg 1 gang i året.

Ta kontakt med et Volvo-verksted for informasjon og råd.

Bruk automatiske løsninger for vasking av understell med forsiktighet. Høytrykksvaskerne til disse løsningene kan skade kritiske komponenter som er montert under chassis.

Dekk og belgene til luftfjæring

Pulserende høytrykksvaskere kan skade dekk og belgene til luftfjæringen. Skaden er ikke alltid synlig, men kan med tiden få dekk og belger til å sprekke.

Radiator

Rengjøring av radiator må utføres med forsiktighet. Finnene skades lett, spesielt når en høytrykksvasker benyttes.

Felger

Felger er ofte utsatt for ulike typer smuss, som veistøv, olje, asfalt, tjære og

bremsesøv. For å beskytte felgene mot misfarging, oksidering og unødvendig slitasje, er regelmessig vedlikehold nødvendig. For ekstra beskyttelse må man bruke en beskyttende voks, f.eks. når man kjører i sørpe, på saltede veier eller i områder nær sjøen.

Rengjør felgene regelmessig. Spyl først med vann, helst med en høytrykksspyler. Rengjør felgen med en børste.

Aluminium

Aluminium er følsom, og skades lett hvis de utsettes for pH-verdier som er under 4,5 og over 7. Gjenstridig smuss fjernes med et rengjøringsmiddel for aluminiumsfelger. Skyll med rent vann etterpå.

OBS

Slipende polish eller rengjøringsmidler må ikke brukes da det vil skade felgens overflate.

Stål

Gjenstridig smuss kan fjernes med et alkalisk rengjøringsmiddel (pH<7).

For informasjon om anbefalte rengjøringsmidler, se Rengjøringsmidler, side 123.

Rullestolrampe- og heis

Jevnlig rengjøring med flytende håndsåpe eller bilvaskemiddel og grundig tørking beskytter lakkerte

overflater. Rengjøring er særlig viktig i områder hvor veiene saltes om vinteren. Pass på at dreiepunktene er rene, tørre og smurte.

Rengjøring av eksteriøret

Vedlikehold av den nye bussen

I løpet av de første par månedene etter levering av bussen, er de malte overflatene sensitive, og krever spesiell oppmerksomhet.

Vasking for hånd

Vask bussen med vann og et mildt vaskemiddel de to første månedene etter levering.

- Spyl bussen med vann før vasking for å fjerne sand og partikler. Vannet skal være lunkent under vaskingen.
- Bruk en myk klut eller børste.
- Spyl den vaskede overflaten med rent vann umiddelbart etter vasking for å unngå flekker fra rengjøringsmidlet.
- Tørk av overflaten med en myk og tørr klut.

- Ikke vask bussen i direkte sollys. Den vil tørke fort, og det kan gi flekker på overflaten.

Vask aldri bussen hvis den er dekket av snø eller is.

For informasjon om anbefalte rengjøringsmidler, se Rengjøringsmidler, side 123.

! OBS

Spyl bussen ovenfra og ned. Vær oppmerksom på fordypninger og skjøter.

Vasking og etterbehandling

Hvis du vil oppnå høy beskyttelse av lakken, er det viktig at du rengjør bussen på korrekt måte. Det øker ikke bare levetiden til lakken, men sikrer også at bussen har et rent uttrykk.

Optimal temperatur for vasking av bussen er 10-30 °C. Unngå vasking når temperaturen er under 0 °C.

Driftsforhold

Lakken på bussen er utsatt for:

- temperaturendringer
- fuktighet, vann og veisalt
- dyreekskrementer
- kjemikalier

- syreholdige eller alkaliske rengjøringsmidler
- sand, smuss og avsetninger som får en slipende virkning når det er vind

Alt ovenfor har negativ virkning på lakkoverflaten.

Lakken er en viktig del av bilens rustbeskyttelse, og må derfor kontrolleres for skade regelmessig. Lakkskader må behandles umiddelbart for å forebygge korrosjon.

Ta kontakt med et Volvo-verksted for informasjon og råd.

⚠ FORSIKTIG

Fjern fugleskitt så snart som mulig, da det skader og misfarger lakken.

! OBS

Hvis bussen skal parkeres i en lengre periode, som 7 dager eller mer, er det viktig ta bussen vaskes nøye. Det er spesielt viktig at motorrommet, under bussen, hjulbuene og dørmekanismen vaskes, i tillegg til utsiden av bussen.

Vinterstell

Hvis bussen plasseres i en oppvarmet hall, dannes det kondens mellom belegget og metallet på grunn av rask temperaturforandring. Dette kan påvirke festet til belegget midlertidig.

RENGJØRING AV KJØRETØYET

FORSIKTIG

Vask bussen oftere om vinteren eller hvis andre kjøreforhold tilsier det. Salt og fuktighet kan føre til rustdannelse.

Bilvaskemaskin

Før man begynner å vaske bussen i en bilvaskemaskin, må man kontrollere at eventuelle ekstra utstyr og tilhørende tilkoblinger er godt festet for å unngå at de ikke faller av.

Børstene i bilvaskemaskinen må være rene.

OBS

Det anbefales ikke å bruke bilvaskemaskin de 4 første ukene etter levering, da lakken ikke er herdet skikkelig.

Børster

- Nylonbørster sliter mer på lakken eller poleringsbørster.
- Skitt i børstene kan skyldes feil håndtering av rengjøringsmidler.

Voksing

Voksen brukes til å bevare og beskytte lakken mot skader. Når vannet danner dråper på overflaten, er det tegn på at belegget er dekket av et beskyttende lag. Når vannet ikke lenger danner dråper, er det på tide å fornye det beskyttende laget.

Før man vokser lakkoverflaten, må bussen vaskes grundig.

- Ikke påfør voks på en overflate som ikke kan poleres.
- Optimal omgivelsestemperatur for voksing er 15-25 °C.
- Påfør voksen i tynne lag.
- Tørk det påførte vokslaget med en myk bomullsklut for å få glans.

FORSIKTIG

Ikke voks bussen de første 90 dagene fra leveringsdato.

OBS

Voks aldri bussen i direkte sollys. Overflaten vil bli for varm og voksen vil være vanskelig å fjerne, noe som kan gi flekker.

Noen rengjøringsmidler inneholder voks. Ekstra voksing er ikke nødvendig.

OBS

Voksing reduserer behovet for enkelte sterke rengjøringsmidler og reduserer korrosjon. Det reduserer også rengjøringstiden.

Polering

Polering foretas når smuss ikke er blitt fjernet etter rengjøring, eller hvis det er små riper på den lakkerte overflaten.

Polering gir ny glans til skadet eller falmet lakk.

FORSIKTIG

Polering reduserer tykkelsen på lakklaget.

- Vask bussen før polering.
- Bruk kun pasta og poleringsmidler som anbefales av autorisert Volvo-serviceverksted sammen med disse instruksjonene.
- Små fragmenter på lakkflaten kan poleres for hånd med en myk klut.

Ta kontakt med et Volvo-verksted for polering av større områder.

Frontrute

Unngå silikonspray for å slippe striper på frontruten. Fjern trafikkfilm og voks fra vinduer med såpe og lunkent vann eller med et alkoholbasert rengjøringsmiddel. Hvis man bruker pusseskinn til å tørke og polere glass, må man kun bruke det til dette.

Viskerblader

Løsne viskerbladene før du beveger dem for å unngå at de går i stykker. Fjern og rengjør viskerbladene med jevne

mellomrom med et alkoholbasert rengjøringsmiddel. Bruk en myk klut eller svamp.

Klistremerker

Påføring av filmer og klistremerker skal gjøres av autorisert servicepersonell.

FORSIKTIG

Klistremerker, film og reklame kan settes på etter minimum 90 dager fra leveringsdato for bussen.

Når det påføres eller fjernes film eller klistremerker, må du følge leverandørens instruksjoner.

Påføring og fjerning bør skje i romtemperatur, og sørg for at bussen har en samme temperaturen. Varm forsiktig opp klistremerket før fjerning, og trekk det av i en vinkel på 90°.

Innvendig rengjøring

Riktig vedlikehold av alt interiøret i bussen sikrer optimal levetid og holdbarhet.

Områder som passasjerene bruker hyppigere trenger mer pleie.

Start alltid med å rengjøre ting som er øverst i bussen (tak, bagasjehyller, lys), fortsett med å rengjøre ting som er lenger ned (veggplater, skillevegger, håndtak, seter). Gulvet bør være det siste som rengjøres. Ikke gå på flater som er vasket eller rengjort før de er helt tørre.

FORSIKTIG

Ikke bruk aggressive eller etsende rengjøringsmidler. Bruk miljøvennlige, nøytrale rengjøringsmidler som anbefales av Volvo-verkstedet.

For informasjon om anbefalte rengjøringsmidler, se Rengjøringsmidler, side 123.

Førerplassen

Vær spesielt forsiktig ved rengjøring av førerplassen.

Tørk av dashbordet og rattet med en fuktig klut og et mildt vaskemiddel. Ikke

bruk løsemidler, siden de kan skade overflaten.

Kost gulvet med en myk børste eller bruk en støvsuger, og tørk av det med et fuktig mopp.

FORSIKTIG

Ikke bruk høytrykksvaskere eller dampvaskere inne på førerplassen. Sensitive komponenter kan bli alvorlig skadet av vann.

Gulv

Følg rengjøringsinstruksjonene for å bevare gulvets utseende og funksjonelle egenskaper.

Daglig vedlikehold

- Fei gulvet med en myk kost eller bruk støvsuger.
- Tørk over gulvet med en fuktig mopp.
- På steder hvor det er mye skitt på gulvet, for eksempel rundt dørene, barnevognplasser og midtganger, kan det rengjøres med en fuktig, godt oppvridd mopp med rengjøringsmiddel. Bruk en mopp eller en langkost for å fjerne skittent vann.

For å unngå skade på gulvet i bussen, og bagasjerommet, må du ikke bruke:

RENGJØRING AV KJØRETØYET

- Høytrykksvaskere, damprensere eller rennene vann.
- Slipeskiver eller roterende skuremaskiner
- Løsemidler, aggressive rengjøringsmidler eller alkoholbaserte løsemidler

FORSIKTIG

Ikke la det stå vann på gulvet. Vann kan trenge ned i gulvet og skade de strukturelle delene.

Månedlig vedlikehold

Det må utføres en mer grundig rengjøring en gang per måned.

- Fei gulvet med en myk kost eller bruk støvsuger. Rengjør områder hvor det er vanskelig å komme til (under seter, kantene på gulvet og hjørnene) med en håndkost.
- Fordel rengjøringsmiddel over gulvet i hele bussen og vent i 2-3 minutter.
- Skur gulvet med en langkost eller liten skurekost.
- Fjern vanskelig flekker som tyggegummi, asfalt osv. med skrape eller børste.
- Bruk en mopp eller en langkost for å fjerne skittent vann.

Gummikanter

- Tørk over hjørnene på gummikantene med en fuktig klut.
- Der hvor det er mye skitt på gulvet kan du vaske med en fuktig klut eller børste og bruke et nøytralt rengjøringsmiddel.
- Gjenstridige flekker som tyggegummi, asfalt osv. må fjernes med skrape.

OBS

Vær forsiktig når du bruker skrape, slik at du ikke skader kantene. Hull i kantene kan gjøre at vann trenger inn under belegget ved rengjøring, og det kan skade gulvlimet.

Tepper

Støvsug alle teppebelagte flater i bussen hver dag. Du trenger ikke å fjerne teppene ved støvsuging.

Men vasking av teppene skal gjøres på utsiden av bussen. Start med å støvsuge teppet for å fjerne skitt. Deretter tar du teppet ut av bussen og vasker det med et spesialrensemiddel egnet til formålet.

Teppebelegget i midtgangen, på trinnene, på førerplassen, under passasjersetene og i bagasjerommet er lett å løse fra gulvet ved å løsne naglene.

OBS

Etter at teppebelegget er fjernet, må gulvet støvsuges eller feies for å fjerne støv og sand.

Vegger og tak

Laminater

Daglig vedlikehold av plater i vegger og tak, samt i lavere skille vegger, går ut på å tørke godt over laminatplatene med en fuktig klut og rengjøringsmiddel.

Veggplater og innvendige skilleveggplater bør rengjøres oftere, fordi de har lettere for å bli skitne.

Vanskelig skitt, som f.eks. merke etter sko, søle osv. bør fjernes med rengjøringsmiddel og børste med middels stiv bust. Tørk over med en fuktig klut etter rengjøring.

FORSIKTIG

Ikke bruk løsemidler, fordi de føre til at mønsteret i laminatplatene blir hvisket ut.

Gjenstridige flekker som tyggegummi, asfalt osv. må fjernes med skrape.

FORSIKTIG

Dynking av laminatplater med vann kan føre til at laminatlagene løsner fra hverandre og det oppstår uopprettelig skade.

Polstring

Daglig vedlikehold av polstring involverer grundig fjerning av støv fra overflaten av polstrede gjenstander ved hjelp av en myk børste, f.eks. En klesbørste, eller støvsuger.

Bruk spesialtilbehøret og munnstykkene som er beregnet på rengjøring av polstring (børster, sprekkdyser, dyser for områder hvor det er vanskelig å komme til).

FORSIKTIG

Tørk forsiktig over polstringen for å ikke skade stoffet. Ved fjerning av støv inni bussen må du være ekstra nøye med de polstrede gjenstandene på toalettet.

OBS

Ved rengjøring av polstringer må det brukes egnet sugestyrke på støvsugeren. For kraftig sugeeffekt kan føre til uopprettelig skade på polstringen.

Rengjøring

Rengjør polstring i tak og vegger inni bussen etter behov, bruk tørrskum. Ha

en liten mengde med rengjøringsmiddelet på en fuktig svamp og jobb opp skum med svampen. Påfør skummet på polstringen og gni forsiktig over den skitne polstringen. Skummet støvsuges av med en tepperenser eller fjernes med en myk børste.

OBS

For å unngå flekker, skitne områder på polstringen bør hele den aktuelle flaten med polstring vaskes samtidig. Etter hver vask må belegget børstes opp skikkelig, og følg bustens retning i stoffet.

Seter

Det bør brukes et spesialtilbehør til støvsugeren ved rengjøring av setene. Vær nøye med steder hvor det er vanskelig å komme til som skjøtene mellom putene, baksidene samt folder i polstringen.

Velur

Daglig vedlikehold av velursetetrekk involverer grundig fjerning av støv fra overflaten med støvsuger.

Skin

Daglig vedlikehold av skinninteriør på seter gjøres ved å tørke over med en fuktig klut og så la det stå og tørke.

FORSIKTIG

Skin krever svært skånsom pleie. Skin kan ikke dynkes med vann.

Kunstskin

Daglig vedlikehold av kunstskinnsater involverer grundig avtørring av overflaten med en tørr eller fuktig klut. Både toppen og baksiden av setene må tørkes over, og det må undersiden også.

Å fjerne skitt som f.eks. merker etter sko, søle osv, gjøres med en fuktig klut med rengjøringsmiddel, f.eks. vann med et nøytralt oppvaskmiddel.

FORSIKTIG

Kunstskin kan ikke dynkes med vann.

Vinduer og glass

Bruk spesialmiddel beregnet på vindusvask. Tørk over glasset med en klut.

OBS

Førervinduet bør vaskes med en veske med antistatiske egenskaper.

RENGJØRING AV KJØRETØYET

FORSIKTIG

Ikke bruk gumminal til fjerning av vindsusvaskemiddelet fra vinduet. Fordi det da kan renne ned på vegger og gulv og gjøre uopprettelig skade.

Tørk av stolper og karmen med en fuktig svamp med et nøytralt vaskemiddel til ved behov. Tørk deretter med en tørr klut.

Andre gjenstander

Rekkverk, håndtak og deksler bør avfettes med nøytralt rengjøringsmiddel og klut etter behov.

Aluminiumgjenstander bør beskyttes med et spesialmiddel beregnet på formålet.

Krom-/nikkelgjenstander bør beskyttes med et spesialmiddel beregnet på formålet.

Komponenter med folie skal rengjøres med en såpeløsning Cetone (MEK, Acetone) og lettere væske skal ikke brukes.

Toalett

Toalettets innvendige og utvendige flater er ømtålige og må bare rengjøres med et mildt rengjøringsmiddel eller en båt klut. Bruk av etsende eller slipende materialer

anbefales ikke, fordi det vil påvirke utseende.

For å beskytte finishen i toalettskålen må du ikke bruke slipemidler av noe slag. Bruk et mildt antibakterielt vaskemiddel og en egnet børste til rengjøring av toalettskålen.

Rengjør toalettet regelmessig for å holde toalettet i god stand.

Daglig rengjøringsrutine

I starten av hver arbeidsdag må du ha et tilsetningsstoff i septiktanken for å rense denne.

Følg disse trinnene:

- 1 Sørg for at septiktanken er tom.
- 2 Sørg for at tankens tømmeventil er stengt.
- 3 Sørg for at rentvannstanken for toalettet er full.
- 4 Slå på strømforsyningen.
- 5 Trykk på spyleknappen og hell sanitærvæsken i toalettskålen.

OBS

Det anbefales at rentvannstanken for toalettet samt septiktanken tømmes på slutten av hver dag.

- Å daglig ha et par dråper med et mildt rengjøringsmiddel i vannet som

står i toalettskålen smører glidestykket og beskytter tetningen.

- Tøm og etterfyll tanken for håndvask daglig

Det anbefales å bruke et vannbehandlingsmiddel for å sikre rent vann og ren tank. Bruk et egnet produkt som desinfiserer vannet, men som også er trygt å drikke og ikke er irriterende mot huden og øynene.

Ukentlig rengjøringsrutine

- Kontroller at avtrekksviften fungerer
- Sjekk toalettskålen, dørhengslene og toalettsetet. Kontroller døren og låsen. Test alarmen og summerfunksjonen
- Åpne skapdøren, kontroller avtrekksviften og trykklufttilkoblingene
- Sjekk at vanntilstrømningen til vasken er jevn og konstant

Kvartalsvis rutine

- Spyl septiktanken med rent vann.
- Smør septiktankens tømmeventil umiddelbart etter at tanken er spylt. Smør glideplaten med litiumfett eller lignende og sjekk at ventilen åpner og stenger uten problemer.
- Desinfiser tanken for håndvask og spyl den med rent vann.

Rengjøring av radarsensoren

Noen ganger kan det være nødvendig å rengjøre radarsensoren for at den adaptive fartsholderen skal fungere som den skal.

Åpne frontluken for å rengjøre sensoren. Rengjør både sensoren og innsiden av luken.

HJUL OG DEKK

Dekk

Det er viktig å kontrollere dekkene med jevne mellomrom for å sikre optimale forhold for sikkerhet og økonomi.

Dekk med dårlig mønsterdybde har større risiko for å skli, og har dårligere grep på glatte veibaner.

Hvis dekktrykket er for lavt, slites de ut raskere og drivstofforbruket økes.

For å unngå unødvendig slitasje

- Overhold riktig lufttrykk.
- Vær oppmerksom på at dekkslitasjen øker med hastigheten.
- Unngå å kjøre med ubalanserte hjul.
- Unngå å skifte dekk uten at det er nødvendig.

Hjulstilling

Hjulstillingen er viktig for å holde drivstofforbruket nede, og for å redusere slitasjen på dekkene. Når dekkene får en ujevn belastning, eller er overbelastede, så slites de raskere.

Tvillinghjul

Bruk kun dekk av samme type på tvillinghjul. Dekkene skal ikke ha en forskjell i diameter på mer enn 6 mm.

Kjettinger

Bruk kjetting når det er nødvendig.

Kjetting reduserer tillatt hastighet til 50 km/t, men øker festet og bremseevnene på snødekte eller islagte overflater.

⚠ ADVARSEL

Unngå kneling og senking av bussen når kjetting er i bruk for å unngå skade på hjulbuen og sidepanelene til bussen.

⚠ OBS

Bruken av kjetting må følge lokale bestemmelser. Noen land krever at kjetting må være tilgjengelig, og/eller benyttes under enkelte veiforhold. Andre land forbyr bruken av kjetting siden de kan skade veibanen.

Dekktrykk

Dekktrykket bør kontrolleres med jevne mellomrom, minst en gang pr. 14. dag. Tilpass trykket til bussens karosseri og aksellast, ikke til den tekniske maksimumslasten.

Kontroller trykket i reservehjulsdettet nå og da.

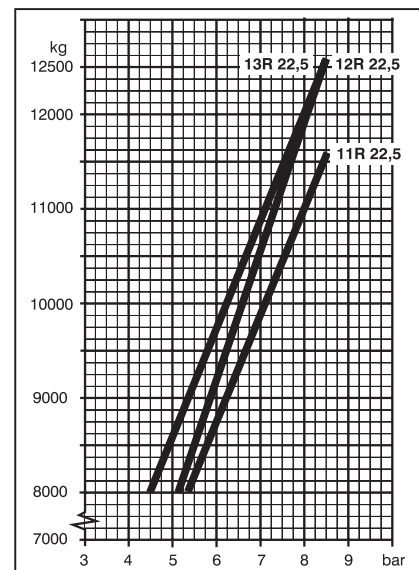
Følg produsentens anbefalinger. I tilfeller hvor det ikke foreligger slike anbefalinger, kan du midlertidig følge de

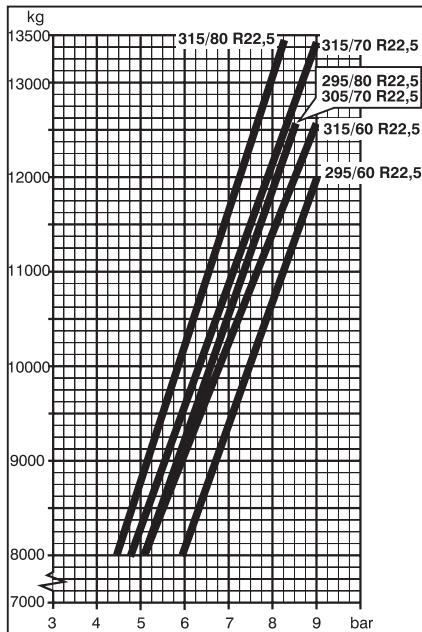
anbefalte verdiene i diagrammene nedenfor.

⚠ OBS

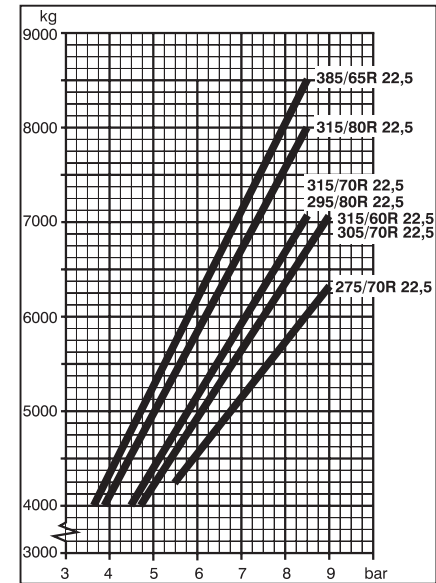
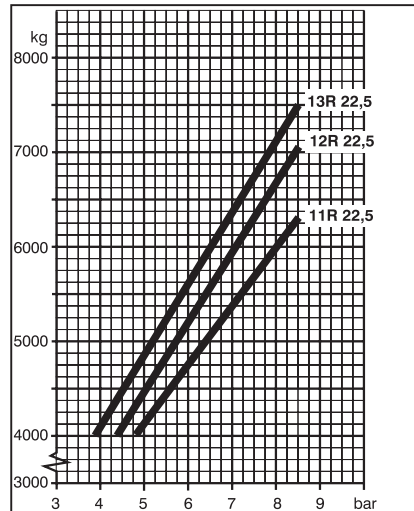
Dekktrykkene i diagrammene nedenfor er hentet fra standardhåndboken til ETRTO (European Tyre and Rim Technical Organisation).

Dobbel montering

Enkel montering

ELEKTRISK ANLEGG

Arbeid på det elektriske anlegget

⚠ OBS

Arbeid på det elektriske anlegget skal utføres av et Volvo-verksted.

Følgende punkter må følges ved arbeid på det elektriske anlegget:

- Ved arbeid på det elektriske anlegget må batteriene isoleres ved å frakoble deres negative pol.
- Bruk aldri generatoren mens batteriet er frakoblet. Batteriene og generatoren må ikke kobles fra mens motoren er i gang.
- Den negative polen på batteriet skal alltid kobles fra først, og kobles til sist, f.eks. ved utskifting av batteriet. Dette reduserer faren for kortslutninger og gnister, noe som kan medføre fare på grunn av knallgass.
- Ved montering av batterier må du kontrollere at de kobles til på riktig måte.
- Parkeringsbremsen kan ikke betjenes når batteriene er frakoblet.
- Slå av hovedbryteren før du skifter en sikring.
- Bruk alltid sikringer av riktig størrelse.

⚠ FORSIKTIG

Starthjelp må ikke kobles til, fordi slike enheter kan produsere svært høye spenningsnivåer, som kan skade styreenhetene.

Koble til elektrisk utstyr

Når du kobler til elektrisk utstyr, pass på at bussens elektriske anlegg er dimensjonert for utstyret. Flere vanlige apparater krever mye strøm og skal kun kobles til en strømkrets som er dimensjonert for dette.

⚠ OBS

Generelt fraråder Volvo å installere elektrisk utstyr uten hjelp fra et Volvo-verksted.

Når du kobler til elektrisk utstyr, ta hensyn til dette:

- Bruk alltid den angitte sikringsstørrelsen og riktige ledningsdimensjoner. Kontinuerlig last på sikringene dimensjoneres til maksimalt 70 % av nominell strøm.
- Strømmen må alltid slås av før det utføres arbeid på det elektriske anlegget.
- Bruk alltid originale Volvo-kontakter (klemmer, isolatorer, sikringer osv.).

⚠ FORSIKTIG

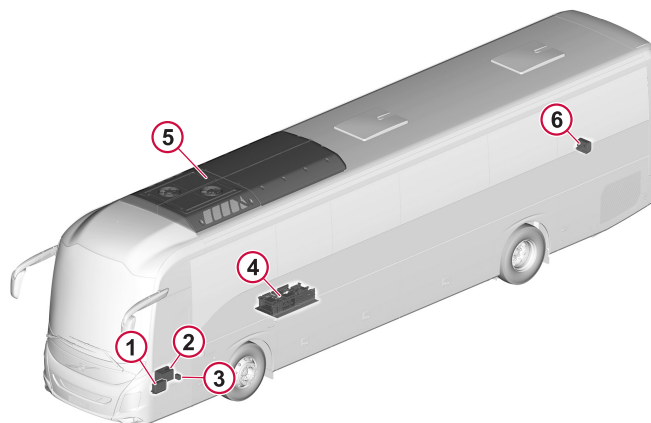
Det er risiko for brann hvis sikringene er for store.

Sikringer og releer

- 1 Sikringsboks, karosserikomponenter
- 2 Ekstra sikringsboks, karosserikomponenter
- 3 Volvo power distribution unit (VPDU), chassiskomponenter
- 4 Primær strømfordelingsenhet, chassis- og karosserisystemer
- 5 sikringsboks, AC
- 6 Volvo power distribution unit (VPDU), chassiskomponenter

Sikringene og releene sitter i strømfordelingsenheten og i sikringsskapene foran og bak.

En minnepinne med koblingsskjema for kjøretøyet finner du i det blå skapet ved levering.

ADVARSEL

Bruk alltid riktig størrelse når du skifter sikring. Aldri sett inn for stor sikring.

LANGTIDSPARKERING

Langtidsparkering

Hvis bussen ikke skal brukes på lengre tid, må den med jevne mellomrom kjøres til driftstemperatur og batteriladningen må opprettholdes.

Oppvarming

Bussen må kjøres til driftstemperatur minst én gang hver sjette uke.

- 1 Kjør bussen i minst 15 minutter, inntil full driftstemperatur er nådd.
- 2 Aktiver alle funksjoner og komponenter.

Hvis bussen ikke kan kjøres, la motoren gå på tomgang og aktiver alle tilgjengelige funksjoner.

ⓘ	OBS
Slå av hovedbryteren.	

Batteri

Forsikre deg om at batteriene er helt oppladet.

Koble fra batteriene for å unngå at de lades ut.

Skifte viskerblader

Vipp ut viskerarmen for å skifte viskerbladet. Løsne skruen, ta av det gamle viskerbladet og sett inn det nye. Fest skruen.

Vipp viskerarmen tilbake.

DRIVSTOFFSTYRING OG UTSLIPPSKONTROLL

DRIVSTOFF

Diesel – kvalitet og funksjon

Sammensetningen av drivstoffet er viktig for motorens funksjon, levetid og utslippsnivå. Du må bare bruke drivstoff som overholder juridiske krav og nasjonale og internasjonale standarder.

Riktige drivstoffegenskaper er viktig for å oppnå spesifisert ytelse for effekt og drivstofføkonomi, og for å kunne overholde utslippskrav.

Kvalitetskrav

Generelle kvalitetskrav

Eksempler på benyttede standarder:

- EN590 (med nasjonalt tilpassede kuldekrav)
- ASTM D 975 nr. 1-D og 2-D
- JIS KK 2204

Av miljøhensyn kan enkelte land kan ha strengere krav enn de grunnleggende standardene. For eksempel:

- Sverige – Miljøklasse 1 og 2
- Finland – City-diesel
- Danmark – Spesielle kvaliteter for busser og distribusjonskjøretøy

- California – CARB-spesifikasjonene

Disse drivstoffene danner mindre giftige eksosutslipp enn standard drivstoff, og kan derfor anbefales. De kan gi noe lavere motoreffekt og økt drivstofforbruk.

! OBS

Innsprøytingsutstyret **må ikke** justeres for å kompensere for effekttapet.

Du må alltid sørge for størst mulig renslighet når du håndterer dieseldrivstoff. Sørg for at det er rent rundt påfyllingsåpningen og tanklokket når du fyller på drivstoff. Når du fyller drivstoff fra tankanlegget ditt må du være nøye med å filtrere drivstoffet og sørge for at alle tankene er rene.

For å unngå at det dannes kondens i tanken må du sørge for at tanken er så full som mulig.

Svovelinhold

Svovel i drivstoff oksideres under forbrenning og danner svoveldioksid. I nærheten av vann omdannes til svoveldioksid raskt til svovelsyre i atmosfæren og bidrar til forurensning. Partikkelutslippene øker med svovelinholdet.

Moderne motorer med eksos-etterbehandlingssystem (EATS) krever svovelfritt (<10 ppm) dieseldrivstoff. Eksos-etterbehandlingssystemet er

svært følsomt for svovel, og blir skadet hvis nivået er for høyt. Svovel i drivstoffet har også en negativ virkning på smøreoljen i motoren.

Viskositet og tetthet

Viskositet og tetthet har direkte forbindelse med motorytelsen, avgasser og levetid. Lav viskositet og tetthet reduserer motorytelsen. Uvanlig høy viskositet og tetthet gir negativ påvirkning på utslippet av avgasser og kan påvirke levetiden til drivstoffinnsprøytingsutstyret.

Anbefalte verdier:

- viskositet: 1,5 cSt - 4,5 cSt ved 40 °C
- tetthet: 810–860 kg/m³ ved 15 °C

Vann og partikler

Forsikre deg om at det ikke er vann eller partikler i drivstoffet eller drivstofftanken. Det fører til korrosjon og slitasje på innsprøytingssystemet. Vannet danner også grunnlag for bakterie- og soppvekst i tanken, noe som kan føre til at filteret blir tett. I kaldt vær kan vann som ikke er oppløst fryse og tette igjen drivstoffforsyningen. Et primærfilter med vannavskiller må monteres i markeder der vann og partikler forekommer ofte.

Egenskaper ved lave temperaturer

I kaldt vær begrenses drivstoffets motstand av filteringskapasiteten. Nasjonale standarder spesifiserer krav til

dieseldrivstoff ved lave temperaturer i ulike geografiske områder og til ulike årstider. Oljeselskapene har ansvar for at egenskapene ved lave temperaturer er tilstrekkelige hele året.

Tilsetningsstoffer

Oljeselskapene har alltid ansvar for å sikre at drivstoffet inneholder riktige mengder tilsetningsstoffer. Når det gjelder tenningssegenskaper, smøring og egenskaper ved lave temperaturer tillater ikke Volvo bruk av andre drivstofftilsetninger eller andre typer drivstoff. Volvo tillater heller ikke blanding av tilsetningsstoffer eller andre typer drivstoff i tanken.

Parafin

Parafin inneholder svovel, og må ikke tilsettes i dieseldrivstoff. Kjøring med parafinblanding reduserer kvaliteten på eksosutslippene vesentlig, og skader etterbehandlingssystemet.

Bensin og alkohol

FORSIKTIG

Bensin og alkohol må aldri blandes med dieseldrivstoff.

Bensin og alkohol kan ikke brukes til dieselmotorer. Bensin og alkohol øker oktantallet og senker cetantallet

(antenningssegenskapen). I tillegg svekkes smøreegenskapene betraktelig. Bensin og alkohol kan skade komponentene i drivstoffsystemet. I tillegg senker bensin og alkohol flammepunktet, noe som påvirker eksplosjonsgrensen og brann sikkerheten. På grunn av det lave kokepunktet er det også økt fare for at drivstoffet koker i topplokket. Det kan blant annet føre til dampplås i drivstoffsystemet.

Dieselforsterkere

Mange produsenter av tilsetningsstoffer på markedet (såkalte dieselforsterkere) lover redusert drivstofforbruk og ekstra smøring. Disse produktene har ikke hatt noen påvist effekt på verken drivstofforbruket eller smøringen.

Volvo påtar seg ikke ansvar for garantikrav etter bruk av slike tilsetningsstoffer. Det er ikke Volvos policy å teste og vurdere slike tilsetningsstoffer.

FORSIKTIG

Det må aldri tilsettes dieselforsterkere til drivstoffet.

HVO

Hydrogenerte vegetabiliske oljer (HVO) lages av fornybare materialer som

vegetabiliske og animalske oljer. HVO reduserer utslipp av CO₂, avhengig av råmaterialet.

HVO er et standardisert produkt iht. europeisk standard CEN TS 15940 (EN15940).

HVO har samme egenskaper som EN590 hva gjelder holdbarhetstid og kuldebestandighet, kun tettheten er ulik. De to drivstoffene må ikke blandes, og bytte mellom drivstofftypene må kun gjøres når drivstoffnivået er lavt.

Brukt olje

Brukt olje og totaktsolje forkorter levetiden til innsprøytingsutstyret betraktelig. I tillegg øker eksosutslippene hvis disse oljene blir brukt.

FORSIKTIG

Brukt olje eller totaktsolje må aldri fylles på drivstofftanken.

Flydrivstoff og militære aktiviteter

Det har vært vanlig å bruke flydrivstoff eller diesel av militær klasse i busser på flyplasser og i det militære. Ved bruk av slike drivstoff er det umulig å sikre riktige utslippsegenskaper og funksjonalitet. For stort svovelinhold kan også skade

DRIVSTOFF

etterbehandlingssystemene slik at disse må skiftes ut.

Følgende gjelder bruk av flydrivstoff:

- Lavere energiinnhold i drivstoffet innebærer normalt minst 5 % lavere effekt samt økt drivstofforbruk.
- Svovelinholdet i alle flyspesifikasjoner er langt over kravene for Euro 4/5/6-drivstoff. Kontinuerlig drift på slikt drivstoff kan først og fremst føre til skader på etterbehandlingssystemet.
- Smøreevnen må sikres: maks. 460 µm i HRR-tester (ISO 12156) er et absolutt krav.
- Hvis det brukes militært drivstoff, til tross for disse punktene, må drivstoffet oppfylle NATO F-63-spesifikasjonen.

AdBlue

Urealøsningen selges under merkenavnet AdBlue. Det er en fargeløs væske som består av urea og destillert vann. Den kan lukte svakt av ammoniakk. Konsentrasjonen av urea i AdBlue er 32,5 %. AdBlue oppfyller ISO-standard 22241-1 (tidligere DIN 70070). Det er den eneste urealøsningen Volvo har godkjent for bruk på Volvos lastebiler. AdBlue kan også markedsføres under andre navn avhengig av distributør og kan brukes så lenge ISO-standard 22241-1 er oppfylt.

Etterfylling og forbruk

Du må alltid kontrollere AdBlue-nivået i forbindelse med påfylling. Forbruket påvirkes av kjørestilen, men er normalt ca. 8 % av dieselforbruket. Eksempel: et dieselforbruk på 100 liter fører til at det brukes ca. 8 liter AdBlue.

FORSIKTIG

AdBlue som er modifisert eller skiftet ut med en annen væske som ikke samsvarer med ISO 22241-1, skal ikke brukes. Dette kan føre til at den tilsiktede renseeffekten for eksosgassen går tapt, og skade SCR-systemet.

Påfylling av drivstoff

Du må alltid kontrollere AdBlue-nivået i forbindelse med påfylling.

Håndtering og søl

AdBlue er ikke farlig, men bør håndteres med varsomhet.

Hvis du utilsiktet søler AdBlue på bussen, må du skylle med vann og deretter tørke med papir eller klut. Løsningen kan være aggressiv når den blir varm, og kan skade f. eks. tilstøtende kontakter, kabler og slanger i tilfelle lekkasjer.

AdBlue fryser ved ca. -11 °C. Dette er som regel ikke et problem ettersom SCR-systemet er oppvarmet. Du kan fortsatte starte og kjøre bussen som vanlig.

FORSIKTIG

AdBlue er svært korroderende og kan skade elektriske kontakter. Hvis AdBlue kommer inn i kontakter og kabler, må du skifte dem ut ettersom rengjøring ikke nytter.

Rensing av eksosgass

Når motoren blir slått av, startes det en prosess for å pumpe AdBlue-dysene og AdBlue-ledningene rene. Denne prosessen tar ca. 90 sekunder og da må main -bryteren være på. Dette er særlig viktig når det er kaldt ute, da det er fare for at løsningen kan fryse. Denne prosessen utføres ikke hvis main -bryteren brukes før eller under prosessen.

FORSIKTIG

Vent før du slår av batterihovedbryteren og hovedbryteren i minst 5 minutter etter at motoren har blitt slått av slik at renseprosessen kan fullføres, ellers kan AdBlue-løsningen i SCR-systemet fryse ved lave temperaturer.

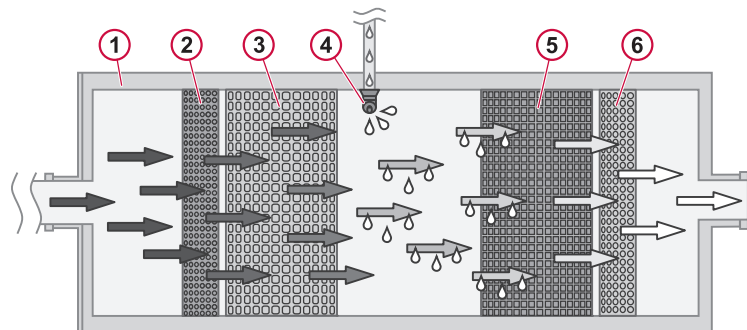
SYSTEM FOR ETTERBEHANDLING AV EKSOS

Systembeskrivelse

Eksosgassene går gjennom lyddemperen (1). Den inneholder en dieseloksidasjonskatalysator (DOC) (2) som oksiderer karbonmonoksid og hydrokarbon, genererer varme for den aktive regenerasjonen og lager en gunstig gassammensetning for SCR-katalysatoren (selektiv katalysatorreduksjon).

Eksosgassene passerer videre dieselpartikkelfilteret (DPF) (3) som fjerner partikler. Før SCR-katalysatoren sprøytes urea-løsningen inn (via en dyse) og blandes med eksosgassene i blandingskammeret (4). Varmen reduserer urea til ammoniakk og karbondioksid.

Når blandingen passerer SCR-katalysatoren (5), omdannes nitrogenoksid til harmløs nitrogen og vandndamp. Før eksosgassene forlater lyddemperen, passerer de ammoniakk-slippskatalysatoren (ASC) (6) der alle ammoniakk-oksideringsrester blir fjernet.

Bussen er utstyrt med selektiv katalysatorreduksjon (SCR) for å redusere utslipp av nitrogenoksid og partikler i eksosgassene.

Eksosgassene renses ved at AdBlue-urea-løsning sprøytes inn i eksossystemet før SCR-katalysatoren.

Dette reduserer mengden av partikler i eksosgassene og utslipp av nitrogenoksider, og betyr at systemet oppfyller kravene i Euro 6-standarden.

Generelt

Oppvarming

Renseprosessen betyr at eksosgassene kan bli svært varme. Hold området rundt de varme komponentene rene. Vær observant når du for eksempel bruker kraftuttaket, slik at de varme eksosgassene ikke forårsaker skade.

Eksosgasser

Katalysatoren blir veldig varm og avkjøles saktere enn en vanlig eksospotte. Dette betyr at eksosgassene holder høy temperatur i en lengre periode. Det kan komme en sky av vandamp når du kaldstarter. Dette er tydeligere enn når motoren ikke har rensing av eksosgass.

Overvåking av SCR-systemet

AdBlue-nivå

Systemet varsler når det kun er 20 % AdBlue igjen på tanken. Symbolet for lavt AdBlue-nivå tennes.

AdBlue

Hvis AdBlue-tanken blir tom, må du umiddelbart fylle på AdBlue.

Kjøring uten AdBlue betyr at det ikke er noen etterbehandling av eksogassen, og utslippene fra motoren øker. Sirkulasjon av AdBlue brukes også til å kjøle ned varme komponenter.

For lavt AdBlue-nivå reduserer også motorens trekkraft.

Neste gang bussen står stille med motoren i gang, for eksempel ved trafikklys, er motorens trekkeffekt redusert. Førerinformasjonsdisplayet varsler før ytelsesreduksjonen oppstår. Motorens trekkraft går tilbake til normalt så snart det fylles på med AdBlue.

OBS

Det kan være straffbart å ikke bruke AdBlue eller forsøke å påvirke eksosrensesystemet.

On-board diagnose

Det finnes lovpålagte krav som tilsier en standardisert tilnærming til overvåking av motoren og rensing av eksosgassen. Derfor er bussen utstyrt med et system for on-board diagnose (OBD) som overvåker at eksosgassene oppfyller de lovpålagte kravene.

OBD-systemet overvåker:

- Nivået av nitrogenoksider (NO_x) i eksosgassene.
- Nivået av partikler (PM) i eksosgassene.
- AdBlue-forbruk, -tilgang og -kvalitet.
- Andre funksjoner i systemet for rensing av motor og eksosgass.

AdBlue

Symbol for feil på systemet for rensing av eksosgass

FORSIKTIG

Du må alltid korrigere feil så snart som mulig.

Utslppsrelaterte feil

Symbolet for feilindikatorlampen (MIL) tennes dersom det oppstår utslppsrelaterte feil. Det er en

SELEKTIV KATALYSATORREDUKSJON

forsinkelse i systemet som betyr at MIL-symbolet ikke begynner å lyse umiddelbart når feilen inntreffer, man kan begynne å lyse mye senere. Dessuten, og i samsvar med de forskriftsmessige bestemmelsene, lyser lampen en tid etter at feilen er blitt korrigert.

MIL-symbol

Feil som oppdages, blir klassifisert i henhold til hvor stor virkning de har på rensingen av eksosgassen.

- A. Stor virkning
- B. Middels virkning
- C. Liten virkning

Endringer i ytelse

Varsler om feil vises på førerinformasjonsdisplayet. Meldingen viser hvilken type feil det er. Hvis feilen ikke blir korrigert, reduseres bussens ytelse gradvis. Følgende skjer:

- 1 Advarsel om redusert trekkraft.
- 2 Motorens trekkraft reduseres med 25 %.
- 3 Advarsel om hastighetsbegrensning.
- 4 Begrensning av hastigheten til 20 km/t.

Overvåking

MIL-symbolet vises dersom det oppstår feil. Blinkemønsteret er avhengig av feilkategorien og om det skjer under kjøring eller når motoren er slått av.

Under kjøring

Hvis MIL-symbolet lyser de første 15 sekundene eller fortsetter å lyse under kjøring, har det oppstått feil.

Kontakt Volvo-verkstedet.

Motor slått av

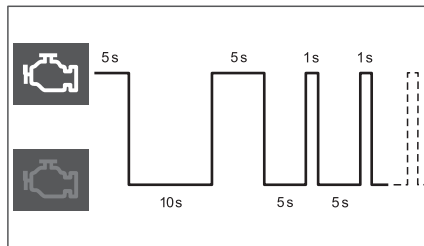
Når startbryteren er i tenningsposisjon og motoren ikke er i gang, blinker MIL-symbolet. Blinkemønstrene gir beskjed om systemstatusen.

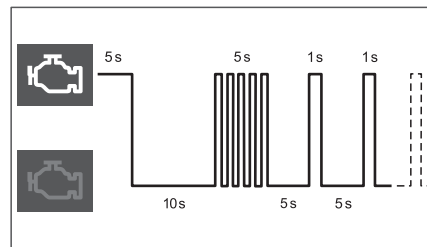
OBS

MIL-symbolet blinker også når alt fungerer som det skal.

Blinkmønstre

Normal tilstand, ingen feil.

Normal tilstand, ingen feil. Visse tester kunne imidlertid ikke gjennomføres fordi vilkårene for testing ikke er oppfylt.

Andre blinkemønstre

Andre blinkemønstre viser at eksosgassene ikke tilfredsstillers det forskriftsmessige kravet, eller at overvåkingssystemet on-board diagnose (OBD) ikke fungerer som det skal. Kontakt et Volvo-verksted.

Det keramiske dieselpartikkelfilteret (DPF) reduserer utslippet av sotpartikler, hydrokarboner og karbonmonoksid.

VDS-4 eller VDS-4.5-klassen for at serviceintervallene skal bli lengre og filteret fungere optimalt.

Generelt

Svovelfritt drivstoff (mindre enn 10 ppm = 0,001 % svovel) må brukes for å sikre at filteret fungerer riktig. Drivstoff med høyere svovelinhold, eller blanding med annet drivstoff, kan føre til at partikkelfilteret raskt ødelegges.

Sot

Filteret samler opp sotpartikler. Mange partikler i filteret betyr et høyere eksosmottrykk. Noe som leder til noe høyere drivstofforbruk og risiko for unødvendig slitasje av motoren.

Som forebyggende tiltak finnes det en funksjon som fjerner sotpartikler ved å brenne dem bort automatisk. Forbrenningsprosessen kalles regenerering under kjøring og består av å brenne partiklene ved å varme opp partikkelfilteret.

Aske

Partikkelfilteret filtrerer også uorganiske forbindelser (aske) fra eksosgassene som skyldes tilsetninger i motoroljen. Aske fjernes ikke under forbrenningsprosessen, derfor er det nødvendig med jevnlig service av partikkelfilteret. Vi anbefaler motorolje i

! OBS

Eksosgasser fra busser med partikkelfilter er likevel ikke sunt. Sørg for en god ventilasjon.

REGENERERING

Generelt

Under normal drift av motoren, samles biproduktene fra forbrenningen i systemet for etterbehandling av eksos (EATS).

Sot, aske og svovel fjernes jevnlig fra EATS ved hjelp av en regenereringsprosess.

Regenereringen skal forhindre økt slitasje på motoren samt redusere faren for skader på både motoren og EATS.

Hvis en større askemengde har samlet seg i dieselpartikkelfilteret (DPF), må filteret skiftes.

Lavt svovelinnhold i drivstoffet øker tidsintervallene for regenereringen.

Et svovelnivå under 10 ppm i drivstoffet er vesentlig.

Eksempler på benyttede standarder:

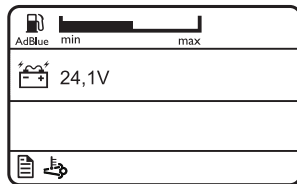
- EN 590 (med nasjonalt tilpassede kuldekrav).

Regenerering under kjøring

Regenereringen utføres i en spesiell motormodus som øker eksostemperaturen til sot og svovel er

forbrent under kjøring, uten at føreren trenger å gjøre noe

Et statussymbol for høy eksostemperatur vises. Symbolet forsvinner når prosessen er ferdig.

Instrumentversjon, høy ytelsesprogram.

Parkert regenerering

Parkert regenerering kan kun startes når bussen er parkert. Føreren eller en mekaniker kan starte den ved hjelp av en meny på displayet. En melding på førerens informasjonsdisplay viser at regenerering er påkrevd eller mulig, se side 150.

Parkert regenerering tar omtrent 45 til 120 min for å fjerne oppsamlede sot- og/eller svovelpartikler.

Bussen skal ikke kjøres når parkert regenerering er satt i gang.

Når meldingen om påkrevd regenerering dukker opp på displayet, er det viktig å utføre parkert regenerering så snart som mulig.

Vedlikeholdsregenerering

En melding på førerens informasjonsdisplay viser at regenerering er påkrevd. Stopp kjøretøyet på et trygt sted og ta kontakt med verkstedet fordi sotnivået er kritisk.

Vedlikeholdsregenerering er en mer innviklet prosess som kan kun utføres av en mekaniker med Volvos diagnoseverktøy, og som tar omtrent 45 til 120 min.

Førerens informasjonsdisplay

Regenerering er nødvendig

Kontrollampen for partikkelfilteret tennes.

Melding i førerens informasjonsdisplay.

Regenerering nødvendig

Det anbefales å kjøre kjøretøyet til regenereringen er ferdig. Hvis regenereringen ikke blir ferdig, må man utføre parkert regenerering, se side 150.

Parkert regenerering påkrevd

Varsellampen tennes og kontrollampen for partikkelfilteret blinker.

Melding i førerens informasjonsdisplay.

Parkert regenerering påkrevd umiddelbart

Regenerering under kjøring er ikke mulig. Parkert regenerering aktiveres i displaymeny, se side 150.

Kritisk sotnivå

Stopplampen tennes og kontrollampen for partikkelfilteret blinker.

Melding i førerens informasjonsdisplay.

Stopp trygt
Ta kontakt med et verksted
Kritisk sotnivå

Bytte av dieselpartikkelfilteret (DPF) påkrevd

Stopplampen tennes og kontrollampen for partikkelfilteret blinker.

Melding i førerens informasjonsdisplay.

Stopp trygt
Ta kontakt med et verksted
Bytt DPF-filteret

Undermenyer for regenerering

De følgende undermenyene kan velges i regenereringsmenyen.

- Aktiver / Deaktiver
- Parkert regenerering
- Kriterier
- Sotnivå

OBS

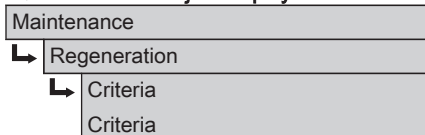
Menyene kan være passordbeskyttet.

REGENERERING

Aktiver eller deaktivert

For å aktivere eller deaktivere regenereringen, bruk menyvalgene nede.

Førerens informasjonsdisplay

Ved deaktivering av regenereringen vises statussymbolet for deaktivering av regenerering.

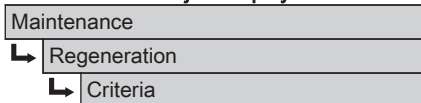
Funksjonen forblir deaktivert til neste start av motoren.

Regenereringsfunksjonen blir automatisk aktiv etter at motoren slås av.

Parkert regenerering

- 1 Bruk menyvalgene nede.
- 2 Avvent pågående dataoverføring.

Førerens informasjonsdisplay

Parkert regenerering kan ta fra 45 til 120 min eller mer. Det er avhengig av sot- eller svovelnivået og andre motorbetingelser.

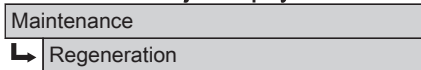
Hvis parkert regenerering ikke er mulig, kontroller om alle kriteriene er oppfylt, se side 150.

Kriterier

Visse kriterier må være oppfylt før regenerering er mulig.

For å kontrollere regenereringskriteriene, bruk menyvalgene nede.

Førerens informasjonsdisplay

Kriterier:

- Clutchpedal sluppet (manuell girkasse)
- Motor varmet opp
- Gasspedal sluppet
- Gir i N
- Kjøretøyet står stille

- Parkeringsbrems på
- Systemstatus (ingen feilkoder relatert til regenereringssystemet)
- Sotnivå under maksimum grenseverdi
- Sotnivå over minimal grenseverdi
- Regenerering aktivert
- Kneling nullstilt (ikke senket)

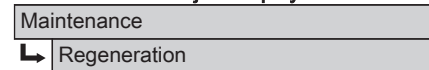
Status

- OK Alle kriterier er oppfylt.
- NOK Løs problemer med kriteriene for å kunne utføre regenerering.
- NA Ikke gjeldende.
- Error Systemfeil. Kontroller feilkodene og løs problemet for å kunne utføre regenerering.

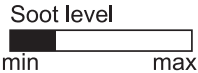
Sotnivå

Bruk menyvalgene nede for å kontrollere sotnivået.

Førerens informasjonsdisplay

Et diagram viser sotnivået i filteret.

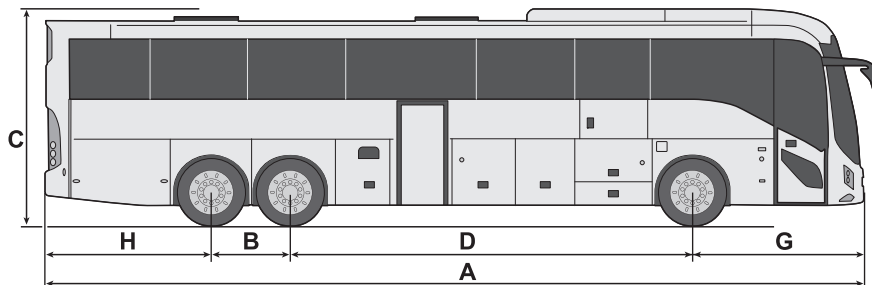
TEKNISKE DATA

TEKNISKE SPESIFIKASJONER

Tekniske spesifikasjoner

Opplysningene er basert på standard oppbygning av bussen. Det kan forekomme avvik på grunn av kundens tilpasninger.

De nøyaktige opplysningene er avhengige av typeskiltet i bussen.

Generelle dimensjoner			
A	Total lengde (mm)	13 995	14 990
	Total bredde (mm)	2 550	
B	Boggi (mm)	1 400	
C	Total høyde med klimaanlegg (mm)*	3 650	
	Total høyde uten klimaanlegg (mm)*	3 600	
D	Akselavstand (mm)	7 090	7 125
G	Overheng foran (mm)	2 665	2 895
H	Overheng bak (mm)	2 840	3 570
*) Total høyde med dekk			

Tekniske data

Motor

Type: D11K

Utslippsnivå

EURO 6

Girkasse

I-Shift, mekanisk girkasse med automatgirsystem og effektavbrudd under giring.

Elektrisk anlegg

Volvo I-Start-system:

- to-batteri-system som deler batteriene inn i to kretser
- startbatterier optimalisert for økt startevne
- forbruksbatterier optimalisert for lengre driftstid

Batterier

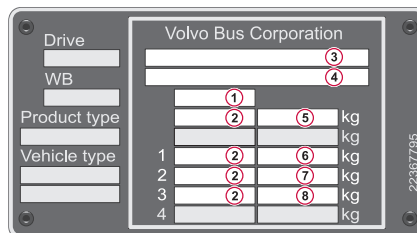
- Startbatterier: 2 x 12 V
- Forbruksbatterier: 2 x 12 V

Dekk og felger

Stål- og aluminiumsfelger	Dekk
8,25" x 22,5"	295/80 R22,5
9,00" x 22,5"	315/80 R22,5

Typeskilter

Chassisnummeret (VIN) er preget på en identifikasjonsplate på bussen.

Identifikasjonsplate

Produsentens id-plate er delt inn i to deler, den indre rammen som er lovpålagt og tre felt som inneholder chassisnummer, drivlinje og akselavstand. Den siste brukes kun for lastebiler.

Produsentens id-plate er plassert ved føreriset og inneholder følgende informasjon:

- 1 Hvis det er krav om spesiell nasjonal godkjenning, trykker generalagenten/importøren det aktuelle godkjenningsnummeret her.
- 2 Chassisnummeret er det samme nummeret som kan finnes på rammedelen.
- 3 Maks. tillatt totalvekt, teknisk (i kg). Den teknisk tillatte totalvekten er vekten kjøretøyet er dimensjonert for.

- 4 Teknisk tillatt foraksellast (i kg).
- 5 Teknisk tillatt bakaksellast (i kg).
- 6 (Leddbuss) teknisk tillatt tredjeaksellast (i kg).
- 7 Hvis nasjonale bestemmelser om tillatt totalvekt og aksellast tillater mindre enn de teknisk tillatte verdiene for kjøretøyet, må generalagenten/importøren vedlegge informasjon om dette.
- 8 Landkode for landet der bilen ble registrert.

Chassisnummer (VIN)

Chassisnummeret er preget på høyre forside av kjøretøyet, nærmere bestemt i hjulbuen foran eller bak forakselen.

Eksempel: YV3R7G62151106335	
YV3	Produsent
R7	Chassisversjon
G6	Motorversjon
2	Bremsesystem
1	Kontrollsiffer
5	Årsmodell
1	Monteringsfabrikk
106335	Chassisnummer

Motor

Typebetegnelse, komponentnummer og serienummer er preget inn øverst på motorblokken nær innsprøytingspumpen.

TEKNISKE SPESIFIKASJONER

Girkasse

Typebetegnelsen og serienummeret er preget inn øverst på girkassen.

Bakaksel

Platen finnes på høyre side av det bakre akselhylsteret.

Retarder

Serienummeret og versjonen er preget inn bak på venstre side av retarderhylsteret.

Lyspærer

Lyspærene kan skiftes:

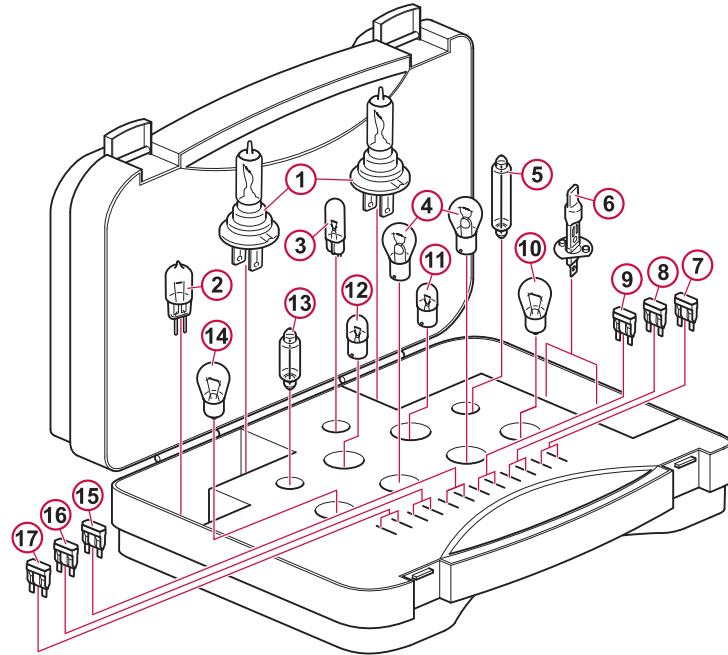
- når bussen har passende pærer i reserve.
- når dekselet på lyset kan fjernes lett.

For all annen pæreskift, kjør bussen til depotet eller til et verksted.

ⓘ OBS
Skift alltid ut pæren med en pære av samme type og strømklasse.

Reservesett, reservepærer og -sikringer

- 1 Pære for frontlykter
- 2 Pære for dørinngang og tak
- 3 Pære for indikatorlamper
- 4 Pære for signallys
- 5 Pære for indikatorlamper
- 6 Pære for frontlykter
- 7 Sikring, 30 A, 32 V / 30 A, grønn
- 8 Sikring, 25 A, 32 V / 25 A, naturlig
- 9 Sikring, 15 A, 32 V / 15 A, blå
- 10 Pære for signallys
- 11 Pære for signallys
- 12 Pære for signallys
- 13 Pære for signallys
- 14 Pære for signallys
- 15 Sikring, 10 A, 32 V / 10 A, rød
- 16 Sikring, 7,5 A, 32 V / 7,5 A, brun
- 17 Sikring, 5 A, 32 V / 5 A, lysebrun

FUNKSJONSBESKRIVELSER

BREMSER

Elektronisk bremsesystem

Det elektroniske bremsesystemet (EBS) komplementerer det vanlige, trykkluftbaserte bremsesystemet. EBS sørger for at bussen har optimal bremseeffekt. Mens trykkluftbaserte bremses fordeler bremsekraften etter et gitt mønster, bremses kjøretøy utstyrt med EBS uavhengig av hverandre og etter hva trafikksituasjonen krever.

EBS kompenserer for faktorer som påvirker bremseeffekten som blant annet glatt veibane. I nødsituasjoner hjelper EBS til med å redusere responstiden og maksimere veigrepet for å få kortest mulig bremselengde.

Blokkeringsfritt bremsesystem

Anti-lock brake system (ABS) er et system som skal hindre hjulene i å låse seg under oppbremsing.

ABS er en del av EBS-systemet og er en helautomatisk funksjon.

Når ABS-systemet er aktivt, vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

Elektronisk stabilitetsprogram

Electronic stability program (ESP) er et system som reduserer faren for av bussen velter eller skrenser.

Hvis systemet føler at bussen er i ferd med å velte, reduseres gasspådraget. Hvis det ikke er nok, bruker systemet også hjulbremsene til å redusere bussens hastighet.

Hvis systemet føler at det er fare for skrens, reduseres gasspådraget og hjulene bremses. Om nødvendig deaktiveres også retarderen.

Når ESP-systemet er aktivt, vises et symbol i instrumentgruppen.

ADVARSEL

Bussen kan likevel velte ved uforsvarlig kjøring. På glatt veibane kan bussen få skrens til tross for ESP.

Når gasspedalen slippes opp på glatt vei, kan retarderen låse drivhjulene. Da deaktiveres retarderen og motoren gir

kraft til drivhjulene til de roterer med samme hastighet som forhjulene.

Denne funksjonen vil ikke virke hvis girakselen er utkoblet, hvis ABS er aktiv eller hvis hastigheten er lavere enn 10 km/t.

Når bremsepedalen trækkes inn raskt og kraftig, blir bremsetrykket høyere og bremseeffekten større. Denne funksjonen gjør det mulig å få full bremseeffekt raskt i nødsituasjoner.

OBS

Denne funksjonen virker ved forsiktig bremsing. Ved hardere oppbremsing fordeles bremsekraften slik at bremsingen blir så effektiv som mulig.

Nødbremseassistanse

Bremsestøttefunksjon er konstruert for å oppnå full bremseeffekt raskere i en nødsituasjon. Hvis bremsepedalen trækkes brått ned, øker bremsetrykket og bremser kraftigere.

Varsel for høy bremsetemperatur

Hvis temperaturen i bremsene blir for høy, tennes CHECK-lampen og et symbol vises i førerens informasjonsdisplay. Når temperaturen er for høy, må bremsepedalen trækkes

hardere ned for å oppnå den samme bremseeffekten som før.

⚠ FORSIKTIG

Hvis advarselen om for høy bremsetemperatur vises, må du senke farten ved hjelp av retarderen eller stoppe bussen.

Overvåking av hjulbrems

Hvis et hjul bremser mindre effektivt enn de andre hjulene, tennes CHECK-lampen og det vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

Du vil ikke merke noen forskjell i bremsekraft ettersom de andre hjulene bremser kraftigere for å kompensere. Det lagres imidlertid en feilkode i systemet, og et autorisert Volvo-verksted bør undersøke bremsesystemet.

Når bremsene har lav effekt, vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

Slitasje på bremsebelegg

Hvis bremsebeleggene slites mer på den ene akselen enn på den andre, endres bremsekraften slik at slitasjen utlignes.

Når det er tid for å skifte bremsebelegget, vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

Antatt slitasje

Den beregnede gjenværende tykkelsen før bremsebelegget må skiftes, basert på gjeldende kjørestil, finner du i førerens informasjonsdisplay. Et autorisert Volvo-verksted kan også være behjelpelig med å innhente denne informasjonen.

Førerens informasjonsdisplay

Settings

Vehicle

Antispinnsystem

Antispinnsystemet (TCS) gir bedre stabilitet og grep. TCS reduserer automatisk hjulspinn ved å redusere motormomentet. Ved hastigheter på under 40 km/t virker TCS også som en

automatisk differensialbrems og setter på bremsene på hjulet som spinner.

Når TCS er aktivt vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

TCS for terrengkjøring

TCS for terrengkjøring brukes under vanskelige forhold til å forbedre fremkommeligheten, som for eksempel kjøring på sand, grus eller snø. Funksjonen reduserer systemets følsomhet og tillater litt mer hjulspinn før kraften reduseres.

Denne funksjonen aktiveres ved å trykke på bryteren. Indikatorlampen i bryteren lyser når aktiv.

ⓘ OBS

Ikke bruk terreng-TCS under normal kjøring.

BREMSER

Deaktivere TCS for terrengkjøring

Deaktiver TCS for terrengkjøring ved å trykke på bryteren en gang til.

Dersom motoren er slått av når TCS-funksjonen deaktiveres, forblir TCS deaktivert når motoren startes igjen.

Når TCS er utkoblet, vises et symbol i førerens informasjonsdisplay.

Sperre TCS

Ved testing på rulleprøve, eller ved tauing med en aksel hevet, må TCS være sperret.

Bruk førerens informasjonsdisplay til å sperre TCS. Bussen må stå stille.

Førerens informasjonsdisplay

Settings
↳ Vehicle
↳ Traction control

! OBS

Når TCS sperres fra førerens informasjonsdisplay, sperres også TCS-brytere.

TCS kobles inn igjen neste gang startnøkkelen vris til kjøreposisjon eller forakselen ruller raskere enn 12 km/t.

Kalibrere TCS

TCS kan kalibreres etter at det monteres hjul på drivakselen som er mindre enn hjulene som var montert der tidligere.

Kjørt en kort strekning med en hastighet på over 25 km/t, avstanden avhenger av forskjellen på hjulstørrelsen mellom de gamle og nye hjulene. Dette gjør at EBS-en kan tilpasse seg forskjellen i hjulstørrelse.

Det kan være vanskelig å kjøre fordi TCS begrenser dreiemomentet i motoren. Hvis dette er tilfelle, aktivert TCS for terrengkjøring. TCS for terrengkjøring tillater større forskjeller i hjulhastighet mellom forakselen og bakakselen. Når TCS for terrengkjøring er aktivert, tar det lengre tid for EBS-systemet å tilpasse seg til forskjellen i størrelsen mellom hjulene.

Bakkestarthjelp

Aktivere bakkestarthjelp

Bakkestarthjelp hindrer bussen i å trille bakover ved bakkestart ved å opprettholde bremseytelsen helt til bussen er i trekkmodus.

Denne funksjonen aktiveres automatisk av en sensor som registrerer stigningen.

Symbolet i førerens informasjonsdisplay vises så lenge bremsene på bussen er på.

Følg instruksjonene nedenfor om bruk av bakkestarthjelpen.

- 1 Trykk inn bremsepedalen.
- 2 Løsne parkeringsbremsen (hvis den er i bruk).
- 3 Slipp bremsepedalen og trykk gasspedalen inn uten forsinkelse. Funksjonen er aktiv ca. 2 sekunder etter frigjøring av bremsepedalen, deretter løses bremsene.

Det automatiske systemet frigjør bremsene etter en kort stund når motorens dreiemoment er tilstrekkelig.

Differensialsperre

Differensialspærren gir økt grep ved å sikre at begge hjulene på en og samme aksel har samme rotasjonshastighet uten å ta hensyn til det faktiske grepet.

EBS overvåker differensialspærren og sikrer at den kobles inn til rett tid og uten at det oppstår fare for skade.

Differensialspærren kan kobles inn automatisk eller manuelt.

- Differensialspærren kobles inn automatisk når drivhjulene roterer med forskjellige hastigheter og hastigheten er lavere enn 15 km/t. Den koples ut når hastigheten overstiger 15 km/t eller ved girskift.
- Manuell innkobling differensialspærren kan skje uten at du trækker inn clutchen. Systemet synkroniserer hjulene aktivt, slik at de roterer i samme hastighet før differensialspærren blir koblet inn. Hvis det ikke er mulig å synkronisere hjulhastighetene, vil differensialspærren ikke bli koblet inn før hjulene roterer i samme hastighet.

Automatisk

Bryterens midtstilling er automatisk modus.

Manuell

Bryterens nederste stilling er manuell modus.

- 1 Sett bryteren i nederste stilling.
- 2 Vent til symbolet i instrumentgruppen begynner å blinke.
- 3 Akselerer forsiktig, slik at drivakselen og girene ikke blir skadet.
- 4 Kjør ut fra den glatte strekningen.
- 5 Slipp opp gasspedalen.
- 6 Sett bryteren i midtstilling for automatikk eller øverste stilling for utkoblet.

Når differensialspærren er koblet inn, vises et symbol i instrumentgruppen.

Reservebremsefunksjon

Hvis det oppstår en feil i det elektriske systemet for bremsetrykk, er det fortsatt mulig å bremse bussen. Den innebygde reservefunksjonen sikrer bremseeffekten helt eller delvis ved hjelp av trykkluft. Bremsepedalen må trækkes inn med mer

kraft for å få samme bremseeffekt som før.

Reservefunksjonen kobler blant annet ut ABS-systemet helt eller delvis avhengig av hvor feilen har oppstått.

Ved eventuelt tap av EBS, tennes STOP-lampen i instrumentgruppen. Førers informasjonsdisplay viser også en melding om dette.

GIRKASSE

Girkasse

This bus has er en automatisk , manuell girkasse med 12 forovergir og 4 reversgir. Clutch og girskifte er helautomatisk.

Girkassen er utstyrt med forskjellige programvarepakker. Siden visse funksjoner er valgfrie, gjelder ikke alt i denne beskrivelsen for din egen girkasse.

Startinstruksjoner

Trykk inn bremsepedalen og velg girposisjon nøytral. Velg deretter girposisjon **D**, **M** eller **R**.

Automatisk valg av startgir

Girkassen velger passende startgir avhengig av vekt og veiens stigning.

Hvis lufttrykket til girkassen er for lavt, vises et symbol og en melding på førerens informasjonsdisplay. Vent til meldingen forsvinner før du kjører.

Lavt lufttrykk til girkassen.

Parkere bussen

Når bussen står i ro:

- Aktiver parkeringsbremsen.
- Velg girposisjon **N**, nøytral.
- Slå av motoren.

FORSIKTIG

Du må alltid sette på parkeringsbremsen og velge nøytral posisjon når bussen er parkert eller når du forlater førerplassen.

Motoren kan bare startes når girkassen står i nøytral. Hvis du slår av motoren når lufttrykket er under varselgrensen, uten at girkassen er i nøytral, vil følgende skje:

- Girkassen kan ikke settes i **N** uten lufttrykk
- Motoren kan ikke startes

For hjelp, ta kontakt med et Volvo-verksted eller Volvo Action Service.

Clutch

Clutchen er av tørrplatetypen, dvs. uten momentomformer. Slipp derfor aldri clutchen i for høyt gir når du starter bussen. Hvis clutchen er overopphetet, vises en melding og et symbol på displayet.

Overopphetet clutch.

Hvis meldingen vises, og bussen allerede er i bevegelse, må du fortsette å kjøre.

Hvis meldingen vises, og bussen er startet men står stille, velg girmodus **D** eller **R**. La motoren gå i tomgang til meldingen forsvinner.

FORSIKTIG

Du må aldri holde bussen i ro i en stigning ved hjelp av gasspedalen. Clutchen kan gå varm, og dette kan øke faren for at clutchen går i stykker.

Automatisk giring

Girskiftet skjer automatisk, og føreren kan konsentrere seg om å kjøre.

Når du skifter gir, sjekker systemet clutch, girkasse og motorens gassinnstilling. Systemet velger gir og giringspunkt slik at kjøring og drivstofføkonomien optimeres. Optimeringen er basert på gasspedalens posisjon, bussens vekt, veiens stigning, bussens akselerasjon osv.

Ved kjøring i automatisk posisjon **D** utnyttes potensialet til girkassen maksimalt.

Reversgir

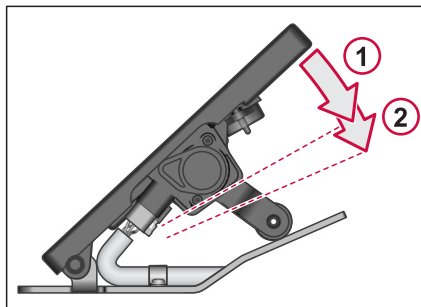
Girkassen har fire reversgir, R1 til R4. Bussen må stå stille hvis posisjon **R** er valgt. Systemet velger R1 automatisk.

Når du kjører, kan du veksle mellom R1 og R2 eller mellom R3 og R4. For å skifte gir mellom R2 og R3 må bussen stå stille.

Kickdown

Kickdown oppnås når gasspedalen (2) trykkes helt ned. Kickdown optimerer girvalget og gasspådraget for å få maksimal akselerasjon, noe som ofte fører til nedgiring.

Posisjon 1 = full gass

Posisjon 2 = kickdown

Kickdown optimerer kjøretøyets ytelse på bekostning av optimalt drivstofforbruk. Hvis du vil sikre lavt drivstofforbruk, må du ikke bruke kickdown mer enn nødvendig.

Kjøremoduser

Følgende kjøremoduser er tilgjengelige:

- E drivstofføkonomi
- E+ I-Roll mulig
- B bremseprogram

Drivstofføkonomi

Drivstofføkonomiprogrammet er alltid aktivert når motoren er startet. Drivstofføkonomiprogrammet er optimert for lavest drivstofforbruk og brukes når du kjører under normale forhold. Når programmet er aktivert, vises E eller E+ i displayet.

I-Roll

I-Roll (frihjul) blir aktivert på forskjellige måter avhengig av om fartsholderen er aktiv eller ikke. Når I-Roll er aktivert, er girkassen i nøytral posisjon. N vises ikke i førerens informasjonsdisplay, og motoren går på tomgangsturtall.

GIRKASSE

Hvis fartsholderen er aktiv:

I-Roll can be activated regardless of the position of the hand lever for the retarder.

- I-Roll aktiveres i nedoverbakke når hastigheten er større enn den innstilte kjørehastigheten (for eksempel 80 km/t). Den innstilte tillatte overhastigheten må være 4 km/t eller mer.
- I-Roll blir koblet fra når hastigheten blir større enn den valgte overhastigheten, eller når den faller under den innstilte kjørehastigheten.
- I-Roll-funksjonen omfatter også fartsholder-funksjonen som deaktiverer retarderen på slutten av nedoverbakken for å spare enda mer drivstoff.

Hvis fartsholderen ikke er aktiv:

I-Roll can be activated if the hand lever for the retarder is in position **A** and E+ is shown in the driver information display.

- I-Roll blir koblet inn når du slipper gasspedalen, og veien er flat eller skråner gradvis opp- eller ned.
- I-Roll blir koblet fra når bremsepedalen er trykket inn eller gasspedalen er trykket inn, eller hvis

retarderspaken står på **0**, **1**, **2**, **3** eller **B**.

Flytt retarderspaken til **0** for å deaktivere I-Roll.

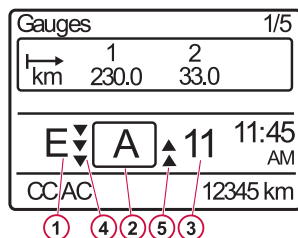
Bremseprogram

Du kan koble inn et spesielt bremseprogram ved hjelp av **B**-knappen på retarderspaken. Hvis programmet er aktivert, vises B i førerens informasjonsdisplay.

Førerens informasjonsdisplay

Velg alternativet Gir i bruk i målermenyen for å få informasjon om girkassen.

Girkassefeltet viser følgende informasjon:

- Kjøremodus
- Girvelgerposisjon
- Gir i bruk

4 Tilgjengelige lavere gir

5 Tilgjengelige høyere gir

Det vises ikke mer enn tre piler for de tilgjengelige høyere/lavere girene.

Programvarepakker

Girkassen har forskjellige egenskaper og funksjoner avhengig av programpakken som er installert.

Bussens girkasse har turbuss-programvaren installert. Den er utviklet for tur- og turistbusser.

Funksjoner

Turbuss-programvaren har følgende standardfunksjoner:

- Automatisk girskift
- Bakkestarthjelp
- Nødkjøring
- Utvidet giringsprogram
- Startkontroll
- Tomgangskjøring
- Power-program
- Kickdown
- MAIA startgir, manuell justering i automatisk modus
- MAIA giring, manuell justering i automatisk modus

Tilleggsfunksjoner:

- Frihjul (I-Roll)
- Prediktiv fartsholder (I See), krever frihjul

Automatisk giring

Dette er standard-modus og burde brukes i de fleste trafikksituasjoner

Bakkestarthjelp

Bremsen brukes for å holde bussen stille i opp til 3 sekunder før den begynner å kjøre.

Nødkjøring

Ved feil i girkassen kan bussen kjøres en kort strekning med begrenset funksjonalitet.

Utvidet giringsprogram

Funksjonen fungerer sammen med ECS og EBS for å velge optimalt gir for jevn manøvrering på vanskelig underlag og for å oppnå maksimal ytelse fra retarderen.

Startkontroll

Denne funksjonen lar motoren kjøre hjulene på tomgang uten at clutchen slurer. Dette kan være nyttig f.eks. ved køkjøring.

Tomgangskjøring

Denne funksjonen gir deg muligheten å justere girvalget med girets +/- knapp.

Power-program

Denne funksjonen gir deg muligheten å velge mellom drivstofføkonomi- og ytelsesmodus.

Kickdown

Denne funksjonen aktiveres ved at gasspedalen trås helt ned til gulvet. Systemet skifter giringsstrategi for å maksimere akselerasjonen.

MAIA startgir

Med denne funksjonen kan du velge gir i manuell modus eller skifte gir i automatisk modus.

MAIA-giring

Med denne funksjonen kan du velge gir i manuell modus og velge startgir og gir i automatisk modus.

Frihjul

Denne funksjonen aktiverer og deaktiverer frihjulsfunksjonen automatisk for å redusere drivstofforbruket. Hvis gasspedalen slippes, kobles kraftoverføringen ut slik at bussen triller fritt og motoren går i tomgang.

Prediktiv fartsholder

Den prediktive fartsholder-funksjonen kan lagre topografien mens bussen kjører en rute. Funksjonen styrer motoren, giring og bremsene for å optimere kjøreytelsen og for å spare drivstoff.

BATTERIER

Batterier

Batteriene spiller en viktig rolle for hvordan kjøretøyet fungerer, spesielt ettersom kjøretøy får mer utstyr som bruker strøm.

Forbrukerbatterier

Bussen er utstyrt med et par forbrukerbatterier. Batterienes levetid er svært avhengig av vedlikeholdet av batteriet. Batteriets tilstand og ladestatus må kontrolleres jevnlig for å unngå unødvendig stans.

Startbatterier

For å oppfylle behovene til moderne elektrisk utstyr i busser består systemet av to forbrukerbatterier, to startbatterier og en batterilader. Batteriladeren er koblet til mellom startbatteriene og forbrukerbatteriene, og sikrer at startbatteriene alltid er helt oppladet.

⚠ ADVARSEL

Det er fremdeles spenning i startbatteriene, selv om batteriets hovedbryter er slått av.

For å sikre at bussen ikke er strømførende må du koble fra kablene på alle batteriklemmene.

Normal lading

Bussens dynamo kan aldri lade batteriet til 100 %. For å oppnå full lading må

batteriet lades ved høyere spenning enn normalt.

⚠ OBS

Du må alltid kontrollere batteriets ladestatus med en batterianalyseapparat før lading.

⚠ FORSIKTIG

Du må alltid bruke en batterilader med spenningsbegrenser. Elektronikken og batteriene i kjøretøyet kan skades hvis det ikke er noen spenningsbegrenser.

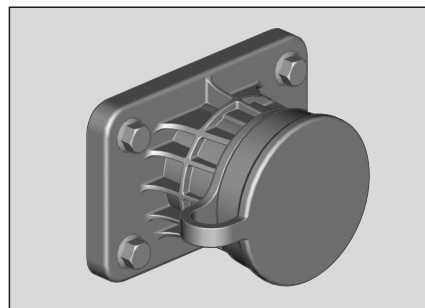
Ladetiden kan styres av følgende parametre:

- Batteriets ladestatus
- Størrelsen på batteriet
- Batteriets temperatur

Hurtiglading

Hurtiglading med høy strøm er ikke anbefalt. Det må bare brukes når det er nødvendig.

Kjøretøyet har en tilkobling for ekstern strømkilde ved siden av batterikassen.

⚠ FORSIKTIG

For å unngå overspenning i bussens strømførere må du først slå av hovedstrømbryteren og deretter hovedbryteren på batteriet.

Hvis kapasiteten på forbrukerbatteriet er for liten kan ikke motoren starte. Koble til en 24 V ekstern strømforsyning og start motoren.

Starthjelp

⚠ ADVARSEL

Batterier inneholder knallgass som er svært eksplosiv. Det kan dannes en gnist dersom du kobler til startkablene feil, eller hvis du flytter dem mens startforsøket. Det er nok til at batteriet kan eksplodere og forårsake alvorlige materielle skader og personskader.

Liten kapasitet i batteriene

- Koble ekstra batterier eller en annen strømkilde til forbrukerbatteriene.

Liten kapasitet i batteriene

- Koble ekstra batterier eller en annen strømkilde til forbrukerbatteriene. Startbatteriene må lades tilstrekkelig til å starte motoren.
- For å starte motoren med en gang kobler du ekstra batterier eller en annen strømkilde til forbrukerbatteriene og startbatteriene.

Liten kapasitet i startbatteriene

Hvis forbrukerbatteriene er ladet, men startbatteriene er utladet, kan det være feil i en komponent.

- For å starte motoren med en gang kobler du ekstra batterier eller en annen strømkilde til startbatteriene.
- Kontroller at startbatteriene fungerer som de skal og er ladet for neste start.

Skifte batteriene

Når du skifter batteriene må begge batteriene ha samme kapasitet og alder. Batteriene må kobles til med riktig polaritet.

FORSIKTIG

Batterisyre er korroderende og giftig. Batteriene må håndteres på en miljøvennlig måte. Ta kontakt med et Volvo-verksted når du skifter batteriene.

ADVARSEL

Batterisyre kan forårsake alvorlige brannskader på huden. Dersom du får syre i øynene, må du oppsøke lege umiddelbart. Skyll alltid med store mengder vann. Ikke len deg over batteriene.

ALFABETISK REGISTER

A

ABS	160
AC	69
ACC	37
Adaptiv konstant fartsholder	37
AdBlue, fyller opp	121
AdBlue, med søl	121
AdBlue	143
Antispinn	161
ARMS	63

B

Bakkestarthjelp	162
Batterier, tekniske data	155
Batterier	168
Berging	107
Blokkeringsfritt bremsesystem	160
Blokkeringsventil	32
Brann	102
Brannslukningsapparat	104
Brannvernssystem	102
Bremsetemperatur	160
Bremsetrykkmåler	47
Bytte ut viskerblad	137

C

Chassisnummer (VIN)	155
Clutch	164
CW-EB	20

D

Dekk og felger, tekniske data	155
Dekk	132

Dekktrykk	132
Diesel	140
Dieselmåler	47
Dieselpartikkelfilter, DPF	147
Dimensjoner, tekniske data	154
DPF	147
Dynamisk styring	12
Dørbrems	42
Dører	17

E

Elektrisk anlegg, vedlikehold	134
Elektrisk utstyr, koble til	134
Elektronisk stabilitetsprogram	160
ESP	160

F

Fartsholder	36
Fartsskriver	76
Feilindikatorlampe, MIL	145
Følgefølgingsstøtte	22
FLS	39
Forbrukerbatterier	168
Frigjøre parkeringsbremsen	108
Frihjul	165
Frontruteviskere	34
Fylle AdBlue	121
Fylle diesel	120
Fylling av drivstoff	120
Førerretet	26
Førerrettesystem	20
Førstehjelp	104

G

Giring, automatisk	165
Girkasse	164

H

Hengerkobling	99
Hjul, skifte	111
Hjul	132
Hjulbrems, overvåking av	161
Hvilerom	97
Høyttalere	84

I

I-Roll	165
--------------	-----

J

Jekk	105
Jekkfester	110

K

Kick-down	165
Klimaanlegg	69
Klimastyring	68
Kneling	43
Kollisjonsvarsel med nødbrems	20

L

Lamper	156
LKS	22
Luftfordeling	69
Luftkvalitet	70

Lyskontroll 35

M

MIL 145

Motor, tekniske data 155

N

Nødbremse 32

Nødbremseassistanse 160

Nødbryter 62

Nødstart 113

Nødutgang 103

O

OBD 145

On-board diagnose, OBD 145

Overvåkingssystem 87

P

Parkering 16

Parkeringsbrems 32

Parkeringsvarmer 71

R

Ratt 27

Regenerering 148

Releer 135

Rengjøring av kjøretøyet 123

Reservefunksjon, EBS 163

Resirkulering 70

Retarder, kontroll 41

Retningslys 33

Reversgir 165

Rullestolheis 88

Rutevalg 55

Ryggekamera 87

S

SCR 145

Selektiv katalysatorreduksjon, SCR . 145

Servostyring 12

Sidespeil 36

Signalhorn 27

Sikringer 135, 156

Skifte batteriene 169

Sklisikkerhetsfunksjon 161

Slepebøyle 108

Sleping 107

Slitasje på bremsebelegg 161

Speedometer 47

Start- og stopp-instruksjoner 164

Startbatterier 168

Starte med startkabler 113

Starte 14

Starthjelp 113, 168

Symboler på displayet 49

Symboler 49

T

TCS, sperre 162

TCS 161

Temperatur innendørs 69

Temperaturmåler for

motorkjølevæske 47

Tenningslås 14

Tilleggsvarmer 73

Toalett, rengjøring 130

Toalett 94

Tomgangsturtall 34

Trekkrok 99

Turbotrykkmåler 47

Turteller 47

Typeskilter 155

U

Utkobling av gasspedalen 12

V

Varselblinklys 35

VAS 4

Ventilasjon 69

Verktøy 106

VIN 155

Viskerblad, bytt ut 137

Volvo Action Service 4

